

KONTROLLUTVALGET I MOLDE KOMMUNE

Molde, 28. november 2018

Til medlemmene i kontrollutvalget

MØTEINNKALLING

MØTE NR.: 7/18

TID: 5.12.2018 kl. 12:00

STED: Møterom «Galleriet», Molde rådhus

SAKSLISTE:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 47/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 22. OKTOBER 2018
PS 48/18	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 49/18	PROSJEKTNR. 2065 – VÅGSETRA BARNE OG UNGDOMSSKOLE - SLUTTREGNSKAP
PS 50/18	PROSJEKTNR. 2759 – NYE BARNAS HUS BARNEHAGE - SLUTTREGNSKAP
PS 51/18	INTERIMRAPPORT REGNSKAPSREVISJON – REVISJONSÅRET 2018
PS 52/18	VURDERING AV KONTROLLUTVALGETS TILSYNSANSVAR FOR REVISJON – REVISJONSÅRET 2017
PS 53/18	OPPFØLGINGSLISTE
PS 54/18	DELTAGELSE PÅ KONTROLLUTVALGSKONFERANSER I 2019
PS 55/18	EVENTUELT

Dersom det er saker kontrollutvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i senere møte, kan dette gjøres under **Eventuelt**.

Eventuelle forfall meldes på tlf. 71 11 15 79, evt. mob. 91 37 11 12.

E-post: postmottak@kontrollutvalgromsdal.no

Innkallingen går som melding til varamedlemmer som innkalles etter behov.

Trygve Grydeland (s)
leder

Jane Anita Aspen (s)
daglig leder

Kopi:

Ordfører

Rådmann

Møre og Romsdal Revisjon IKS

MOLDE KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/07
Arkiv: 033 & 17
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 19.11.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 47/18	Kontrollutvalget	5.12.2018

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 22. OKTOBER 2018

Sekretariatets innstilling

Protokollen fra møte 22. oktober 2018 godkjennes.

Til å signere protokollen velges:

1.
2.

Saksopplysninger

Vedlagt følger protokollen fra forrige møte. Det er ikke fremkommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen fra forrige møte godkjennes formelt i dette møte, samtidig som det velges to medlemmer til å signere protokollen.

Jane Anita Aspen
daglig leder

KONTROLLUTVALGET I MOLDE KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Møte nr:	6/18
Møtedato:	22.10.2018
Tid:	Kl. 10.00 – 15.30 (Virksomhetsbesøk 10.00-11.45)
Møtested:	Barnevernstjenesten Godtfred Lies Plass 4/ Galleriet, Molde rådhus
Sak nr:	36/18 – 46/18
Møteleder:	Trygve Grydeland, leder (H) Ann Monica Haugland, nestleder (Frp) Knut Ståle Morsund (Krf) Bonde Nordset (Bor) Anne Brekke (Ap)
Forfall:	Ingen
Ikke møtt:	Ingen
Møtende vara:	Ingen
Fra sekretariatet:	Jane Anita Aspen, daglig leder
Fra revisjonen:	Anne Oterhals, team manager, regnskapsrevisor (under sak 36/18-46/18, men ikke OS 08/18) Britt Mari Mørkedal, regnskapsrevisor (sak 38/18) Tore Kvisvik, team manager, regnskapsrevisor Moldebadet KF (sak 42/18 og OS 09/18) Guro Helen Mørkedal, team manager, regnskapsrevisor Molde Vann og Avløp KF (sak 43/18 og OS 10/18) Einar Andersen, forvaltningsrevisor (sak 39/18)
Av øvrige møtte:	Ann-Mari Abelvik (OS 08/18, sak 38/18 og sak 40/18) Kurt Magne Thrana (sak 40/18) Eva Kristin Ødegård, daglig leder Moldebadet KF (sak 42/18 og OS 09/18) Rolf-Inge Pedersen Hjelsest, styreleder Moldebadet KF (sak 42/18 og OS 09/18) Bjarte Koppen, daglig leder Molde Vann og Avløp KF (sak 43/18 og OS 10/18) Yngve Cappelen, enhetsleder Barnevernstjenesten (OS 08/18) Elisabeth Rundtom, barnevernleder (OS 08/18) Trine Kjersem, verneombud barnevernstjenesten (OS 08/18) Lene Stranden Andersen, plasstillitsvalgt barnevernstjenesten (OS 08/18)

Protokollen blir formelt godkjent i neste møte

Møtet startet med virksomhetsbesøk ved barnevernstjenesten. Videre fortsatte den ordinære møtebehandling på «Galleriet», rådhuset. Bonde Nordset (Bor), deltok ikke på virksomhetsbesøket, men tiltrådte møtet ved den ordinære møtebehandlingen.

Det ble av hensyn til møtegjennomføringen, byttet om på rekkefølgen i behandlingen av noen saker. Protokollen følger rekkefølgen i møteinnkallingen.

Innkalling og sakliste ble godkjent.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 36/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 13. JUNI 2018
PS 37/18	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 38/18	AVTALT KONTROLLHANDLING. EGENANDEL FOR OPPHOLD VED OMSORGSSENTER
PS 39/18	PROSJEKTPLAN FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT «PLAN- OG BYGGESAKSBEHANDLING I MOLDE KOMMUNE»
PS 40/18	MOLDE KOMMUNE. ØKONOMI- OG FINANSRAPPORT 2. TERTIAL 2018
PS 41/18	MOLDE EIENDOM KF. ØKONOMIRAPPORT 2. TERTIAL 2018
PS 42/18	MOLDEBADET KF. ØKONOMIRAPPORT 2. TERTIAL 2018
PS 43/18	MOLDE VANN OG AVLØP KF. ØKONOMIRAPPORT 2. TERTIAL 2018
PS 44/18	OPPFØLGINGSLISTE
PS 45/18	EVENTUELT
PS 46/18	VALG AV SEKRETARIATSORDNING FOR NYE MOLDE KOMMUNE

PS 36/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 12. SEPTEMBER 2018

Kontrollutvalgets vedtak

Protokollen fra møte 12. september 2018 godkjennes.

Til å signere protokollen velges:

1. Ann Monica Haugland
2. Bonde Nordset

Kontrollutvalgets behandling

Protokollen fra møte 12. september 2018 godkjennes.

Det foreslås at Ann Monica Haugland og Bonde Nordset velges til å underskrive protokollen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer (5 voterende).

Sekretariatets innstilling:

Protokollen fra møte 12. september 2018 godkjennes.

Til å signere protokollen velges:

1.
2.

Kontrollutvalgets vedtak

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling**Referatsaker:**

RS 47/18 **Bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt 2018**– saksprotokoll fra kommunestyrets møte 20.09.18, K-sak 44/18. Vedtaket var i samsvar med kontrollutvalget innstilling.

RS 48/18 **Oversendelse av korrespondanse mellom Arkivverket og dokument- og arkivtjenesten i Molde kommune i forhold til tilsyn med arkivholdet i Molde kommune 26.11.2014**, brev datert 22.12.2017 fra Molde kommune til Arkivverket som gjelder tilbakemelding vedr. lukking av avvik, oppdatert plan datert 30.12.2017 fra Molde kommune til arkivverket og brev datert 16.1.2018 fra Arkivverket til Molde kommune om avslutning av tilsyn.

Sekretær viser til at det ved arkivverkets avslutning av tilsyn gjenstår noen avvik som ikke er lukket. Dette henger i stor grad sammen med at en venter på nytt saks- og arkivsystem, samt ressursituasjon. Arkivverket skriver i sitt avslutningsbrev: «De gjenstående avvikene gir grunn til fortsatt bekymring over arkivdanningen og forvaltningen av kommunens eldre arkiver, som på sikt kan svekke både individuelle og kollektive rettigheter om innsyn i gjeldende materiale. Gjenstående avvik må føres inn i kommunens system for internkontroll.(.) Arkivverket vil vurdere å politianmelde avvikene som brudd på arkivforskriften». Sekretær opplyser at ROR IKT nå har besluttet å heve kontrakten som ble signert med Evry i 2017 pga. forsinkelser og dårlig leveranse kvalitet. Det blir utlyst ny anbudskonkurranse så snart som mulig, med mål om å velge ny leverandør før nyttår.

RS 49/18 **Varsel om stedlig tilsyn med arkivholdet i Molde kommune 5.12.2018**, brev datert 2.7.2018 fra Arkivverket til Molde kommune.
Kontrollutvalget ønsker å følge opp denne saken og ber om å få tilsendt rapport etter nytt tilsyn er gjennomført. Saken blir ført opp på oppfølgingslista.

RS 50/18 **Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Molde kommune**, brev datert 12.9.2018 fra Møre og Romsdal Revisjon IKS til kontrollutvalget i Molde kommune.

RS 51/18 **Revidering av Molde kommunes finansreglement**, rådmannens saksfremlegg med vedlegg til kommunestyret 20.9.2018, K-sak 46/18.

Orienteringssaker:

OS 08/18 **Virksomhetsbesøk ved barnevernstjenesten**
Enhetsleder Yngve Cappelen og barnevernsleder Elisabeth Rundtom, byttet på å orientere utvalget, supplert av verneombud Trine Kjersem og plasstillitsvalgt, Lene S. Andersen. Kommunalsjef drift, Ann-Mari Abelvik, var også tilstede under orienteringen.

Utvalgsmedlemmene fikk ved møtestart utdelt et hefte som inneholder: eksempel på møteplan, årshjul, organisasjonskart, satsningsområder for barnevernstjenesten 2018, strategisk kompetanseplan for Molde kommune 2014-2022 inkludert tiltak for enheten, samt instruks for forebygging av vold og trusler om vold 2018. Videre fikk utvalget et hefte som blir utdelt til alle nye ansatte i tjenesten «Velkommen til oss i Barnevernstjenesten». Dette heftet inneholder generell informasjon, praktisk informasjon, myndighetskart, organisasjonskart, «Mitt liv- Håndbok for kontaktpersoner» og oversikt over hvem som har ansvar for mottak fordelt på uke. Kontrollutvalget fikk også utskrifter fra fagprogrammet «Familia» som viser oversikt over antall meldinger i 2016, 2017 og så langt i 2018.

Kontrollutvalget hadde på forhånd bedt om at orienteringen berørte følgende tema:

Organisering av virksomheten

Det blir opplyst at virksomheten har 45 årsverk, 43 av disse i ordinær barnevernstjeneste og 2 årsverk knyttet til barnevernsvakten. Barnevernstjenesten yter barnevernstjenester til Molde, Midsund, Aukra og Eide kommuner. Nå kommer også Vestnes inn som deltaker i tjenesten.

Tjenesten er organisert med en enhetsleder som har ansvar for økonomi, personal og utvikling av tjenesten og en barnevernsleder med det faglige ansvaret. Denne organiseringen vurderer de fungerer veldig bra. De har fra 2016 gjennomført en omorganiseringsprosess der en har gått fra en organisering i følgende team: Undersøkelse, Tiltak og Barn under omsorg. Nå har de gått over til en organisering i 4 team. Der 3 av teamene er saksbehandlingsteam som er organisert etter barnas alder (Småbarn, Barn, Ungdom). I tillegg er det et Utøvende team (tiltaksteam) som ikke saksbehandler, men har ansvaret for det utøvende arbeidet overfor barna. Barnevernstjenesten gir uttrykk for at de vurderer tildeling av kontaktpersoner i hvert enkelt tilfelle, relasjoner er da viktig. En familie skal slippe å ha flere kontaktpersoner, om de har barn i ulike aldersgrupper. Teamene opparbeider seg en spesiell kompetanse på sin aldersgruppe.

Det blir fra ledelsen gitt uttrykk for at omorganiseringen har vært positivt og har ført til at brukerne av tjenestene opplever sjeldnere skifte av kontaktpersoner. Noen av de ansatte har gitt uttrykk for at de savner et team som har ansvar for barn under omsorg. Ledelsen vil derfor se på hvordan dette bedre kan ivaretas, uten at det krever noen ny organisering.

Barnevernsleder Elisabeth Rundtom, sier at de ansatte får god oppfølging. Hver 14. dag er det teammøter og hver 14. dag får hver enkelt saksbehandler gjennomgang med sin fagleder. Dette er for å støtte personale og for at saksbehandler skal få hjelp til å prioritere. Dette fungerer da både som hjelp og kontroll. Saksbehandler får hjelp og støtte og fagleder får oversikt over situasjonen og kontroll knyttet til saksbehandlingsfristene.

Cappelen informerer også om at barnevernstjenesten har deltatt i et nasjonalprosjekt - Forandringsfabrikken, sammen med 25 kommuner. Det viktigste fokuset i prosjektet er medvirkning fra barn og unge. Prosjektet har bl.a. ført til at en har endret på ord og begreper som en har benyttet i barnevernstjenesten. Rundtom sier at prosjektet har gitt bedre tjenester, bla har de fått inn i mal for vedtak og mal for evaluering av tiltak, at «Barnas stemme» skal gjengis.

Yngve Cappelen har også deltatt i et bokprosjekt der 7 barnevernsledere fra ulike deler av landet, sammen med 7 «barnevernsproffer» (ungdom med erfaring fra barnevernet) har bidratt til boka «Barnas barnevern – trygt, nyttig og samarbeidende for barn».

Barnevernstjenesten har også med en «barnevernsproff» i intervju ved tilsetting av nye i tjenesten. Dette blir opplevd som positivt.

Cappelen og Rundtom opplyser at det er utarbeidet ulike internkontrollrutiner. Noen av disse er også lagt inn i kommunens internkontrollsystem «Rettesnora». Tjenesten har strevet noe med å få på plass avviksrutiner og få de tilsette til å bruke disse. Det er blitt jobbet systematisk med dette og det begynner nå å komme på plass, sier

Rundtom. De tror det nå er skapt en trygghet for at en skal melde avvik. For eksempel så har det blitt meldt inn avvik på for stor saksmengde. Avvikene blir tatt opp i AMU. Barnevernstjenesten har også utarbeidet et myndighetskart som viser oversikt over «alle» avklaringsområder og hvilken rolle de ulike aktørene har i forhold til hver oppgave. Dette har ført til at det er mye mindre spørsmål til barnevernsleder om praktiske ting.

Barnevernstjenesten opplever det som positivt at BUF-direktoratet nå har begynt å lage standardiserte rutiner. Det er positivt at de ulike barnevernstjenestene bruker de samme rutine. Det er bl.a. utarbeidet en rutine for fosterhjem, og det kommer snart en rutine på undersøkelsessaker.

Yngve Cappelen sier at det er viktig for barnevernstjenesten å ha fokus på rett type saker. De ser bl.a. resultatet av at Ressurstjenestens arbeid med ungdommer har ført til at færre ungdommer med rus/psykiatriproblematikk kommer inn i barnevernstjenesten. Dette oppleves som positivt, og medfører at barnevernstjenesten kan ha fokus på de små barna og arbeide mer forebyggende.

Barnevernstjenesten har månedlig tverrfaglige møter ute på skolen, der blir det bl.a. fokusert på meldeplikt.

Når det gjelder meldinger til barnevernstjenesten fra offentlige instanser, så gir barnevernstjenesten uttrykk for at det er få meldinger som kommer fra fastlegene, noe den nye kommuneoverlegen kommer til å følge opp. Tannlegene, og spesielt tannpleierne, har blitt mye flinkere til å melde om tegn på omsorgssvikt.

Hvor mange barn har hver saksbehandler ansvar for?

Elisabeth Rundtom sier at det kan gi et veldig misvisende bilde dersom en teller saker pr. saksbehandler. Noen saker er svært tidkrevende for en saksbehandler å følge opp, og da må andre saksbehandlere inn for å avlaste og følge opp noen av saksbehandlerens andre saker. I saksmøtene mellom saksbehandler og fagleder så er det fokus på saksmengde.

Dersom en tar antall saker på kontoret, delt på antall saksbehandlere så er det ca. 15-20 saker pr. person, opplyser Rundtom.

I dag har Molde kommune 68 saker med overtatt omsorg, 0 på tvang i institusjon, 12 frivillig i fosterhjem, 183 barn med hjelpetiltak og 31 ungdommer på frivillig ettervern.

Kompetansekrav og kompetansesammensetning

Ledelsen gir uttrykk for at det er en faglig sterk personalgruppe.

Turnover og sykefravær

Cappelen sier at turnover nå ligger på ca. 4,8 % mot 4,1 % i kommunen samlet. I fjor var den oppe i 11 %.

Ledelsen understreker at det er en stor tjeneste, som skal ha en viss turnover. Siden det er mange unge kvinner som arbeider i tjenesten, så er det mange som til en hver tid er ute i fødsels/omsorgspermisjoner. Tjenesten sliter med å rekruttere rutinerne personer, mange som blir rekruttert er nyutdanna. Det blir også understreket at dette ikke er en jobb som passer for alle, noen må støttes og veiledes over i annet arbeid.

I en periode var sykefraværet oppe i 17 %, nå er det mye lavere og det er lite av fraværet som er arbeidsrelatert. Det som er arbeidsrelatert følger en tett opp. Siden tjenesten har mange unge kvinner, så er en del av sykefraværet relatert til svangerskap.

Hvordan tar virksomheten i mot nyansatte?

Alle nytilsatte får dokumentet «Velkommen til oss i barnevernstjenesten» og alle har en fagleder. Det blir også arrangert egne opplæringsdager for innføring i datasystemene. Det er organisert grupper for alle som har vært tilsett mindre enn ett år, der det blir gitt systematisk veiledning.

Rutiner for vold og trusler mot ansatte

Gjeldende fra 1.1.2017 er det kommet skjerpelser i Arbeidsmiljøloven knyttet til vold og trusler mot de ansatte. Når disse lovendringene kom, så startet ledelsen arbeidet med å kartlegge og imøtekomme kraven. Det ble leid inn en ekstern konsulent for å hjelpe til med arbeidet. Konsulenten hjalp til med å trene på situasjoner, gjennomgå rutiner og kartlegge lokalene. Arbeidstilsynet gjennomførte tilsyn på området vold og trusler mot ansatte høsten 2017. Det ble gitt ett avvik knyttet til at de måtte få interne rutiner oppe å gå. Tilsynet er nå avsluttet fra arbeidstilsynet sin side. Barnevernstjenesten er i dag i lokaler som ikke har godkjent bl.a. i forhold til rømningsveger, men det er gjort noen grep for å bedre situasjonen. Det blir vurdert at barnevernstjenesten skal flytte til lokaler i Storgata 31. Disse lokalene må da tilpasses til barnevernstjenesten sitt behov. En flytting vil medføre betydelig økte husleiekostnader for barnevernssamarbeidet. Ann-Mari Abelvik opplyser at kommunene i barnevernssamarbeidet er innforstått med at barnevernstjenesten har behov for mer egnede lokaler, selv om dette vil medføre økte husleiekostnader. Den digitale hverdagen har ført til at de tilsette opplever mye trusler og sjikane i digitale medier. Selv om barnevernstjenesten i Molde på landsplan ikke er så veldig utsatt, så oppleves det stadig trusselsituasjoner. Tjenesten bruker bedriftshelsetjenesten og i noen tilfeller psykolog for å følge opp ansatte som er utsatt for slike trusler. Tjenesten har også, i samsvar med oppfordringer fra BUF-direktoratet, en lav terskel for å anmelde trusler. Dessverre opplever de at de fleste anmeldelsene blir henlagt. Tjenesten har også stort fokus på å arbeide forebyggende, med konfliktdepende tiltak. Det blir uttalt at den største trusselen mot barns sikkerhet er at barnevernsansatte ikke tørr å gjøre jobben sin.

Fristbrudd

Det er 56 saker som er til undersøkelse. Og for tiden ingen fristbrudd. Tidligere var det mange fristbrudd. Barnevernstjenesten har 3 mnd. på å undersøke en melding. 95 % av de som har tiltak har fått utarbeidet tiltaksplan innen 3 mnd. 93 % har fått evaluert tiltaksplan innen fristen. Det blir opplyst at disse tallene aldri vil være 100 %, da noen meldinger kommer inn like før tellefristen. Det blir også opplyst at det kan forekomme feil i rapportering. Bl.a. ble det opplyst at det ved rapportering knyttet oppfølging av fosterhjem var haket av feil i rapporteringen, men alle hadde fått sin oppfølging.

Samarbeid med fylkesmannen

Barnevernstjenesten samarbeider med fylkesmannen om kompetanseløftet. I tillegg så har fylkesmannen 2 ganger i året møter med barnevernstjenestene i fylket. Fylkesmannen behandler også klager knyttet til barnevernstjenesten. Det er lenge siden barnevernstjenesten har hatt tilsyn fra fylkesmannen. Det blir uttrykt at tilsynene er positive og bidrar til kvalitetsforbedring og læring. Barnevernstjenesten gir uttrykk for at fylkesmannen har blitt en god samarbeidspart for forbedring av tjenestene. Det har vært en positiv utvikling. Bl.a. blir det oppfordret til læring av hverandres tilsyn, uten at noen blir «hengt ut».

Barnevernstjenesten tar også i møte opp utfordringer med at BUF-etat ikke klarer å levere de beredskapshjem og fosterhjem de har behov for i regionene. Dette medfører at barn blir plassert langt borte fra sitt lokalmiljø og det er svært tidkrevende for barnas kontaktpersoner å følge opp. Det pekes også på at det er en utfordring at institusjonen har blitt så spesialiserte. Institusjonen er også i stor grad plassert i det sentrale østlandsområde. Cappelen sier at det som Buf-etat leverer er av for dårlig kvalitet og for langt unna. Barnevernstjenesten ønsker selv å overta ansvaret for rekruttering av fosterhjem og beredskapshjem.

Utvalgsleder Trygve Grydeland takket for en fin orientering, og uttalte at arbeidet til barnevernstjenesten virket betryggende. Han understrekte likevel at dette er et område som har en iboende risiko, og som kontrollutvalget kommer til å følge med på videre.

- OS 09/18 **Moldebadet KF – Revisorbrev nr. 1**, brev datert 27.8.2018 fra Møre og Romsdal Revisjon IKS til styret i Moldebadet KF.
 Kontrollutvalget hadde bedt om orientering om hvordan dette følges opp.
 Daglig leder, Eva Kristin Ødegård og styreleder Rolf-Inge Pedersen Hjelseth orienterte kontrollutvalget.
 Oppdragsansvarlig revisor. Tore Kvisvik var også tilstede under orienteringen.
 Daglig leder sier at innskjerpingen i forhold til overholdelse av fristen 15. februar ikke var godt nok kommunisert i år, men årsrapporten for 2018 skal bli ferdig i tide.
 Styreleder sier at styret har tatt revisjonsbrevene på største alvor. Tidligere så har det vært praksis at en har saldert budsjettet med å skru opp publikumstall. Når det forrige revisjonsbrevet kom så ble publikumstallene redusert til de de vurderte var et realistisk publikumstall, samtidig som billettprisene bel økt og det ble innkjøpt et nytt verktøy for publikumskommunikasjon og satt i gang et prosjekt energiøkonomiseringsprosjekt.
 Styreleder sier at det er hypotetisk at Moldebadet KF skal gå i balanse, da ville badet stort sett måttet holde stengt. I dag skal tilskuddet bare dekke renter og avdrag.
 Kontrollutvalgets leder sier at inntrykket er at alle er enige om beskrivelse av situasjonen, men dersom en ikke skal fortsette i denne runddansen mellom styre, kontrollutvalg og kommunestyre, så må styret initiere overfor kommunestyret behov for endring av dette.
 Styreleder, dagligleder og revisor svarte på spørsmål fra utvalget undervegs i orienteringen.
- OS 10/18 **Molde Vann og Avløp KF – Revisjonsbrev nr. 1**, brev datert 28.8.2018 fra Møre og Romsdal Revisjon IKS til styret i Molde Vann og Avløp KF.
 Kontrollutvalget hadde bedt om orientering om hvordan dette følges opp.
 Daglig leder, Bjarte Koppen orienterte kontrollutvalget.
 Oppdragsansvarlig revisor. Guro Helen Mørkedal var også tilstede under orienteringen.
 Daglig leder sier at praksis i Molde kommune har vært at økonomiavdelinga har levert regnskapet til foretaket i månedsskifte mars-april. Styret tok den negative revisjonsberetningen og revisjonsbrevet svært alvorlig. Koppen understreker plikten som daglig leder og styret har, for å følge opp de tjenestene som blir kjøpt. Det er derfor skrevet et brev til rådmann i Molde kommune med tydelig forventning om at regnskapet for fremtiden blir levert i tide. Dersom økonomiavdelingen ikke klarer å levere, så må foretaket gå videre og vurdere skifte av leverandør av regnskapstjenester. Foretaket har også jobbet med et Leanprosjekt som har ført til en rekke tiltak for å gjøre regnskapet mer oversiktlig for revisor. Det er usikkert om dette vil føre til besparte ressurser for økonomiavdelingen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 38/18	AVTALT KONTROLLHANDLING. EGENANDEL FOR OPPHOLD VED OMSORGSSENTER

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar revisjonens rapport fra avtalt kontrollhandling til orientering.

Kontrollutvalget ber administrasjonen vurdere om det er etablert gode nok kvalitetssikringsrutiner knyttet til oppfølging og bruk av de etablerte rutine.

Kontrollutvalgets behandling

Den avtalte kontrollhandlingen er gjennomført av regnskapsrevisor Britt Mari Skuseth, som var tilstede i møte under kontrollutvalgets behandling av saken. Kommunalsjef drift, Ann-Mari Abelvik var også tilstede og orienterte og svarte på spørsmål fra utvalget. Abelvik sier at de ikke har noen dobbel-kontroll av avregninger som blir gjort. Dette er heller ikke ønskelig, både i forhold til kapasitet og økonomi. Abelvik gir uttrykk for at det likevel kan utarbeides noe mer kvalitetssikring, for eksempel ved at det utarbeides rutiner som sikret at det blir foretatt avregning på alle, og at det kan gjennomføres noen stikkprøver. Kontrollutvalget vil sende brev og opplyse om resultatet av kontrollhandlingen til vedkommende som henvende seg til utvalget om saken. Kommunestyret vil også bli orientert om resultatet av kontrollhandlingen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 39/18	PROSJEKTPLAN FOR FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT «PLAN- OG BYGGESAKSBEHANDLING I MOLDE KOMMUNE»

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget godkjenner den fremlagte prosjektplanen for forvaltningsrevisjonsprosjektet "Plan- og byggesaksbehandling i Molde kommune" med de merknader og tilføyelser som måtte framkomme i møtet. Prosjektplanen danner grunnlag for gjennomføring av prosjektet.

Kontrollutvalget blir underrettet fra revisjonen dersom det gjøres vesentlige endringer i problemstillinger, eller dersom det er behov for ytterligere avgrensinger av vesentlig karakter.

Kontrollutvalgets behandling

Forvaltningsrevisor Einar Andersen orienterte om prosessen med utarbeidelse av prosjektplan og gjennomgikk også innholdet i planen. Andersen understreket at dette er et omfattende prosjekt. Flere av problemstillingene og underpunktene i dette prosjektet kunne vært et prosjekt i seg selv. Revisjonen må ta forbehold om at de kan bli behov for å justere noe på fremdriftsplan, da de er avhengig av at administrasjonen har kapasitet til å bistå med dokumentasjon og stille opp i intervjuer. Mange i administrasjonen i Molde kommune er nå opptatt av forberedelse til ny kommune.

Einar Andersen sier at det kan være krevende å se på dette med likebehandling, men dette er noe som kontrollutvalget synes er viktig å ha med i prosjektet.

Andersen opplyser også at det vil være behov for å avgrense antall reguleringssaker og byggesaker en ser på. Kontrollutvalget understreker at det er helt nødvendig å vurdere enkelte plansaker og et utvalg byggesaker. Utvalget vurderer at beskrivelsen i prosjektplanen under pkt. 6. Metode og gjennomføring blir for vag; «I tillegg *kan det være aktuelt* å vurdere enkelt plansaker og et utvalg byggesaker» (sekretær har satt i kursiv). Forvaltningsrevisor sier seg enig i dette.

Kontrollutvalget understreker at de ikke ønsker å avgrense prosjektet ytterligere, men at de heller er villig til å akseptere at tidsplan for levering av prosjektet blir strukket litt.

Forvaltningsrevisor Einar Andersen opplyser at de tar sikte på å få til en rapport som ikke blir for lang. Grunnlagsdokumentasjon vil heller komme som utrykte vedlegg, som en kan be om tilgang til.

Forvaltningsrevisor bekrefter at de vil legge vekt på å få til en god kommunikasjon med kontrollutvalg og sekretariat undervegs i prosjektet. Utvalget vil bli underrettet dersom det er behov for ytterligere avgrensinger eller endringer i prosjektet. Det vil også bli kommunisert i forhold til fremdriftsplan og tidspunkt for ferdigstilling av prosjektet.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 40/18	MOLDE KOMMUNE. ØKONOMI- OG FINANSRAPPORT 2. TERTIAL 2018

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar økonomi- og finansrapport for 2. tertial 2018, sammen med administrasjonens muntlige redegjørelse til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Økonomisjef Kurt Magne Thrana og kommunalsjef drift, Ann-Mari Abelvik, orienterte og svarte på spørsmål til utvalget. Team manager/regnskapsrevisor Anne Oterhals var også tilstede under orienteringen.

Kontrollutvalget uttrykte bekymring for det store merforbruket i Tiltak funksjonshemmede, men også et økende merforbruk på Skole området.

Utvalgsleder Trygve Grydeland stilte spørsmål om hvorfor rapporten fra den eksterne gjennomgangen av Tiltak funksjonshemmede var unntatt offentlighet. Abelvik opplyste at det er fordi rapporten er bestilt av rådmannen og det blir vurderer at dette er et internt arbeidsdokument. En ønsker også å unngå å skape uro ute blant brukerne og de ansatte. Abelvik opplyser at Drift- og forvaltningsutvalget har fått fremlagt en sak der det er orientert om funnene i den eksterne gjennomgangen, og hvordan disse vil bli fulgt opp.

Økonomisjef Kurt Magne Thrana opplyser at Molde kommune er blitt dyrere å drifte. Over tid har Molde kommune, sammenlignet med andre kommuner vært billig å drifte. Kommunen har derfor blitt trukket i rammeoverføringen (inntektsutjevningen). I 2016 ble kommunen trukket 64 mill. kroner. Nå har dette trekket blitt redusert til 25 mill. kroner. Dette fordi kommunen har blitt dyrere å drifte. Skatteinntektene er forventet å gå i balanse.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 41/18	MOLDE EIENDOM KF. ØKONOMIRAPPORT 2. TERTIAL 2018

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar økonomirapport for 2. tertial 2018 til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalget har ingen kommentarer til tertialrapporten. Foretaket ser ut til å ha betryggende kontroll.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar økonomirapport for 2. tertial 2018 til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Daglig leder, Eva Kristin Ødegård og styreleder Rolf-Inge Pedersen Hjelseth orienterte kontrollutvalget. Oppdragsansvarlig revisor. Tore Kvisvik var også tilstede under orienteringen. Daglig leder sier at de har gode resultat av energiøkonomiseringsprosjektet. Resultat fra bruk av ERP-systemet (kommunikasjon med kunder) er også positivt. Det ekstremt fine været i vinter, vår og sommer har ført til en stor besøkssvikt. Besøkstallene har tatt seg opp i høst. Se ellers protokoll jf. OS 09/18.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar tertialrapport for 2. tertial 2018 til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Daglig leder, Bjarte Koppen og oppdragsansvarlig revisor Guro Helen Mørkedal var tilstede under kontrollutvalgets behandling av tertialrapporten.

Se ellers protokoll jf. OS 10/18.

Kontrollutvalget hadde ingen kommentarer til den fremlagte rapporten.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

Kontrollutvalgets vedtak

I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

Oppfølging av politiske vedtak

Ifølge kommunens årshjul skal restanseliste for oppfølging av politiske vedtak oversendes kontrollutvalget som i sin tur skal rapportere til kommunestyret. Denne oversikten skal inneholde vedtak fattet av formannskapet, kommunestyret og andre politiske utvalg med beslutningsmyndighet, og som av ulike årsaker ikke er iverksatt innen slutten av kalenderåret.

22.10.18: Under kommunestyrets behandling fremkom det ønske om at oversikten også inneholder status knyttet til saker fra tidligere år, som ikke er avsluttet.

Kontrollutvalget vil for fremtidige rapporteringer be om at oversikten fra administrasjonen også inneholder slik status.

Henvendelse vedrørende kommunalt tomtsalg på nedre Fugelset

Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse til Molde kommune, fra en innbygger i kommunen. Det stilles spørsmål ved om det har vært forskjellsbehandling ved salg av kommunal grunn. Søker opplyser at han i 1999 kontaktet kommunen med ønske om å kjøpe kommunal grunn. Det ble forklart at arealet ikke kunne selges, da det var uklart hvor mye av dette som ville gå med til fremtidig vegbygging. Innbygger hevder at han i 2016 ble klar over at kommunen i 2012 hadde solgt tomten uten at han, eller eventuelt andre potensielle kjøpere var blitt kontaktet.

22.10.18: Kontrollutvalget vil som det i forrige møte ble konkludert med, informere kommunestyret om resultatet av de to avtalte kontrollhandlingene.

Egenandel for opphold ved omsorgshjem – Kontroll av avregninger og avstemming om årsavregning og betaling

Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse fra en person som hadde sine foreldre boende på omsorgssenter i Molde kommune fra 2013-2016. Vedkommende ønsker at kontrollutvalget gjennomfører en kontroll av kommunens avregning fra 2013-2016, og om årsavregningene og faktisk innbetaling stemmer overens.

22.10.18: Kontrollutvalget behandlet i dagens møte sak 38/18 revisjonens rapport fra den avtalte kontrollhandlingen. Det ble fattet følgende vedtak: *Kontrollutvalget tar revisjonens rapport fra avtalt kontrollhandling til orientering. Kontrollutvalget ber administrasjonen vurdere om det er etablert gode nok kvalitetssikringsrutiner knyttet til oppfølging og bruk av de etablerte rutinene.* Kontrollutvalget vil som det i forrige møte ble konkludert med, informere kommunestyret om resultatet av de to avtalte kontrollhandlingene.

Tilsyn med arkivholdet i Molde kommune (Ny sak)

Rapporten etter tilsyn med Molde kommunes arkivhold, datert 12.2.2015 viste 7 pålegg om å utbedre avvik. Avvikene var knyttet til følgende forhold: Flere arkivskapere i samme arkiv, periodisering i Ephorte, interkommunale samarbeid, kvalitetssikring, behandling av post og saksdokument, arkivlokaler og avlevering av elektronisk materiale. Arkivverket har i brev 16.1.2018 avsluttet dette tilsynet. I avslutningsbrevet står det: «De gjenstående avvikene gir grunn til fortsatt bekymring over arkivdanningen og forvaltningen av kommunens eldre arkiver, som på sikt kan svekke både individuelle og kollektive rettigheter om innsyn i gjeldende materiale. Gjenstående avvik må føres inn i kommunens system for internkontroll(). Arkivverket vil vurdere å politianmelde avvikene som brudd på arkivforskriften»

22.10.18: Kontrollutvalget fikk i dagens møte jf. RS 48/18 fremlagt Oversendelse av korrespondanse mellom Arkivverket og dokument- og arkivtjenesten i Molde kommune i forhold til tilsyn med arkivholdet i Molde kommune 26.11.2014, samt Varsel om stedlig tilsyn med arkivholdet i Molde kommune 5.12.2018, brev datert 2.7.2018 fra Arkivverket til Molde kommune, jf. RS 49/18. Kontrollutvalget ønsker å følge opp resultatet av nytt tilsyn og ber om å få tilsendt rapport etter gjennomført tilsyn.

Kontrollutvalgets behandling

I dette møtet var det ikke gitt orienteringer knyttet til saker på oppfølgingslisten, men sak om Egenandel for opphold ved omsorgshjem – Kontroll av avregninger og avstemming om årsavregning og betaling, ble behandlet som egen sak i dagens møte, jf. sak 38/18.

Utvalget gjennomgikk de sakene som var opplistet i saksframlegget. Det ble fremmet forslag om å føre opp ytterligere en sak på oppfølgingslisten:

- **Tilsyn med arkivholdet i Molde kommune**

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer. (5 voterende)

Sekretariatets innstilling:

I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

PS 45/18	EVENTUELT

Tiltaksplan 2018 – Kontrollutvalget i Molde kommune

Det ble gjort følgende korrigeringer i tiltaksplanen:

Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon

~~05.12.2018 Forvaltningsrevisjonsprosjekt «Plan og byggesaksbehandling»~~ (utsatt til 1. eller 2. møte i 2019)

Informasjon til kommunestyret om de to avtalte kontrollhandlingene

I dagens møte ble resultatet fra den siste kontrollhandlingen fremlagt. Kontrollutvalget har tidligere konkludert med at det blir skrevet et brev til kommunestyret oppsummerer funnene i de to avtalte kontrollhandlingene. Utvalget oppfordrer da ordfører om at brevet blir lagt frem for kommunestyret som referatsak. Utvalget ble i dagens møte oppfordret til å komme med nærmere innspill til innretning og fokus i orienteringen til kommunestyret.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalgets leder skisserte for utvalget hvordan han så for seg innholdet i tilbakemeldingen til kommunestyret. Tilbakemeldingen må inneholde en oppsummering av funnene i hver av kontrollhandlingene og hvordan kontrollutvalget ser for seg videre oppfølging.

Når det gjelder den avtalte kontrollhandlingen som er knyttet avhending av tomt nedre Fugelset, så bør en få frem at kontrollutvalgets behandling hadde en juridisk tilnærming ved behandling av denne saken, men at det er ønskelig å få frem for kommunestyret at denne saken ikke har vært greit håndtert av kommunen.

Sekretær informerte om muligheten som kontrollutvalget har til å ta opp saken på nytt igjen, dersom utvalget har en oppfatning som avviker mye fra det som ble fattet vedtak om under behandling av sak 24/18 avhending av sak nedre Fugelset.

Konklusjon

Kontrollutvalget støtter utvalgsleders tilnærming, og ønsker ikke å behandle saken på nytt. Utvalgsleder og sekretær får fullmakt til å utforme brevet til kommunestyret.

Utvalget får utkast til brev til gjennomsyn før det oversendes kommunestyret.

PS 46/18	VALG AV SEKRETARIATSORDNING FOR NYE MOLDE KOMMUNE

Kontrollutvalgets innstilling

Molde kommunestyre velger kommunale samarbeidsløsninger (Interkommunale selskaper og samarbeid) for løsning av sekretariatstjenester for kontrollutvalget i Nye Molde kommune.

Dette innebærer en videreføring av dagens ordning med kjøp av tjenester fra Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal.

Kontrollutvalgets behandling

Utvalgsleder gjorde kort greie for de vurderinger som ligger til grunn for konklusjonene som er gjort. Selv om det legges opp til videreføring av dagens ordning, så understreker utvalgsleder Trygve Grydeland at det er ønskelig at sekretariatet på sikt får større kapasitet og at en ser på økonomifordelingen mellom deltakerkommunene. Det er naturlig at dette blir gjort av selskapet etter at de nye kommunene er kommet på plass.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med innstilling fra utvalgsleder. (5 voterende)

Trygve Grydeland
leder

Ann Monica Haugland
nestleder

Anne Brekke
medlem

Knut Ståle Morsund
medlem

Bonde Nordset
medlem

Jane Anita Aspen
sekretær

MOLDE KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/07
Arkiv: 033
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 27.11.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 48/18	Kontrollutvalget	5.12.2018

REFERAT OG ORIENTERINGER

Sekretariatets innstilling

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Saksopplysninger

Referatsaker:

RS 52/18 **Valg av sekretariatsordning for nye Molde kommune** – saksprotokoll fra kommunestyrets møte 15.11.2018, K-sak 64/18 (vedlagt).

RS 53/18 **Protokoll fra styremøte i Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal 20.11.2018** (vedlagt)

RS 54/18 **Lukking av møter i kontrollutvalget – Saksbehandling, føring av møtebok og hjemmel for lukking av møte**, uttalelse fra sivilombudsmannen datert 7.11.2018 (vedlagt)

Orienteringssaker:

Jane Anita Aspen
daglig leder

Saksprotokoll i Molde kommunestyre - 15.11.2018

Vedtak

Molde kommunestyre velger kommunale samarbeidsløsninger (Interkommunale selskaper og samarbeid) for løsning av sekretariatstjenester for kontrollutvalget i Nye Molde kommune.

Dette innebærer en videreføring av dagens ordning med kjøp av tjenester fra Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal.

Behandling

Trygve Grydeland (H) stilte spørsmål ved sin habilitet med bakgrunn i at han er styremedlem i kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal og fratradte. 45 voterende.

Etter å ha vurdert representantens habilitet, besluttet kommunestyret enstemmig at Trygve Grydeland (H) er inhabil til å behandle saken jf fvl § 6, 1. ledd, bokstav e.

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Trygve Grydeland (H) tiltrådte. 46 voterende.

Styret
for Kontrollutvalgssekretariatet
for Romsdal

MØTEPROTOKOLL

Møte nr: 3/18
Møtedato: 20.11.2018
Tid: Kl. 09.30 – kl. 11:25
Møtested: Møterom «Galleriet», Molde rådhus
Sak nr: 19/18 – 25/18
Møteleder: Stig Holmstrøm

Av styrets medlemmer møtte:

Vestnes kommune: Stig Holmstrøm, styreleder
Rauma kommune: Lars Ramstad, nestleder
Gjemnes kommune: Øyvind Gjæren
Molde kommune: Trygve Grydeland
Neset kommune: Jostein Øverås

Forfall:

Aukra kommune: Oddvar Hoksnes
Eide kommune: Kåre Vevang
Sunnal kommune: Trond M. H. Riise

Møtende vara:

Aukra kommune: Ole Rakvåg
Eide kommune: Synnøve Egge
Sunnal kommune: Odd-Helge Gravem

Ikke møtt:

Fræna kommune: Ingvar Hals
Fra sekretariatet: Jane Anita Aspen, daglig leder
Sveinung Talberg, rådgiver

Av øvrige møtte:

Ingen

Protokollen godkjennes formelt i neste styremøte

Styrelederen Stig Holmstrøm ønsket velkommen og ledet møtet.

Innkalling og sakliste ble godkjent.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
ST 19/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA STYREMØTE 5. SEPTEMBER 2018
ST 20/18	REFERAT OG ORIENTERINGER
ST 21/18	ØKONOMIRAPPORT PR. 31. OKTOBER 2018
ST 22/18	FREMTIDIG BRUK AV DISPOSISJONSFOND
ST 23/18	KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET FOR ROMSDAL ETTER 1.1.2020 – STATUSRAPPORT, VALG AV ORGANISASJONSFORM, VIDERE FREMDRIFT
ST 24/18	MØTEPLAN FOR STYRET 2019

ST 19/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 5. SEPTEMBER 2018

Styrets vedtak

Protokollen fra styremøte 5. september 2018 godkjennes.

Disse velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder:

1. Jostein Øverås
2. Odd-Helge Gravem

Styrets behandling

Det foreslås at Jostein Øverås og Odd-Helge Gravem velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra styrets medlemmer. (8 voterende)

Daglig leders innstilling:

Protokollen fra styremøtet 5. september 2018 godkjennes.

Disse velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder:

1.
2.

ST 20/18	REFERAT OG ORIENTERINGER

Styrets vedtak

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Styrets behandling**Referatsaker:**

RS 04/18 **Ny sak– arkivløsning: Veien videre**, informasjonsskriv datert 15.10.2018 fra ROR-IKT
 Daglig leder opplyser at med de forsinkelser som har blitt, så har det uansett blitt vurdert at det var hensiktsmessig å utsette overgangen til elektronisk saks- og arkivsystem til 1.1.2020. Da må arkivet likevel dannes på nytt, pga. nye kommuner.

Orienteringssaker:

OS 03/18 **Informasjon om resultat av lokale forhandlinger for sekretariatets ansatte**
 Styreleder informerte om at det var gitt lønnstillegg i tråd med styrets ramme på 2,8 %.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling (8 voterende).

Styrets vedtak

Økonomirapport pr. 31.10.18 tas til orientering.

Styrets behandling

Daglig leder orienterte kort om situasjonen.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling. (8 voterende).

Styrets vedtak

Dagens deltakerkommuner blir kontaktet for å skissere hvordan styret tenker omkring disposisjonsfond. Dette for å avklare om det er avvikende forventninger om tilbakebetaling av mindreforbruk ved overgangen til «nye» kommuner. Daglig leder får i samråd med styreleder, ansvar for å utforme henvendelsen.

Styrets behandling

Styret hadde en grundig diskusjon. Det er enighet om at disposisjonsfondet ikke må være for stort, men må sikre nødvendig likviditet.

Det blir sendt ut kopi til styremedlemmene av brevet som sendes deltakerkommunene.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling. (8 voterende).

Styrets vedtak

1. Styret vedtar at det skal arbeides videre ut fra at Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal fra 1.1.2020 organiseres som et Kommunalt oppgavefellesskap etter ny kommunelov § 19-1.
2. En arbeidsgruppe bestående av styreleder Stig Holmstrøm, Lars Ramstad, Trygve Grydeland, Synnøve Egge og daglig leder Jane Anita Aspen arbeider videre med utforming av samarbeidsavtalen.
3. Arbeidsgruppen arbeider ut fra følgende mandat:
 - a. Arbeidsgruppen skal innen juni 2019 har klart et utkast til samarbeidsavtale.
 - b. Arbeidsgruppen skal i arbeidet med samarbeidsavtalen ha dialog med alle deltakerkommunene.
 - c. En ny kostnadsfordelingsnøkkel vil være sentral å få på plass i samarbeidsavtalen.
4. Det kan innhentes ekstern bistand ved behov.

Styrets behandling

Det var bred enighet i at det var mest hensiktsmessig å omgjøre samarbeidet til kommunalt oppgavefelleskap. Dette er en omgjøring som vil føre til minimale endring i forhold til dagens organisering.

Daglig leder opplyste at hun har vært i kontakt med Brønnøysundregistrene for å bekrefte at dagens samarbeid ikke må avvikles, men at en kan beholde samme organisasjonsnummer og bare varsle endring av kommuner og organisasjonsform etter at samarbeidet er omdannet. Dette forutsetter en videreføring som egen juridisk enhet. Dette ble bekreftet på telefon fra saksbehandler, men daglig leder har bedt om også få en skriftlig bekreftelse på at dette er korrekt oppfattet. Denne er ikke mottatt enda.

Styret diskuterte sammensetting av arbeidsgruppen. Styreleder Stig Holmstrøm fremsatte innledningsvis forslag om at nestleder i styret, Lars Ramstad fra Rauma kommune og Synnøve Egge, som er vara i styret fra Eide kommune, deltar i arbeidsgruppen sammen med styreleder og daglig leder. Styreleder forslår også at det i arbeidsgruppens mandat åpnes for at det kan innhentes ekstern bistand i arbeidet.

Trygve Grydeland fremsatte forslag om at han som representant for den største eieren også burde være representert i arbeidsgruppen.

Daglig leder oppfordret til at arbeidsgruppen ble sammensatt av representanter fra både store og små kommuner, for å få en brei forankring av samarbeidsavtalen.

Styret diskuterte sammensetning av arbeidsgruppe og arbeidsgruppens oppgaver, og daglig leder svarte på spørsmål. Det var enighet i styret om å utvide arbeidsgruppen med en person i forhold til forslaget, slik at også Trygve Grydeland deltar.

Det fremsettes følgende forslag til vedtak:

1. Styret vedtar at det skal arbeides videre ut fra at Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal fra 1.1.2020 organiseres som et Kommunalt oppgavefelleskap etter ny kommunelov § 19-1.
2. En arbeidsgruppe bestående av styreleder Stig Holmstrøm, Lars Ramstad, Trygve Grydeland, Synnøve Egge og daglig leder Jane Anita Aspen arbeider videre med utforming av samarbeidsavtalen.
3. Arbeidsgruppen arbeider ut fra følgende mandat:
 - a. Arbeidsgruppen skal innen juni 2019 har klart et utkast til samarbeidsavtale.
 - b. Arbeidsgruppen skal i arbeidet med samarbeidsavtalen ha dialog med alle deltakerkommunene.
 - c. En ny kostnadsfordelingsnøkkel vil være sentral å få på plass i samarbeidsavtalen.
4. Det kan innhentes ekstern bistand ved behov.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra styrets medlemmer. (8 voterende)

Daglig leders innstilling:

1. Styret vedtar at det skal arbeides videre ut fra at Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal fra 1.1.2020 organiseres som et Kommunalt oppgavefelleskap etter ny kommunelov § 19-1.
2. En arbeidsgruppe bestående av daglig leder, styreleder og to andre medlemmer fra styret;, arbeider videre med utforming av samarbeidsavtalen.
3. Arbeidsgruppen arbeider ut fra følgende mandat:
 - a. Arbeidsgruppen skal innen juni 2019 har klart et utkast til samarbeidsavtale.

- b. Arbeidsgruppen skal i arbeidet med samarbeidsavtalen ha dialog med alle deltakerkommunene.
- c. En ny kostnadsfordelingsnøkkel vil være sentral å få på plass i samarbeidsavtalen.

ST 24/18	MØTEPLAN FOR STYRET 2019

Styrets vedtak

Det avtales følgende møteplan for styret i 2019:

- onsdag 27. februar
- onsdag 4. september
- onsdag 20. november

Styreleder i samarbeid med daglig leder får fullmakt til å foreta endringer av møtedatoer dersom det er nødvendig. Det kan også være aktuelt å legge inn et ekstra styremøte i juni 2019.

Styrets behandling

Styreleder forslår følgende møteplan for styret i 2019:

- onsdag 27. februar
- onsdag 4. september
- onsdag 20. november

Styreleder i samarbeid med daglig leder får fullmakt til å foreta endringer av møtedatoer dersom det er nødvendig. Det kan også være aktuelt å legge inn et ekstra styremøte i juni 2019.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med forslag fra styreleder (8 voterende).

Daglig ledes innstilling

Det avtales følgende møteplan for styret i 2019:.....

ST 25/18	EVENTUELT

Under Eventuelt ble følgende tema tatt opp:

- **Statusoppdatering fra sekretariatet**
 - Uvedkommende har tatt seg inn i sekretariatets lokaler
Daglig leder opplyser at uvedkommende har vært inne i sekretariatets lokaler en gang i løpet av ettermiddag-neste morgen 15.11.2018. Det har ikke blitt oppdaget at døren ikke gikk i lås pga. defekt lås. Ingen ting er borte eller ødelagt, trolig på jakt etter penger/verdisaker. Låsen ble skiftet umiddelbart. Forholdet er meldt til Molde Eiendom KF som vi har fremleieavtale med og de ville anmelde forholdet.
 - NKRF innfører fra 2019 etterutdanningskrav også for medlemmer som utfører sekretariatsoppgaver. Krav om 105 timer etterutdanning i løpet av 3 år.

- Personvernombudet er i gang. Daglig leder har mottatt e-poster med informasjon, maler og sjekklister.
- **Erfaringsutveksling**
 Det ble utvekslet erfaringer fra opplæringsdagen som ble avholdt 7.11.2018 i Gjemnes, med hovedtema habilitet. Opplæringsdagen hadde også mindre økter med ny kommunelov og ny personvernlovgivning. Noe av det som kom frem under oppsummeringen:
 - Habilitet er et nyttig tema, mye å lære
 - Nyttig med generell informasjon som er relevant for kontrollutvalgets arbeid, ikke bare krisesaker som ofte presentert på de store konferansene
 - Hadde vært et nyttig tema også på starten av perioden
 - Viktig å være bevisst på kommuneloven
 - Viktig at kontrollutvalgene får delta på folkevalgtopplæringen.

Lars Ramstad
nestleder

Stig Holmstrøm
leder

Kåre Vevang
styremedlem

Øyvind Gjøen
styremedlem

Trygve Grydland
styremedlem

Jostein Øverås
styremedlem

Ole Rakvåg
varamedlem

Odd-Helge Gravem
varamedlem

Jane Anita Aspen
sekretær

Lukking av møter i Kontrollutvalget – saksbehandling, føring av møtebok og hjemmel for lukking

7.11.2018 (2018/3931)

Ombudsmannen er kommet til at enkelte saksbehandlingsregler i kommuneloven kapittel 6 ikke er overholdt av Kontrollutvalget ved lukkingen av tre ulike møter. Ombudsmannen ber Kontrollutvalget påse at kommunelovens saksbehandlingsregler for lukking av møter følges i fremtiden.

Ombudsmannen ber også Kontrollutvalget om på nytt å vurdere hjemmelen for å lukke de tre møtene. Det er begrunnet tvil om vilkårene for den hjemmelen Kontrollutvalget har brukt for lukking av deler av det ene møtet, er oppfylt. Videre er det uklart hva som er hjemmelen for lukking av deler av de to andre møtene, og hvilke opplysninger i disse møtene som er taushetsbelagte.

Sakens bakgrunn

En journalist i Trønder-Avisa klaget til ombudsmannen over lukking av følgende møter i Frosta kommune:

- Kontrollutvalget 3. mai 2018, sak 21/18 «Orientering fra rådmannen»
- Formannskapet 15. mai 2018, orienteringssakene «Orientering fra rådmannen» og «Barnehagesaken»
- Kontrollutvalget 23. mai 2018, sak 25/18 «Henvendelser til kontrollutvalget»
- Kommunestyret 29. mai 2018, sak 35/18 «Henvendelser til kontrollutvalget»
- Kommunestyret 12. juni 2018, sak 36/18 «Oppfølging av henvendelser til kontrollutvalget»
- Kontrollutvalget 21. juni 2018, sak «Referatsaker»

Konsek Trøndelag IKS (Konsek) er sekretariat for blant annet det aktuelle kontrollutvalget. Etter å ha forelagt saken for kommunen, svarte Konsek på de spørsmålene som gjaldt Kontrollutvalget. Vi besluttet derfor å dele saken. Denne uttalelsen omhandler lukkingen av møtene i Kontrollutvalget.

Ifølge den offentlige møteinnkallingen til Kontrollutvalgets møte 3. mai 2018, gjelder sak 21/18 kommunens oppfølging av plan- og byggesaksprosesser i lys av de seneste oppslagene i lokalavisen om dette. Kontrollutvalget ba om en orientering om saken.

I protokollen fra møtet heter det:

«Behandling:

Ordfører og rådmann ga en orientering og svarte på spørsmål.

Møte ble lukket under deler av rådmannens orientering, jf. kommuneloven §31. nr. 3.»

Hverken for møtet 23. mai 2018 eller møtet 21. juni 2018 fremgår det av møteinnkallingen hva møtet gjelder. I protokollen fra møtet 23. mai heter det følgende om sak 25/18:

«Behandling:

Møtet ble lukket ved behandling av saken, jf. kommunelovens § 31 2. ledd og forv.l. §13.»

I protokollen fra møtet 21. juni 2018 heter det om sak 28/18:

«Møtet ble lukket ved presentasjon av referatsak nr. 3, jf. kommunelovens §31 nr. 2 og 4.»

I klagen hit ba journalisten om at ombudsmannen så nærmere på det formelle rundt lukkingen av møtene og det materielle grunnlaget for lukkingen. Han mente at politisk behandling av disse sakene er av offentlig interesse.

Våre undersøkelser

Etter en gjennomgang av klagen og de oversendte saksdokumentene fant vi grunn til å undersøke saken nærmere.

I brev 19. september 2018 spurte vi hvordan det var besluttet at (deler av) møtene 3. mai, 23. mai og 21. juni 2018 skulle lukkes. For møtet 3. mai 2018 ba vi om en nærmere redegjørelse for hva som er årsaken til lukkingen, hjemmelen for dette og om vilkårene i den anførte hjemmelen er oppfylt. Vi spurte også om kommunen mente at vilkårene i kommuneloven § 30 nr. 4 er oppfylt for protokollene fra møtene 23. mai og 21. juni 2018.

Konsek svarte i brev 10. oktober 2018 at lukking av møter i Kontrollutvalget skjer ved at det blir redegjort for at det vil bli gitt skjermingsverdig informasjon og hva som er hjemmelen for lukking. Det fremgår ikke av svarbrevet hvem som gir denne informasjonen eller om dette gjøres for åpne dører. Videre skrev Konsek at det er alminnelig praksis i kommunal sektor at dersom ingen ytrer seg mot et forslag til vedtak, anses forslaget som vedtatt, og at dette også er praksis ved lukking av møter i Kontrollutvalget.

Om lukking av møtet 3. mai 2018 ved behandlingen av sak 21/18 skrev Konsek:

«Når det gjelder møtet den 03.05.18 opplyste rådmannen at han hadde informasjon av personalmessig karakter som han bare kunne gi til utvalget dersom møtet ble lukket. Basert på denne opplysningen hadde utvalget få alternativer til å vedta lukning i samsvar med kommuneloven §31 nr. 3.»

Om lukking av møtene 23. mai og 21. juni 2018 skrev Konsek:

«Slik vi har tolket regelverket mht. møteoffentlighet og dokumentoffentlighet – med unntaksbestemmelser – er vi av den oppfatning at det forelå gode grunner (hjemler) for å lukke deler av møtene den 23.05.18 og 21.06.18. I begge disse sakene var det svært mange skjermingsverdige opplysninger om enkeltpersoner (også om tredjepart), herunder varsel etter arbeidsmiljøloven. Vi viser for øvrig også til arbeidsmiljøloven §2A-4.»

Videre erkjente Konsek at avstemningsresultatet burde fremgått av protokollene, og at dette vil forbedres i fremtiden. De konkluderte med at kommuneloven § 30 nr. 4 «i hovedsak er oppfylt».

Ombudsmannens syn på saken

1. Saksbehandlingen og føringen av møtebok

Kommuneloven kapittel 6 inneholder saksbehandlingsregler for folkevalgte organer. Det følger av loven § 30 nr. 1 at «(f)olkevalgte organer behandler sine saker og treffer sine vedtak i møter». Hovedregelen er at møtene holdes for åpne dører, jf. § 31 nr. 1. Unntak må ha hjemmel i lov og vedtas i tråd med bestemmelsene i §§ 31 og 31a.

Det følger av ordlyden i kommuneloven § 31 at det er organet selv som vedtar å lukke møtet. Videre følger det av kommuneloven § 35 nr. 1 at vedtak treffes med alminnelig flertall. Avstemningen skjer i åpent møte, jf. § 31 a nr. 1 annen setning. Det samme gjelder i utgangspunktet også debatten om hvorvidt møtet skal lukkes. Det følger av kommuneloven § 30 nr. 4 at avgjørelser om at et møte skal holdes for lukkede dører, skal føres i møteboken, og at hjemmelen for avgjørelsen skal fremgå.

Ombudsmannen har i uttalelse 24. oktober 2014 (SOM-2014-2082) uttalt følgende om viktigheten av at kommuner følger de prosessuelle reglene dersom møter i folkevalgte organer lukkes:

«Reglene som er gitt om føring av møteboken, er ment å sikre at spørsmålene om møteoffentlighet blir behandlet på en forsvarlig måte ved å bidra til en regelorientert saksbehandling. Dette kan også være nyttig av hensyn til klarhet og kontroll, jf. Ot.prp. nr.17 (2008–2009) s. 33. Av hensyn til demokratiet, åpenheten og tilliten til de folkevalgte organenes avgjørelser er det svært viktig at kommunen

overholder saksbehandlingsreglene som gjelder ved avgjørelser av om møter skal holdes for lukkede dører.»

Ut fra Konseks svarbrev hit fremstår prosessen rundt lukking av møter i Kontrollutvalget lite formell. Det Konsek skriver om begrunnelsen for lukking av møtet 3. mai 2018, kan forstås slik at rådmannen la føringene for om møtet skulle lukkes. Det ble heller ikke foretatt noen formell avstemming.

Ombudsmannen påpeker at det er organet selv som skal vurdere om vilkårene for lukking av møtet er oppfylt og eventuelt vedta lukking, jf. kommuneloven § 31. Det minnes også om hovedregelen om at debatten om lukking av møtet skal skje i åpent møte, og at avstemningen skal skje i åpent møte, jf. § 31 a nr. 1.

Ved lukking av møtene 23. mai og 21. juni 2018 har kommunen blant annet vist til kommuneloven § 31 nr. 2 om taushetsplikt. For møtet 23. mai 2018 er det også vist til forvaltningsloven § 13. I redegjørelsen hit er det i tillegg vist til arbeidsmiljøloven § 2A-4.

Hovedregelen i kommuneloven § 31 er at møter er offentlige, og unntak fra hovedregelen krever at det påvises en særskilt hjemmel. Kravet i § 30 nr. 4 om at det må vises til «hjemmelen for avgjørelsen» må derfor forstås slik at det kreves en spesifisering av hvilket nummer i kommuneloven § 31, samt eventuelt andre lovbestemmelser, som har begrunnet lukkingen. Dersom lukkingen hjemles i kommuneloven § 31 nr. 2, må det også vises til hvilken bestemmelse som hjemler taushetsplikt, herunder hvilket ledd, bokstav eller nummer i taushetspliktbestemmelsen som er brukt. Dette er med på å sikre at spørsmålene blir forsvarlig behandlet, og det ivaretar hensynet til klarhet og kontroll, se blant annet Ot.prp. nr. 17 (2008–2009) side 32–33. Ombudsmannen mener kravet om at det må vises til «hjemmelen for avgjørelsen» i kommuneloven § 30 nr. 4, ikke er fullt ut fulgt ved lukkingen av møtene i Kontrollutvalget 23. mai og 21. juni 2018.

Ombudsmannen ber Kontrollutvalget påse at kommunelovens saksbehandlingsregler for lukking av møter følges i fremtiden.

2. Lukking av møtet 3. mai 2018 – er vilkåret for lukking oppfylt?

Konsek har opplyst at møtet ble lukket med hjemmel i kommuneloven § 31 nr. 3. Av denne bestemmelsen fremgår det at organet skal vedta å lukke møtet når det skal behandle en «sak som angår en arbeidstakers tjenstlige forhold». Organet har med andre ord en rettslig plikt til å lukke møtet dersom vilkårene er oppfylt.

Det er sakstypen som er avgjørende for om det er «sak som angår» arbeidstakerens tjenstlige forhold. «[T]jenstlige forhold» er i denne sammenheng saker om tilsetning, oppsigelse, avskjed, lønnsvilkår, permisjon og andre spørsmål som angår enkeltpersoners tjenstemessige forhold, se Prop. 152 L (2009–2010) sidene 29 og 44. Det er ikke tilstrekkelig for å lukke møtet at det er rettet et kritisk søkelys mot tjenstemannens saksbehandling eller hvordan han eller hun ellers har opptrådt i stillingen, se Bernt, Norsk Lovkommentar, note 615 (sist hovedrevidert 1. oktober 2014).

Grunnen til at deler av møtet 3. mai 2018 ble lukket, er oppgitt å være at rådmannen ikke ville kunne gi utvalget informasjonen som ble opplyst å være «av personalmessig karakter», dersom møtet ikke ble lukket.

Av saksfremlegget fremgår det at saken dreier seg om Kontrollutvalgets bekymring for kommunens omdømme som følge av oppslag i lokalmedia. Kontrollutvalget ba om en orientering om «saksbehandling, saksgang og prosesser knyttet til plan- og byggesak». Det fremgår ikke av de oversendte saksdokumentene eller av redegjørelsen hit, hva som utgjør informasjonen «av personalmessig karakter». Selv om det kan ha fremkommet opplysninger om enkeltpersoners utførelse av deres arbeid, er det vanskelig å se at saken, etter sin art, var en sak om en enkeltpersons tjenstemessige forhold. Ombudsmannen mener det derfor er begrunnet tvil om vilkårene i kommuneloven § 31 nr. 3 for lukking av deler av møtet er oppfylt.

Ombudsmannen har ikke tatt stilling til om møtet eventuelt kunne lukkes med hjemmel i andre bestemmelser. Kontrollutvalget bes vurdere på nytt om det var hjemmel for å lukke møtet ved behandlingen av sak 21/18.

3. Lukking av møtene 23. mai og 21. juni 2018 – er vilkårene for lukking oppfylt?

På bakgrunn av det Konsek skrev i svarbrevet hit, fremstår det uklart for ombudsmannen hva som er hjemmelen for lukking av de to møtene. Det er også uklart hvilke konkrete opplysninger Kontrollutvalget mener er taushetsbelagte. Som det fremgår ovenfor under punkt 1, er det krav om særskilt hjemmel for å gjøre unntak fra hovedregelen om offentlig møte. Det er ikke tilstrekkelig at det foreligger «gode grunner» for å lukke møtet, slik Konsek skrev i svarbrevet hit. Ombudsmannen ber derfor Kontrollutvalget om å vurdere hjemmelen for å lukke møtene ved behandling av sakene 25/18 og 28/18 på nytt.

Konklusjon

Saksbehandlingsreglene for lukking av møter i folkevalgte organer er ment å sikre at spørsmålene om møteoffentlighet blir behandlet på en forsvarlig måte. En regelorientert saksbehandling skal også ivareta hensynet til klarhet og kontroll.

Det er organet selv som skal vurdere om vilkårene for lukking av et møte er oppfylt og eventuelt vedta lukking. Vedtak om lukking treffes med alminnelig flertall, og resultatet skal føres i møteboken. Det skal vises til hvilket nummer i kommuneloven § 31, samt eventuelt andre lovbestemmelser, som har begrunnet lukkingen. Ombudsmannen ber Kontrollutvalget påse at kommunelovens saksbehandlingsregler for lukking av møter følges i fremtiden.

Videre er det etter ombudsmannens syn begrunnet tvil om vilkårene for den hjemmelen Kontrollutvalget har brukt for lukking av deler av møtet 3. mai 2018, er oppfylt. Det fremstår også som uklart hva som er hjemmelen for lukking av deler av de to møtene 23. mai og 21. juni 2018, og hvilke opplysninger i disse møtene som eventuelt er taushetsbelagte. Ombudsmannen ber derfor Kontrollutvalget om å vurdere hjemmelen for å lukke de tre møtene på nytt.

Ombudsmannen ber om å bli orientert om den fornyede vurderingen innen 19. desember 2018.

7.11.2018 (2018/3931)

MOLDE KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/07
Arkiv: 212&14
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 26.11.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 49/18	Kontrollutvalget	5.12.2018

**PROSJEKTNR. 2065 – VÅGSETRA BARNE- OG UNGDOMSSKOLE -
SLUTTREGNSKAP**

Sekretariatets forslag til uttalelse

Kontrollutvalget har i møte 5.12.2018 i sak PS 49/18 behandlet sluttregnskap for prosjekt **2065 Vågsetra barne- og ungdomsskole med en kostnad på kr 129 021 664 inkl. mva.**

Det fremkommer av prosjektrapporten at *Vågsetra barne- og ungdomsskole – Godkjenning av totalprosjekt og fastsetting av økonomisk ramme* var behandlet i Molde kommunestyre 16.10.2014, sak 69/14. Økonomisk ramme for prosjektet var satt til 128,0 mill. inkl. mva. Prosjektregnskapet viser et merforbruk på kr 1 021 664,-.

Grunnlaget for kontrollutvalgets behandling har vært Molde Eiendom KF sitt saksframlegg datert 1.11.2018, inklusiv prosjektrapport datert 5.9.2018, sluttregnskap, prosjektbudsjett og sluttregnskap, samt uttalelse fra Møre og Romsdal Revisjon IKS, datert 6.11.2018.

Gamleskolen ble revet sommeren 2014, og byggingen startet i januar 2015. Molde Eiendom KF overtok nybygget for prøvedrift og for egne arbeider 25. mai 2016. Høsten 2016 ble utomhusanlegget overtatt.

Revisor har funnet at kommunen har gjennomført anbudskonkurranse i tråd med Lov om offentlig anskaffelse og at prosjektet er i samsvar med vedtak og budsjett. Fremlagt prosjektregnskap stemmer med kommunens regnskap. Det er bokført kr 94 255,- etter at prosjektrapporten er laget. Utgifter og inntekter som er bokført på prosjektet vedrører prosjektet.

Kontrollutvalget vil bemerke at det har gått lang tid fra prosjektet var ferdig til sluttregnskapet legges fram. Det er også ført kostnader på prosjektet i 2018, uten at det har vært avsatt ramme. Kontrollutvalget vil anbefale at når ferdigattest foreligger, så avsettes det et beløp til evt. fakturaer som ikke er mottatt og oppfølging i garantiperioden, og så avsluttes prosjektregnskapet. Dette gjør at prosjektregnskapet kan behandles tidligere og en unngår at det føres kostnader uten avsatt ramme.

Kontrollutvalget har ikke andre merknader til sluttrapport for prosjekt **2065 Vågsetra barne- og ungdomsskole**. Utvalget anbefaler kommunestyret å godkjenne sluttregnskapet slik det er avlagt.

Saksopplysninger

Med hjemmel i kommunelovens § 77 nr. 1, Forskrift om kontrollutvalg, kap. 3 og 4 og revidert økonomireglement vedtatt i Molde kommunestyre 18.2.2016 i sak 8/16, gir

kontrollutvalget sin uttalelse til sluttregnskap for prosjekt nr. **2065 Vågsetra barne- og ungdomsskole.**

Kommunestyret i Molde vedtok en kostnadsramme for prosjektet på kr 128,0 mill. kr. Molde kommunestyre 16.10.2014, sak 69/14.

Vedlegg:

- Saksframlegg sak 100/18 til styret i Molde Eiendom KF – Prosjekt nr. 2065 Vågsetra barne- og ungdomsskole – Sluttoppgjør og byggeregnskap, vedlagt sluttrapport datert 5.9.2018, sluttregnskap datert 27.3.2018, prosjektregnskap og sluttregnskap.
- Revisjonens uttalelse datert 6.11.2018

VURDERING

Molde kommunes økonomireglement ble revidert av kommunestyret 18.2.2016 i sak 8/16:

6.4. Prosjektregnskap

Endelig prosjektregnskap for investeringer skal foreligge så snart som mulig etter avsluttet prosjekt og senest i forbindelse med første garantibefaring. Dette gjelder kun for store, flerårige prosjekt som har vært oppe som egen politisk sak før oppstart. Prosjektregnskapene skal ha samme politiske behandling som årsregnskapene, herunder behandling i kontrollutvalget.

Sekretariatet mottok uttalelse fra revisjonen til dette prosjektet 6.11.2018. De øvrige dokumentene mottok vi fra Molde Eiendom KF 21.11.2018.

Av prosjektrapporten fremgår det at det ble gjennomført tilbudskonkurranse på totalentreprise, der det ble inngått kontrakt med Skanska AS.

Gjennom rammeavtale Prosjekt- og byggeledelse ble Svein Lodve Sandblåst ved HamSto AS engasjert som byggherreombud. Prosjektledelsen hadde Molde Eiendom KF selv ansvaret for.

Prosjektet startet med å rive gamleskolen sommeren 2014 og byggestart januar 2015. Bygget ble overtatt av Molde Eiendom KF 25.5.2016. Høsten 2016 ble utomhusanlegget overtatt.

Revisor har funnet at kommunen har gjennomført anbudskonkurranse i tråd med Lov om offentlig anskaffelse, at prosjektet er i samsvar med vedtak og budsjett. Fremlagt prosjektregnskap stemmer med kommunens regnskap. Det er bokført kr 94 255,- etter at prosjektrapporten er laget. Utgifter og inntekter som er bokført på prosjektet vedrører prosjektet.

I prosjektrapporten er det kommentert noen uforutsette kostnader. Det er også opplyst at det er søkt, og innvilget, ca. kr. 900 000,- i spillemidler til utomhusanlegget til skolen. Dette var i utgangspunktet ikke med i budsjett, og vil derfor redusere overforbruket tilsvarende. Det er også kommentert i prosjektrapporten at det har vært ført kostnader på prosjektet i 2018, uten at det har vært avsatt ramme. Det bemerkes at det er et problem i prosjekt at det ikke avsettes investeringsmidler, evt. andre midler i garantiperioden som varer i 3 år fra overtakelse av bygget.

Sekretær vil bemerke at det har gått lang tid fra prosjektet var ferdig til sluttregnskapet legges fram. Dette gir mindre rom for læring, forbedring eller tiltak.

Det vises også til forrige behandling av prosjektregnskap i kontrollutvalget, 30.11.2017 jf. protokoll. Oppdragsansvarlig revisor viste da til praksis i andre kommuner; når ferdigattest

foreligger så avsettes et beløp til evt. fakturaer som ikke er mottatt og så avsluttes prosjektregnskapet.

Sekretær vil anbefale at kontrollutvalget oppfordrer til at Molde Eiendom KF følger dette rådet. Prosjektregnskapene kan da legges frem tidligere, samtidig som en unngår at det i garantiperioden blir ført kostnader på prosjekt uten at det er avsatt ramme.

Jane Anita Aspen
daglig leder

Saksframlegg

Prosjekt nr. 2065 Vågsetra barne- og ungdomsskole- Sluttrapport og sluttregnskap

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
	Styret for Molde Eiendom KF	
	Molde formannskap	
	Molde kommunestyre	

Forslag til vedtak

Byggeregnskap for prosjekt 2065 Vågsetra barne- og ungdomsskole tas til orientering.

Saksopplysninger

Bestilling og politiske vedtak

Prosjektet har vært oppe til politisk behandling i flere omganger, siste gang i Kommunestyret 16.10.2014 der det ble enstemmig vedtatt, ref. protokoll:

PS 69/14 Vågsetra barne- og ungdomsskole - Godkjenning av totalprosjekt og fastsetting av økonomisk ramme.

Saksprotokoll i Molde kommunestyre - 16.10.2014

Vedtak

- 1. Molde kommunestyre godkjenner foreliggende totalprosjekt for nybygg og rehabilitering ved Vågsetra barne- og ungdomsskole.*
- 2. Økonomisk ramme for gjennomføring av prosjektet settes til 128,0 mill. inkl mva.*

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Bakgrunn for prosjektet

Det var med bakgrunn i tilstandsrapport vedtatt at den eldste bygningen, barneskolebygget, skulle rives og erstattes med nybygg.

Ungdomsskolebygget var i utgangspunktet tenkt beholdt siden dette var fra 1986, men det viste seg i prosjekteringen at bygget var lite fleksibelt med tunge betongkonstruksjoner som ga store kostnader ved ombygging. Bygget var samtidig svært lite arealeffektivt. Det viste seg at det ville være mer kostnadseffektivt å rive også dette, og bygge arealene i nytt bygg. Dette ble behandlet i egen sak, og vedtatt november 2012.

Det var planlagt at skolen fortsatt skulle ha undervisningsareal i Skålahallen, men dette ble endret siden arealene hadde et såpass stort behov for renovering. Siden dette var et leieforhold ble det bestemt at det i stedet skulle investeres i eget bygg, heller enn i et bygg som kommunen kun var leietaker i.

Skolen er planlagt som en 1-10 skole med til sammen 350 elever. Det er lagt til rette for ca. 40 ansatte ved skolen.

Organisering av prosjektet

Skisse og forprosjekt inkl. konkurransegrunnlag ble utarbeidet av ON Arkitekter og Ingeniører AS, med teknisk rådgivning fra Firesafe AS, Asplan Viak AS og Norconsult AS.

Gjennom rammeavtale Prosjekt- og Byggeledelse ble Svein Lodve Sandblåst ved HamSto AS engasjert som byggherreombud. Prosjektledelsen hadde Molde Eiendom KF selv ansvaret for.

Det ble gjennomført tilbudskonkurranse på totalentreprise, og ved anbudsfristens utløp var det innkommet i alt 4 tilbud. Det var svært store forskjeller mellom laveste og høyeste tilbud (29,3 mill. kroner). Det ble inngått kontrakt med Skanska AS som hadde det laveste tilbudet.

Gjennomføring

Gamleskolen ble revet sommeren 2014, og bygging av nytt bygg startet i januar 2015.

Siden bygninger skulle rives og nytt bygg var tenkt plassert på samme sted måtte det etableres midlertidige undervisningslokaler, samt areal for arbeidsplasser og kontor til lærere. Det ble derfor kjøpt inn en «brakkerigg» til formålet som tidligere var brukt av Møre og Romsdal Fylkeskommune til midlertidige undervisningsareal i forbindelse med renovering av en videregående skole i Ålesund.

Nytt bygg ble plassert slik at det ikke var nødvendig å rive ungdomsskolebygget før etter at ny skole var ferdig, og ungdomskolen hadde derfor sine klasserom og spesialrom i hele byggeperioden.

25. mai 2016 overtok Molde Eiendom KF nybygget for prøvedrift og for egne arbeider (inventar etc). Høsten 2016 ble utomhusanlegget overtatt.

Prosjektøkonomi

Økonomisk ramme er på 128 mill. kroner inkl.mva.

Prosjektregnskapet viser et forbruk på 129 mill. kroner dvs. et overforbruk på 1 mill. kroner.

Kvadratmeterpris BTA nybygg ca. kr 35 000,-

Det er søkt om, og innvilget, ca. 0,9 mill. kroner i spillemidler på utomhusanlegget til skolen. Dette var i utgangspunktet ikke med i budsjett, og vil derfor redusere overforbruket tilsvarende.

Mona Helen Sørensen
daglig leder

Tor Egil Heimstad
Prosjektleder

Vedlegg

- 1 Vågsetra skole - Sluttregnskap fra regnskap 27.03.2018
- 2 Prosjektbudsjett med sluttregnskap 20.10.2018
- 3 Signert attestasjon byggeregnskap Vågsetra barne- og ungdomsskole 06.11.2018
- 4 Sluttrapport 05.09.2018 vedl. saksfremlegg

Prosjektnr. og navn:	2065 Vågsetra barne- og ungdomsskole		
Rapport type:	Sluttrapport	Rapport dato:	05.09.2018
Prosjektansvarlig:	Tor Egil Heimstad	Rapportansvarlig:	Tor Egil Heimstad
Bestillingsnr.:	Nr 5 – 2011, og nr 3 - 2014	Bestillingsdato:	22.02.2011, 28.01.2014
Godkjent ramme:	Kr. 128 000 000,-	Evt. rev. ramme:	

Generelt om prosjektet / historikk / saksopplysninger:

Historikk:

Vågsetra barne- og ungdomsskole har historisk bestått av tre byggetrinn.

Barneskolebygget (byggetrinn 1) ble tatt i bruk i 1971 og var eldste bygningen ved skolen. Denne delen av bygget ble siste årene brukt til mellomtrinnet. I underetasjen var det svømmebasseng i tilfluktsromdelen.

I 1986 ble ungdomsskolebygget (byggetrinn 2) ferdigstilt som et tilbygg til barneskolebygget, og har hele tiden siden blitt brukt til ungdomstrinnet. I byggets underetasje var det da spesialrom.

I 1999 ble Paviljongen (byggetrinn 3) tatt i bruk, og brukes også i dag til småskolen og SFO. Dette bygget har blitt renoveret og endret noe i prosjektet.

I perioden 1988 til 1992 ble Skålahallen bygget, og skolen leide også undervisningslokaler her for å dekke behov, i tillegg til areal for kroppsøving.

Om Prosjektet

Det var vedtatt at den eldste bygningen, barneskolebygget, skulle rives, og erstattes med nybygg.

Ungdomsskolebygget var i utgangspunktet tenkt beholdt siden dette var fra 1986, men det viste seg i prosjekteringen at bygget var lite fleksibelt med tunge betongkonstruksjoner som ga store kostnader ved ombygging. Bygget var også svært lite arealeffektivt, og at det viste seg at det ville være mer kostnadseffektivt å rive også dette og bygge arealene i nytt bygg. Dette ble behandlet i egen sak, og vedtatt november 2012.

Det var også planlagt at skolen fortsatt skulle ha undervisningsareal i Skålahallen, men dette ble endret siden arealene hadde et såpass stort behov for renovering. Siden dette var et leieforhold ble det bestemt at det i stedet skulle investeres i eget bygg enn i et bygg som kommunen kun var leietager i.

Skolen er planlagt som en 1-10 skole med til sammen 350 elever. Det er lagt til rette for ca 40 ansatte ved skolen.

Samlet bygningsmasse ved skolen er nå ca 3600 BTA i nybygg, og ca 760 i paviljongen, til sammen ca 4360 BTA, brutto / netto-faktor på ca 1,46.

Med et elevtall på 350 er det 12,4 m²/elev, som ansees som god arealeffektivitet for en kombinert barne- og ungdomsskole. Investeringskostnad / elev kr. 365.700.

Sak og bevilget ramme

Prosjektet har vært oppe til politisk behandling i flere omganger, siste gang i Kommunestyret 16.10.2014 der det ble enstemmig vedtatt, ref. protokoll:

PS 69/14 Vågsetra barne- og ungdomsskole - Godkjenning av totalprosjekt og fastsetting av økonomisk ramme.***Saksprotokoll i Molde kommunestyre - 16.10.2014******Vedtak***

1. Molde kommunestyre godkjenner foreliggende totalprosjekt for nybygg og rehabilitering ved Vågsetra barne- og ungdomsskole.

2. Økonomisk ramme for gjennomføring av prosjektet settes til kr. 128,0 mill. inkl mva.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Gjennomføring

Det var gjennomført tilstandsvurdering av bygninger som var grunnlaget for anbefalingene og vedtakene om rivning.

Skisse og Forprosjekt inkl. konkurransegrunnlag ble utarbeidet av ON Arkitekter og Ingeniører AS, med teknisk rådgivning fra Firesafe AS, Asplan Viak AS og Norconsult AS.

Gjennom rammeavtale Prosjekt- og Byggeledelse ble Svein Lodve Sandblåst ved Hamsto AS engasjert som Byggherreombud. Prosjektledelsen hadde Molde Eiendom KF ansvaret for.

Det ble gjennomført tilbudskonkurranse på totalentreprise, og ved anbudsfristens utløp var det innkommet i alt 4 tilbud. Det var svært store forskjeller mellom laveste og høyeste tilbud (kr. 29,3 mill.), og det ble inngått kontrakt med Skanska AS som hadde det laveste tilbudet.

Siden bygninger skulle rives og nytt bygg var tenkt plassert på samme sted måtte det etableres midlertidige undervisningslokaler, samt areal for arbeidsplasser og kontor til lærere. Det ble derfor kjøpt inn en «brakkerigg» til formålet som tidligere var brukt av Fylkeskommunen til midlertidige undervisningsareal i forbindelse med renovering av en videregående skole i Ålesund.

Nytt bygg ble plassert slik at det ikke var nødvendig å rive Ungdomsskolebygget før etter at ny skole var ferdig, og ungdomskolen hadde derfor sine klasserom og spesialrom i hele byggeperioden.

Kostnader til brakkerigg, kr 3,5 mill, ble ikke belastet prosjektet siden den senere var tenkt brukt på flere prosjekter, bl.a. renovering ved Sellanrå skole. Brakkeriggen står i dag på Kviltorp skole der det var behov for mer undervisningsareal.

Gamleskolen ble revet sommeren 2014, og bygging av nytt bygg ble startet i januar 2015.

25. mai 2016 overtok vi nybygget for prøvedrift og egne arbeider (inventar etc)
Høsten 2016 overtok vi utomhusarbeiden.

Prosjektøkonomi:

Økonomisk ramme er på kr 128 000 000,- inkl.mva.

Prosjektregnskapet viser et forbruk på 129 000 000,-, dvs. et overforbruk på 1 000 000,-

Kvadratmeterpris BTA nybygg ca kr 35 000,-

Det er søkt om, og innvilget, ca kr 900 000,- i spillemidler på utomhusanlegget til skolen. Dette var i utgangspunktet ikke med i budsjett, og vil derfor redusere overforbruket tilsvarende.

Det har ikke vært noen store uforutsette kostnader i prosjektet, men vil likevel nevne:

- Spillvannsledning som vi skulle koble til var ikke iht. eksisterende tegninger, og det måtte derfor til en lengre grøft og rørtrase enn forutsatt, tillegget var på ca 350 000,-
- Endringer i forbindelse med tilkobling overvannsledning ca 150 000,-
- Vi kunne ikke koble oss til i eksisterende kum for sprinkler, og måtte derfor etablere ny sprinklerkum, tillegg ca 250 000.
- Prosjektet tok kostnadene ved etablering av rigg for midlertidige undervisningsarealer, dette var bl.a. fremlegging av vann, avløp og strøm, ca 500 000,-. I tillegg måtte det etableres en midlertidig trafo, og i den anledning ble det fakturert et anleggsbidrag fra Istad Nett as på ca 250 000,-
- Siden nye bygninger bygges med 400 V anlegg (ikke 230 V) måtte Istad Nett AS bygge om trafoen, det var satt av ca 400 000,- i budsjett til dette, men fakturaen fra Istad Nett var på hele 800 000,-

Det var et ønske om å benytte interiørarkitekt i dette prosjektet, og det ble derfor gjennomført tilbudskonkurranse på interiørarkitekt, og det var Cadi AS som hadde beste tilbud.

Tilbudet var på ca 350 000,-, da ikke som fastpris, men ut fra et timeoverslag. Det viste seg at de hadde vært taktisk i sin prising, og produserte for hele 800 000,-, da bl.a. systemtegninger for kjøkken og annet fast og løst inventar etc. som da vanligvis gjøres av leverandør. Siden kontrakten og bestillingen hadde vært noe uklar på dette punktet var det vanskelig å oppnå noen reduksjon av krav. Når det er sagt er resultatet blitt bra, og det er tydelig at det har vært rådgivere involvert i fargevalg og inventar.

Fremdrift:

Gamleskolen ble revet sommeren 2014, og bygging av nytt bygg ble startet i januar 2015.

25. mai 2016 overtok vi nybygget for prøvedrift og egne arbeider (inventar etc)

Høsten 2016 overtok vi utomhusarbeider.

Nødvendige avklaringer, og brukerinvolvering:

Det har vært stor grad av brukerinvolvering i hele prosjektfasen, fra utarbeidelse av romprogram, skisseprosjekt, og underveis i byggeperioden.

Det ble byttet rektor underveis i prosjektet, men dette har ikke gitt noen problem i brukerinvolveringen. Skolen har også hatt en ansatt i tillegg til rektor som har vært skolens kontaktperson i prosjektet. Skolen har etablert egne arbeidsgrupper, bl.a. for utomhusområde, enkelte spesialrom, osv. som har jobbet aktivt med planer, og kvalitetssikret disse underveis. Det har også vært avholdt åpne møter for naboer og foreldre der det har vært informert om planer.

Problemområder:

Det har vært få problemområder i prosjektet, og mye av årsaken er trolig at det har vært en engasjert skole som har satt av tid til å bidra og kvalitetssikre planer underveis i prosjektering og i bygging. Det må også nevnes at Skanska hadde en prosjektorganisasjon i prosjektet, med Stein Uwe Hiim som prosjektleder, som hadde en genuin interesse av å levere et godt bygg. Vil også trekke frem eksternt Byggherreombud Svein Lodve Sandblåst som bidro i stor grad å rydde bort evt. problem i tidligfase.

Eventuelt:

Det har vært ført kostnader i 2018 uten at det har vært avsatt ramme. Det er et problem i prosjekt at det ikke settes av investeringsmidler, evt andre midler i garantiperioden som varer i 3 år fra vi overtar bygget. Det er viktig at vi følger opp byggene og ansvarlig gjør entreprenøren for de mangler og reklamasjoner som fremkommer i denne perioden.

Vedlegg:

Byggeregnskap fra Regnskapsavd.

Sluttregnskap fra regnskap
27.03.2018

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	TOTALT
Prosjekt: 2065 VÅGSETRA SKOLE							
31299 ANDRE UTGIFTER	1 429	96 172	22 154	79 265	20 888	6 176	226 084
31401 KOPIERING	1 635	15 999	-	-	-	-	17 634
31801 ELEKTRISK STRØM	-	-	-	3 588	-	-	3 588
31951 KOMMUNALE GEBYRER	-	397 667	48 840	-180 980	-	-	265 527
32001 INVENTAR OG UTSTYR	-	44 811	-	3 857 264	600 127	6 764	4 508 966
32008 DATAMASKINER	-	-	-	894 421	-	-	894 421
32009 KUNST/UTSMYKNING	-	-	-	-	64 940	-	64 940
32201 LEIE/LEASING AV DRIFTSMIDLER	-	61 220	10 723	-	-	-	71 943
32302 INNLEID ARBEID UTEANLEGG	-	-	-	-	3 200	-	3 200
32321 BYGGHERREADMINISTRASJON, PROSJEKT OG BYGGELEDELSE(INTERN)	311 584	493 079	-	-	17 560	-	822 223
32322 VAKTMESTERTJENESTER	-	-	462 427	527 879	215 192	-	1 205 498
32362 BYGNINGS-, HOVED- ELLER TOTALENTERPRISE	-	876 534	54 285 982	22 421 550	666 000	-	78 250 066
32364 UTOMHUSARBEIDER	-	159 749	-	94 165	113 654	-	367 568
32365 MALERARBEIDER	-	-	-	112 443	112 624	-	225 067
32371 VARME/SANITÆR	-	45 136	21 761	33 354	34 264	-	134 515
32372 VENTILASJON	-	64 952	67 899	-	81 316	-	214 167
32381 EL- INSTALLASJON	-	64 617	201 821	657 937	150 128	12 530	1 087 033
32382 TELE-DATA	-	193 321	-	314 432	-	-	507 753
32391 DIVERSE ENTERPRISEKOSTNADER	-	1 351 098	-12 291	271 233	-	-	1 610 040
32501 MATERIALER TIL UTBEDRING BYGG	-	55 907	25 623	21 989	95 481	12 075	211 075
32601 KJØPTE RENGJØRINGSTJENESTER BYGG	-	-	-	124 232	-	-	124 232
32701 PROSJEKTERING/PROSJEKTERINGSLEDELSE KONSULENT	2 336 790	1 675 615	974 080	167 356	12 866	-	5 166 707
32702 PROSJEKT- OG BYGGELEDELSE (EKSTERN)	-	307 159	5 178 473	883 839	113 497	5 077	6 488 045
34290 BETALT MVA INVESTERING	577 716	1 300 363	15 189 914	7 338 101	494 572	10 655	24 911 321
35001 BYGGELÅNSRENTER	46 000	123 000	840 144	630 568	-	-	1 639 712
35009 FORSINKELSESRENTER	-	-	-	222	120	-	342
Sum utgifter	3 275 154	7 326 398	77 317 552	38 252 857	2 796 427	53 276	129 021 664
39101 BRUK AV LÅNEMIDLER	-3 275 154	-	-	-	-	-	-3 275 154
Sum inntekter	-3 275 154	-	-	-	-	-	-3 275 154
Sum prosjekt: 2065 VÅGSETRA SKOLE - REHABILITERING	-	7 326 398	77 317 552	38 252 857	2 796 427	53 276	125 746 510
T O T A L T	-	7 326 398	77 317 552	38 252 857	2 796 427	53 276	125 746 510

Vågsetra barne- og ungdomsskole

Prosjektbudsjett og sluttregnskap

Arealer	Nybygg	Paviljongen	Sum areal	Brutto/ nettofaktor	Kv.m. pr. elev
Nettoareal NTA	2 378	601	kr 2 979	1,46	12,40
Bruttoarealer BTA	3 577	763	kr 4 340		

Dato: 20.10.2018

Post	Fag	Forprosjekt	Etter tilbudskonkurranse Totalentreprise	Sluttregnskap pr 31.12.2017		
1	FELLESKOSTNADER Rigg og drift, generelt Bygn.messige Hjelpearbeider	6 060 000 4 800 000 1 260 000				
2	BYGNINGSMESSIGE ARBEIDER Bygn.messige arbeider	46 100 000 46 100 000				
3	VVS - ANLEGG Sanitæranlegg Varmeanlegg Brannsløkkeanlegg Luftbehandlingsanlegg	10 738 000 3 078 000 2 500 000 1 100 000 4 060 000				
4	EL.ANLEGG Basisinstallasjoner inkl forsyning.	4 400 000 4 400 000				
5	TELE OG AUTOMATISERING Basisinstallasjoner inkl alarm, lyd og bilde	2 800 000 2 800 000				
6	ANDRE INSTALLASJONER Oppfølging brukertilpasning	600 000 600 000				
Sum Huskostnad (1-6)		70 698 000				
7	UTOMHUSANLEGG Utomhus	10 000 000 10 000 000				
Sum Entreprisekostnad (1-7)		80 698 000	kr 74 435 969	79 170 882		
8	GENERELLE KOSTNADER Arkitekt og konsulenter Ekstern prosjekt- og byggeledelse Intern prosjekt og byggeledelse, inkl rådg. Drift Byggherrekostn, inkl flyttekostn og påløpt Brakkerigg montering og demontering oppussing i paviljongen Kopiering og bikostnader Gebyrer og tilknytningsavg. Strøm Div.	7 800 000 4 000 000 2 600 000 500 000 400 000 300 000 -	kr 9 700 000 kr 4 000 000 kr 2 500 000 kr 2 500 000 kr 400 000 kr 300 000 -	kr 11 136 849 4 263 707 1 798 863 2 027 721 662 239 1 209 481 509 476 17 634 647 728		
Sum Byggekostnad (1-8)		88 498 000	kr 84 135 969	kr 90 307 731		
9	SPESIELLE KOSTNADER Rivearbeider barneskole Rivearbeider ungdomsskole Rivearbeider paviljong Inventar og utstyr (8% av byggekostnad (1-8)) Finanskostnader, inkl lønns- og prisstign Utsmykking 25 % mva, (post 1-8)	40 477 000 1 800 000 1 800 000 75 000 7 500 000 4 090 000 250 000 24 962 000	kr 37 471 492 kr 3 000 000 kr - kr - kr 6 700 000 kr 4 000 000 kr 250 000 kr 23 521 492	kr 38 661 311 2 552 233 - - 9 503 759 1 639 714 64 939 24 900 666		
Sum prosjektkostnad inkl mva (post 1-9)		128 975 000	kr 121 607 461	kr 128 969 042		
0	MARGINER OG RESERVER Marginer og reserver Avsetning 1. driftsår	4 200 000 3 500 000 700 000	kr 6 300 000 kr 5 600 000 kr 700 000			
Sum rammekostnad		133 175 000	kr 127 907 461	kr 128 969 042		

Kvadratmeter pris i alt, nybygg og paviljong

kr 29 472

Kvadratmeter pris nybygg

kr 34 920 kr 36 055

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Til Molde Eiendom KF

SLUTTREGNSKAP FOR INVESTERINGSPROSJEKT VÅGSETRA BARNE- OG UNGDOMSSKOLE

Vi har gjennomført de kontrollhandlinger som er avtalt med dere og listet opp nedenfor. Vårt oppdrag er utført i samsvar med ISRS 4400 – Avtalte kontrollhandlinger.

Prosjektregnskapet viser en kostnad på kr 129 021 664 (inkl merverdiavgift) og et budsjett på kr 128 mill inkl mva. Overforbruk er kommentert i prosjektrapport.

Vi har kontrollert at:

1. det er gjennomført konkurranse i tråd med Lov om offentlige anskaffelser
2. beskrivelse av byggeprosjektets fremdrift samsvarer med vedtak og budsjettforutsetninger
3. det fremlagte prosjektregnskapet stemmer med kommunens regnskap for prosjektet
4. utgifter og inntekter som er bokført på prosjektet vedgår det aktuelle prosjektet

Vi rapporterer våre funn nedenfor:

- a) Med hensyn til punkt 1: Det ble utført anbudskonkurranse for prosjektet i tråd med Lov om offentlige anskaffelser.
- b) Med hensyn til punkt 2: Prosjektet er i samsvar med vedtak og budsjett.
- c) Med hensyn til punkt 3: Fremlagt prosjektregnskap stemmer med kommunens regnskap. Det er bokført kr 94 255 etter at prosjektrapporten er laget. Vi viser til Prosjektrapport avsnitt «Eventuelt» for ytterligere informasjon.
- d) Med hensyn til punkt 4: Utgifter og inntekter som er bokført på prosjektet vedrører prosjektet.

Siden de ovenstående kontrollhandlinger verken utgjør revisjon eller begrenset revisjon i samsvar med revisjonsstandardene, gir vi ikke uttrykk for noen sikkerhet for at informasjonen ikke inneholder vesentlige feil.

Dersom vi hadde utført tilleggshandlinger eller hadde gjennomført revisjon eller begrenset revisjon i samsvar med revisjonsstandardene, kunne andre forhold ha kommet til vår kunnskap og blitt rapportert til dere.

Vår uttalelse er utelukkende utarbeidet for det formålet som er beskrevet i første avsnitt, og skal ikke brukes til noe annet formål. Uttalelsen er beregnet på Molde Eiendom KF.

Kristiansund, 6. november 2018

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Veslemøy E. Ellinggard
oppdragsansvarlig revisor

MOLDE KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/07
Arkiv: 212&14
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 26.11.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 50/18	Kontrollutvalget	5.12.2018

PROSJEKTNR. 2759 – NYE BARNAS HUS BARNEHAGE - SLUTTREGNSKAP

Sekretariatets forslag til uttalelse

Kontrollutvalget har i møte 5.12.2018 i sak PS 50/18 behandlet sluttregnskap for prosjekt **2759 Nye Barnas Hus barnehage med en kostnad på kr 36 154 023 inkl. mva.**

Det fremkommer av prosjektrapporten at Molde kommunestyre i møte 23.5.2013 vedtok planlegging og realisering av nytt barnehagebygg med en ramme på 26 mill. kroner. I kommunestyret 16.10.2014 ble den økonomiske rammen utvidet til 37 mill. kroner, etter at anbudspriser var innhentet. Prosjektregnskapet viser et mindreforbruk på kr 845 977,-.

Grunnlaget for kontrollutvalgets behandling har vært Molde Eiendom KF sitt saksframlegg datert 1.11.2018, inklusiv prosjektrapport datert 5.11.2018, sluttregnskap, prosjektbudsjett, ferdigattest datert 25.10.2016 og uttalelse fra Møre og Romsdal Revisjon IKS, datert 1.11.2018.

Byggeprosjektet startet opp senhøsten 2014, og byggingen pågikk i 2015. Barnehagen startet opp i lokalene desember 2015. Den endelige ferdigstillelsen av utearealet ble gjort først høsten 2018. Det fremgår i prosjektrapporten at årsaken til dette er at deler av utearealet ikke var medtatt i totalentreprisen og deler som var prosjektert i totalentreprisen var uheldig i forhold til tomten. Det vises også til at det påventes faktura fra entreprenører på siste rest utomhus på ca. 250 000,- eks. mva. før årskifte.

Revisor har funnet at kommunen har gjennomført anbudskonkurranse i tråd med Lov om offentlig anskaffelse, at prosjektet er i samsvar med vedtak og budsjett. Fremlagt prosjektregnskap stemmer med kommunens regnskap. Det er bokført kr 169 200,- etter at prosjektrapporten er laget. Beløpet er mindre enn omtalt forventning i saksframlegget og innenfor prosjektrammen. Utgifter og inntekter som er bokført på prosjektet vedrører prosjektet.

Kontrollutvalget vil bemerke at det har vært en lang prosjektperiode, fra oppstart i 2014 til endelig ferdigstillelse av uteområdet høsten 2018, selv om det ble utstedt ferdigattest for bygget allerede i høsten 2016. Også på dette prosjektet er det ført kostnader på prosjektet etter at prosjektrapporten er laget, men beløpene er innenfor prosjektramme. Kontrollutvalget vil anbefale at når ferdigattest foreligger, så avsettes det et beløp til evt. fakturaer som ikke er mottatt og forhold knyttet til oppfølging i garantiperioden, så avsluttes prosjektregnskapet. Dette gjør at prosjektregnskapet kan behandles kort tid etter ferdigstillelse.

Kontrollutvalget har ikke andre merknader til sluttrapport for prosjekt **2759 Nye Barnas Hus barnehage**. Utvalget anbefaler kommunestyret å godkjenne sluttregnskapet slik det er avlagt.

Saksopplysninger

Med hjemmel i kommunelovens § 77 nr. 1, Forskrift om kontrollutvalg, kap. 3 og 4 og revidert økonomireglement vedtatt i Molde kommunestyre 18.2.2016 i sak 8/16, gir kontrollutvalget sin uttalelse til sluttregnskap for prosjekt nr. **2759 Nye Barnas Hus barnehage**

Kommunestyret i Molde vedtok en kostnadsramme for prosjektet på kr 37,0 mill. kr. Molde kommunestyre 16.10.2014, sak 70/14.

Vedlegg:

- Saksframlegg sak 102/18 til styret i Molde Eiendom KF – Prosjekt nr. 2759 Nye Barnas Hus barnehage – Sluttoppgjør og byggeregnskap, vedlagt sluttrapport datert 5.11.2018, sluttregnskap, Prosjektbudsjett og ferdigattest datert 25.10.2016.
- Revisjonens uttalelse datert 1.11.2018

VURDERING

Molde kommunes økonomireglement ble revidert av kommunestyret 18.2.2016 i sak 8/16:

6.4. Prosjektregnskap

Endelig prosjektregnskap for investeringer skal foreligge så snart som mulig etter avsluttet prosjekt og senest i forbindelse med første garantibefaring. Dette gjelder kun for store, flerårige prosjekt som har vært oppe som egen politisk sak før oppstart. Prosjektregnskapene skal ha samme politiske behandling som årsregnskapene, herunder behandling i kontrollutvalget.

Sekretariatet mottok uttalelse fra revisjonen til dette prosjektet 6.11.2018. De øvrige dokumentene mottok vi fra Molde Eiendom KF 21.11.2018.

Det ble våren 2014 gjennomført anbudskonkurranse for totalentreprise og Trygge Barnehager AS ble kontrahert for entreprisen.

Molde Eiendom KF engasjerte ekstern byggherreombud Tone Rangnes/Vidar Kleppe i firmaet XPRO AS iht. rammeavtale.

Byggeprosjektet startet opp senhøsten 2014, og byggingen pågikk i 2015. Barnehagen startet opp i lokalene desember 2015. Den endelige ferdigstillingen av utearealet ble gjort høsten 2018. Det fremgår i prosjektrapporten at årsaken til dette er at deler av utearealet ikke var medtatt i totalentreprisen og deler som var prosjektert i totalentreprisen var uheldig i forhold til tomten. Det vises også til at det påventes faktura fra entreprenører på siste rest utomhus på ca. 250 000,- eks. mva. før årskifte.

Revisor har funnet at kommunen har gjennomført anbudskonkurranse i tråd med Lov om offentlig anskaffelse, at prosjektet er i samsvar med vedtak og budsjett. Fremlagt prosjektregnskap stemmer med kommunens regnskap. Det er bokført kr 169 200,- etter at prosjektrapporten er laget. Beløpet er mindre enn omtalt forventning i saksfremlegget og innenfor projektrammen. Utgifter og inntekter som er bokført på prosjektet vedrører prosjektet.

Sekretariatet vil bemerke at det har vært en lang prosjektperiode, fra oppstart i 2014 til endelig ferdigstilling av uteområdet høsten 2018.

Det vises også til forrige behandling av prosjektregnskap i kontrollutvalget, 30.11.2017 jf. protokoll. Oppdragsansvarlig revisor viste da til praksis i andre kommuner; når ferdigattest foreligger, så avsettes et beløp til evt. fakturaer som ikke er mottatt og så avsluttes prosjektregnskapet.

Sekretær vil anbefale at kontrollutvalget oppfordrer til at Molde Eiendom KF følger dette rådet. Prosjektregnskapene kan da legges frem tidligere, samtidig som en unngår at det i garantiperioden blir ført kostnader på prosjekt uten at det er avsatt ramme.

Jane Anita Aspen
daglig leder

Saksframlegg

Prosjekt nr. 2759 Nye Barnas Hus barnehage - Sluttrapport og byggeregnskap

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
	Styret for Molde Eiendom KF	
	Molde formannskap	
	Molde kommunestyre	

Forslag til vedtak

Byggeregnskap for prosjekt 2759 Nye Barnas Hus barnehage tas til orientering.

Saksopplysninger

Bestilling og politiske vedtak

Molde kommunestyre vedtok i møte 23.05.2013 planlegging og realisering av nytt barnehagebygg med 72 plasser plassert på samme tomt som daværende Barnas Hus barnehage. Rammen var da satt til 26 mill. kroner.

Dette innebar å rive eksisterende barnehagebygg og bygge ny barnehage på samme tomt.

Prosjekt og gjennomføring skulle baseres på romprogram og funksjonsprogram utarbeidet av fagseksjon barnehage i samarbeid med Molde Eiendom KF. Økonomisk ramme for prosjektet skulle presenteres i egen sak til Molde kommunestyre så snart det var klart.

I kommunestyre den 16.10.14 ble den økonomiske rammen utvidet til 37 mill. kroner, etter at anbudspriser var innhentet.

Bakgrunn for prosjektet

Prosjektet ble satt i gang med bakgrunn i at eksisterende barnehagebygning i flere år hadde fremstått som svært nedslitt og med mangelfulle fasiliteter som kreves i dagens barnehagedrift.

Organisering av prosjektet

Prosjektansvarlig/prosjektledelse MEKF	Gerd-Elin Løken
Byggherreombud XPRO AS	Tone Rangnes/Vidar Kleppe
Arkitekt Arkitektkontoret BBW	Asbjørn Bua
Totalentreprenør Trygge Barnehager AS	Dag Hermansen

Gjennomføring

Prosjektet startet med en prosjektgruppe bestående av fagsjef barnehage Gro Toft Ødegård, rådgiver Lina Dalsveen, enhetsleder May Britt Raknes, prosjektleder Gerd-Elin Løken MEKF, byggherreombud Tone Rangnes XPRO AS. Romprogrammet og funksjonsbeskrivelse dannet utgangspunkt for anbud for arkitekttjenester og Arkitektkontoret BBW v/Asbjørn Bua fikk oppdraget med å tegne skisseprosjektet for Nye Barnas Hus.

Skisseprosjekt og funksjonsbeskrivelse fra BBW og Molde Eiendom KF ble utlyst som en totalentreprise, og barnehageleverandøren Trygge Barnehager AS var eneste tilbyder i anbudskonkurransen. Tilbudet datert 27.06.14 ble nøye gjennomgått, og det ble avklart at vi kunne gå i videre dialog med entreprenøren for å gjøre besparelser i prosjektet, med intensjon om å inngå kontrakt med forbehold om endelig godkjenning i Molde kommunestyre.

Ny sak ble lagt fram for kommunestyret den 16.10.2014 og den ble da enstemmig vedtatt med ramme på 37 mill. kroner for et barnehagebygg med plass til 82 barn. Byggeprosjektet startet opp senhøsten 2014, og byggingen pågikk i 2015. Det ble avholdt overtagelsesforretning i 23.10.2015, noe forsinket i forhold til kontraktens ferdigstillelsesdato som var 05.10.2015. I tillegg gjensto endelig ferdigstillelse av utearealet.

Barnehagen startet opp i lokalene desember 2015.

Den endelige ferdigstillelsen av utearealet ble gjort høsten 2018. Årsaken til dette er at deler av utearealet ikke var medtatt i totalentreprisen og deler som var prosjektert i totalentreprisen var uheldig i forhold til tomten. Det planlagte dekket i barnehagen (grus) gav store utfordringer i forhold til renhold i barnehagen samt at grusen virket ødeleggende på fallunderlaget som er lagt. Grusen ble derfor fjernet sommeren 2018 og det ble anlagt gress på utearealet. I tillegg har det blitt gjort utbedringer i forhold til uheldige nivåforskjeller i terrenget.

HMS arbeidet har fungert godt, og det har ikke oppstått uheldige situasjoner mellom barnehage og anleggsarbeidene.

Prosjektøkonomi

Disponibel ramme for prosjektet var kr 37,0 mill. kroner.

Forbruk er i dag regnskapsført med kr 36 154 023,- inkl mva. Det påventes faktura fra entreprenører på siste rest utomhus på ca 250 000,- eks mva før årsskifte.

Prosjektet er i dag finansiert fullt ut innenfor rammen.

Vi ser i ettertid (via SD-anlegget) at energiforbruket til bygget er like bra som på et passivhusbygg. Bygget er blant de mest energieffektive byggene i kommunen. Dette skyldes gode løsninger for yttervegg, og høye effektivitetskrav til VP og ventilasjonsanlegg.

Mona Helen Sørensen
daglig leder

Gerd Elin Løken
avdelingsleder eiendomsdrift
Prosjektleder for Nye Barnas Hus

Vedlegg

- 1 Barnas Hus Sluttregnskap 17.10.18
- 2 P2759 Nye Barnas Hus barnehage - sluttrapport
- 3 Sluttrapport fra regnskapsavd
- 4 Ferdigattest

Prosjektnr. / prosjektnavn: P2759 Nye Barnas Hus barnehage – ny barnehage i Bekkevollvegen 8B			
Rapport type:	Sluttrapport	Rapport dato:	05.11.18
Prosjektansvarlig:	Tor Egil Heimstad	Rapportansvarlig:	Gerd-Elin Løken

Generelt om prosjektet:

Proessen for nytt barnehagebygg ved Barnas Hus barnehage startet opp i 2006 og første politiske saksbehandling ble foretatt i 2007. Bygget som Barnas Hus barnehage holdt til i var fra 1971 og fremsto som svært nedslitt og hadde mangelfulle fasiliteter som kreves i dagens barnehagedrift.

Molde Eiendom tok opp arbeidet med barnehagen i 2013, og for-/skisseprosjektet ble utarbeidet av prosjektgruppe bestående av representanter fra Fagseksjon barnehage, PUA og gjeldende driftsenhet og byggherrerepresentant fra Molde Eiendom KF, arkitekt og byggherreombud.

Pga tomteforhold måtte bygget prosjekteres i to etasjer, og grensen mellom eksisterende Barnas Hus og Sellanrå skole måtte justeres for å få tilstrekkelig uteareal for barnehagen.

Tegninger og funksjonsbeskrivelse dannet grunnlaget for anbudskonkurranse for totalentreprise og etter utlysning på Doffin var Trygge Barnehager AS eneste tilbyder. Etter runder med prosjektgranskning og avstemming ble det inngått kontrakt mellom Trygge Barnehager og Molde kommune for å bygge Nye Barnas Hus barnehage.

Riving av eksisterende barnehage ble utført sommeren 2014. Byggingen startet opp ultimo 2014 og ferdigstillelse oktober /november 2015.

Prosjektet skulle i utgangspunktet gi en barnehage med 72 barnehageplasser. Skisseprosjektet som ble utarbeidet var arealeffektivt med god utnyttelse av lagerareal og barnehagen vil kunne gi plass til 82 barn.

Barna som hadde plass i eksisterende Barnas Hus holdt til i barnehagelokalene på Sykepleierskolen i byggeperioden.

Sak og bevilgninger/ramme:

Saken ble behandlet i kommunestyre 23.05.13, og økonomisk ramme for prosjektet i tidligfase ble satt til 26,0 mill inkl mva.

I anbudskonkurransen kom det kun inn ett tilbud fra Trygge Barnehager på kr 23 986 000,- eks mva. Det ble funnet besparelser i avstemmingen på 1 525 000,- eks mva før kontrakt. Kontrakt signert ultimo 2014.

Økonomisk ramme for prosjektet ble i møte i Molde kommunestyre den 16.10.14 endret til 37 mill inkl mva.

Inkludert i prosjektrammen var også riving av det eksisterende bygget på tomte samt istandsetting av deler av utearealet.

Gjennomføring:

Det ble våren 2014 gjennomført anbudskonkurranse for totalentreprise og Trygge Barnehager AS ble etter avstemming kontrahert for entreprisen.

Underentreprenører var Samuelson Maskin AS og Molde VVS, Eltera AS, Ulvik og Westgaard AS på ventilasjon.

Byggingen startet opp des 2014/jan2015 og bygget ble ferdigstilt oktober 2015. Uteareal ble fullstendig ferdigstilt i 2018,

Molde Eiendom KF engasjerte eksternt byggherreombud Tone Rangnes/Vidar Kleppe i firmaet i XPRO AS iht rammeavtale.

Prosjektøkonomi:

Sluttregnskapet viser en belastning i prosjektet på ca kr 36,64 mill inkl mva.
Prosjektet er inndekt over P2759 Nye Barnas Hus barnehage.

Fremdrift:

Barnehagen ble tatt i bruk i desember 2015

Nødvendige avklaringer:

- I tegninger som ble bruk i anbudskonkurransen var opprinnelig trapperom og soveskur plassert lenger mot nordøst, og teknisk rom plassert under bakken mot nord. Dette ble i etter avstemming sammen med entreprenør endret til en mindre kostbar løsning
- Kledning ble endret fra Kebony til royalimpregnert trekledning.
- Terrasse på vest- og sørside på bygget ble fjernet.
- Totale besparelser før kontraktsinngåelse: 1 525 000,- eks mva
- Løsning for utomhus ble utarbeidet ila byggeprosessen og deler av leikeområdet ble utbedret i 2018.

Problemområder:

Ved overtakelse var det problemer med automatikken, men etter at dette ble programmert riktig har bygget fungert bra. Mye grus på utearealet, samt ei veldig bratt betongtrapp skapte problemer for leiken ute. Diverse kompletteringar har blitt utført for å oppnå best mulig uteareal. Det være seg tilrettelegging av høydeforskjeller i terrenget samt drenering av spesielt våte og gjørmete deler av leikeplassen. For å bedre både inne- og utearealet ble det i 2018 lagt gress på store deler av arealet mot syd. Grusen ble også dradd med inn i bygget og medførte ekstra krevende renhold.

Eventuelt:

Vi erfarer at vi har et bygg som er veldig energieffektivt og at selv om det var beskrevet som et lavenergihus etter TEK 10, så er det like godt energimessig som et passivhus.

Vedlegg:

Sluttregnskap

Prosjekt: 2759 BARNAS HUS	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
31299 ANDRE UTGIFTER	-	24 088	5 127	17 622	24 447	-	
31401 KOPIERING	-	-	5 241	-	-	-	
31951 KOMMUNALE GEBYRER	-	96 105	56 799	7 440	-	-	
32001 INVENTAR OG UTSTYR	-	16 245	298 783	923 523	18 400	29 600	
32008 DATAMASKINER	-	-	-	10 069	-	-	
32303 INNLEID UTBEDRING BYGG	-	-	-	-	-	4 200	
32321 BYGGHERREADMINISTRASJON, PROSJEKT OG BYGGELEDELSE(INTERN)	125 495	565 549	-	-	-	-	
32322 VAKTMESTERTJENESTER	-	-	659 516	364 726	82 516	24 733	
32362 BYGNINGS-, HOVED- ELLER TOTALENTERPRISE	-	-	21 540 534	1 325 633	325 613	-	
32364 UTOMHUSARBEIDER	-	51 326	-	14 137	-	-	
32371 VARME/SANITÆR	-	639	-	-	6 191	-	
32372 VENTILASJON	-	-	-	90 000	19 000	-	
32381 EL- INSTALLASJON	-	-	50 283	4 028	-	-	
32382 TELE-DATA	-	-	54 952	20 351	-	-	
32383 HEIS	-	-	-	1 356	-	-	
32391 DIVERSE ENTERPRISEKOSTNADER	-	295 000	-	-	-	-	
32501 MATERIALER TIL UTBEDRING BYGG	-	1 178	502	27 720	15 604	-	
32701 PROSJEKTERING/PROSJEKTERINGSLEDELSE KONSULENT	33 290	955 719	632 525	202 563	21 875	-	
32702 PROSJEKT- OG BYGGELEDELSE (EKSTERN)	-	-	96 163	-	-	-	
34290 BETALT MVA INVESTERING	-	330 368	5 672 759	658 347	107 351	8 450	
35001 BYGGELÅNSRENTER	-	29 000	200 754	-	-	-	
35009 FORSINKELSESRENTER	-	-	-	590	-	-	
Sum utgifter	158 785	2 365 218	29 273 936	3 668 104	620 997	66 983	36 154 023

BARNAS HUS BARNEHAGE

Rev: 2

02.02.2015

 BTA
 Uteareal

 982
 2 050

BUDSJETT BARNAS HUS BARNEHAGE					
Post	Fag		Vedtatt budsjett 2014-10-22	kr/ m ² BTA	Sluttrapport
0	MARGINER OG RESERVER	Sum konto	1 832 080	1 865	-
	Sikkerhetsmargin		1 439 160	1 465	
	Avsetning 1. driftsår		392 920	400	
1	FELLESKOSTNADER	Sum konto	2 986 000	3 040	295 000
	Rigg og drift, felleskostnader og hjelpearb.		2 686 000	2 734	
	Rivearbeider		300 000	305	295 000
2	BYGNING	Sum konto	11 580 000	11 789	-
	Bygning		11 580 000	11 789	
				-	
3	VVS Installasjoner	Sum konto	3 540 000	3 604	-
	VVS Installasjoner		3 540 000	3 604	
4	ELKRAFT Installasjoner	Sum konto	1 050 000	1 069	-
	Elkraft installasjoner		1 050 000	1 069	
5	TELE OG AUTOMATISERING	Sum konto	1 200 000	1 222	-
	Tele og automatisering		750 000	764	
	Eventuelt (automasjon)		450 000	458	
6	ANDRE INSTALLASJONER	Sum konto	430 000	438	-
	Heisanlegg		430 000	438	
HUSKOSTNAD (Sum 1 - 6)			20 786 000	21 161	-
7	UTOMHUS	Sum konto	3 500 000	3 563	-
	Arrondering, asfaltering etc		3 500 000	3 563	-
ENTREPRISEKOSTNAD (Sum 1 - 7)			24 286 000	24 724	23 552 243
8	GENERELLE KOSTNADER	Sum konto	2 005 574	2 042	4 297 543
	Arkitekt og prosjektering		650 000	662	1 621 534
	Administrasjon, prosjekt og byggeledelse		785 840	800	1 011 645
	Byggherrekostnad		98 230	100	1 498 779
	Kopiering og bikostnader		176 814	180	5 241
	Forsikring, kommunalegebyrer etc.		294 690	300	160 344
BYGGEKOSTNAD (Sum 1 - 8)			26 291 574	26 765	27 849 786
9	SPESIELLE KOSTNADER	Sum konto	1 818 868	1 852	1 526 964
	Inventar og utstyr		1 498 868	1 526	1 296 620
	Finanskostnader inkl. Lønns og prisstigning		320 000	326	230 344
	Utsmykking (inngår i BH-kostn)			-	
PROSJEKTKOSTNAD (Sum 0 -9) eks mva			29 942 522	30 482	29 376 749
MERVERDIAVGIFT	Sum konto		7 485 631	7 621	6 777 275
	Merverdiavgift, 25 %		7 485 631	7 621	6 777 275
PROSJEKTKOSTNAD inkl mva			37 428 153	38 103	36 154 024

MOLDE KOMMUNE

Byggesak og geodata

Saksbehandler: GUDRUNH

Ferdigattest

Etter plan- og bygningslovens § 21-10

Vår ref

2014/1057

Løpenr

48145/2016

Byggested

Bekkevollvegen 8B, 6412 MOLDE

Gnr

24

Bnr

460

Festenr

Seksjonsnr

Ansvarlig søker (navn og adresse)

Arkitektkontoret BBW AS

Julsundvegen 4

6412 MOLDE

Tiltakshaver (navn og adresse)

Molde Kommune

Rådhusplassen 1

6413 MOLDE

Vedtak/tillatelse

Vedtak dato

Vedtak nr

Rammetillatelse til barnehage etter søknad

07.05.14

DS 14/319

Igangsettingstillatelse for riving av eksisterende bygningsmasse

16.06.15

DS 14/336

Endring og igangsettingstillatelse for deler av tiltaket

13.03.15

DS 15/145

Igangsettingstillatelse til resterende deler at tiltaket

20.05.15

DS 15/266

Endring av tillatelse etter søknad

08.10.15

DS 15/491

Spesifikasjon

Tiltaket/byggets art

Riving av eksisterende bygg og oppføring av ny barnehage

Merknader

Ferdigattesten utstedes på grunnlag av ferdigmelding datert 17.10.16. I mottatt dokumentasjon er det bekreftet at tiltaket er utført i samsvar med tillatelsen og bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven.

Bygningen eller deler av den må ikke tas i bruk til annet formål enn det tillatelsen fastsetter. Bruksendring krever særskilt tillatelse, jf. pbl § 20-1.

Underskrift

Sted

Molde

Dato

25.10.2016

For Byggesak og geodata

Aleksander Aasen Knudsen

Enhetsleder

(Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur)

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Til **Molde Eiendom KF**

SLUTTREGNSKAP FOR INVESTERINGSPROSJEKT NYE BARNAS HUS BARNEHAGE

Vi har gjennomført de kontrollhandlinger som er avtalt med dere og listet opp nedenfor. Vårt oppdrag er utført i samsvar med ISRS 4400 – Avtalte kontrollhandlinger.

Prosjektregnskapet viser en kostnad på kr 36 154 023 (inkl. merverdiavgift) og et budsjett på kr 37 000 000 inkl. mva.

Vi har kontrollert at:

1. det er gjennomført konkurranse i tråd med Lov om offentlige anskaffelser
2. beskrivelse av byggeprosjektets fremdrift samsvarer med vedtak og budsjettforutsetninger
3. det fremlagte prosjektregnskapet stemmer med kommunens regnskap for prosjektet
4. utgifter og inntekter som er bokført på prosjektet vedgår det aktuelle prosjektet

Vi rapporterer våre funn nedenfor:

- a) Med hensyn til punkt 1: Det ble utført anbudskonkurranse for prosjektet i tråd med Lov om offentlige anskaffelser.
- b) Med hensyn til punkt 2: Prosjektet er i samsvar med vedtak og budsjett.
- c) Med hensyn til punkt 3: Fremlagt prosjektregnskap stemmer med kommunens regnskap. Det er bokført kr 169 200 etter at prosjektrapporten er laget. Beløpet er mindre enn omtalt forventning i saksfremlegget og innenfor projektrammen.
- d) Med hensyn til punkt 4: Utgifter og inntekter som er bokført på prosjektet vedrører prosjektet.

Siden de ovenstående kontrollhandlinger verken utgjør revisjon eller begrenset revisjon i samsvar med revisjonsstandardene, gir vi ikke uttrykk for noen sikkerhet for at informasjonen ikke inneholder vesentlige feil.

Dersom vi hadde utført tilleggshandlinger eller hadde gjennomført revisjon eller begrenset revisjon i samsvar med revisjonsstandardene, kunne andre forhold ha kommet til vår kunnskap og blitt rapportert til dere.

Vår uttalelse er utelukkende utarbeidet for det formålet som er beskrevet i første avsnitt, og skal ikke brukes til noe annet formål. Uttalelsen er beregnet på Molde Eiendom KF.

Kristiansund, 1. november 2018
Møre og Romsdal Revisjon IKS

Veslemøy E. Ellinggard
oppdragsansvarlig revisor

MOLDE KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/07
Arkiv: 216
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 19.11.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 51/18	Kontrollutvalget	5.12.2018

INTERIMRAPPORT REGNSKAPSREVISJON – REVISJONSÅRET 2018

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget tar revisjonens rapport fra interimrevisjonen til orientering.

Saksopplysninger

Kommunelovens § 77 nr. 4 og Forskrift for kontrollutvalg §§ 6 og 9 omhandler kontrollutvalgets tilsynsansvar overfor revisjonen.

I henhold til kommunelovens § 77 nr. 4, skal kontrollutvalget påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at det foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift. Dette skjer bl.a. ved at revisor rapporterer om sitt arbeid til kontrollutvalget.

Utvalget har en viktig jobb i å påse at dette arbeidet foregår i samsvar med gjeldene lovregler og avtaler. Rapporteringen fra revisor er viktig for at kontrollutvalget skal kunne holde seg løpende orientert om framdriften i revisjonsarbeidet og for å vurdere om de skal sette i gang andre kontroll- og tilsynsaktiviteter.

VURDERING

I oppdragsavtalen med Møre og Romsdal Revisjon IKS, som kontrollutvalget godkjente i møte 30.11.2017, sak 43/17, er det lagt opp til rapportering til kontrollutvalget fra interimrevisjonen. Grunnlaget for rapporteringen er kommunikasjons-/revisjonsplan 2018, som ble behandlet i kontrollutvalgets møte 12.9.2018, sak 31/18.

Sekretariatet har ikke mottatt noen rapport fra revisjonen på forhånd, denne vil bli presentert for kontrollutvalget i møte. Vi har derfor ikke hatt mulighet til å vurdere om det blir rapportert i forhold til de revisjons- og risikoområdene som er utpekt i revisjonsplanen.

Oppdragsansvarlig revisor, Veslemøy Ellinggard vil i kontrollutvalgets møte presentere interimrapport fra regnskapsrevisjonen 2018. Det er da forventet at det blir utdypet hva som er utført av arbeid, revisjonstilnærming og funn.

Dersom det blir rapportert i forhold til revisjonsplanen og det ikke kommer frem spesielle forhold i presentasjonen, vil sekretariatet anbefale at interimrapporteringen blir tatt til orientering.

Jane Anita Aspen
daglig leder

MOLDE KOMMUNE

Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/07
Arkiv: 216
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 27.11.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 52/18	Kontrollutvalget	5.12.2018

VURDERING AV KONTROLLUTVALGETS TILSYNSANSVAR FOR REVISJON – REVISJONSÅRET 2017

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget slutter seg til de vurderinger som går frem av dokumentet «Kontrollutvalgets tilsynsansvar 2017»

Saksopplysninger

Som det går frem av kommuneloven § 77 nr. 4. og forskrift om kontrollutvalg, har kontrollutvalget et tilsynsansvar overfor regnskapsrevisjon. NKRF har utarbeidet en veileder med anbefalinger om hvordan dette kan gjennomføres. Selv om det ikke går direkte fram av lovteksten, så har kontrollutvalget også et tilsynsansvar for forvaltningsrevisjon. NKRF har også utarbeidet en veileder for kontrollutvalgets tilsynsansvar for forvaltningsrevisjon. Gjennomgangen som her gjøres bygger på disse to veilederne.

Vedlagt saken følger:

- Kontrollutvalgets tilsynsansvar overfor regnskaps- og forvaltningsrevisjon 2017
- Veileder vedrørende kontrollutvalgets påseansvar overfor regnskapsrevisor, NKRF 24.10.2010
- Veileder vedrørende kontrollutvalgets påse-ansvar for forvaltningsrevisjon, NKRF 1.9.2011

VURDERING

Vurderingene som er gjort bygger på «Veileder vedrørende kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskap» og «Veileder vedrørende kontrollutvalgets påse-ansvar for forvaltningsrevisor». Vurderingene som er gjort er basert på dokument og informasjon som har vært lagt frem for kontrollutvalget revisjonsåret 2017. I tillegg er daglig leder i Møre og Romsdal Revisjon IKS, Veslemøy E. Ellinggard, forespurt når det gjelder oppfyllelse av krav til etterutdanning. Hun har også gitt muntlig informasjon knyttet til kvalitetssikring av uavhengighet og objektivitet for de øvrige revisorene, som ikke fremlegger uavhengighetserklæring til kontrollutvalget, slik oppdragsansvarlige revisorer gjør.

Det er første gang kontrollutvalget får seg forelagt en slik systematisk gjennomgang av kontrollutvalgets påse-ansvar. Sekretariatet ser at det for fremtiden kan være hensiktsmessig å flytte denne gjennomgangen til nærmere avslutning av revisjonsåret. Revisjonsåret går som kjent fra og til hver avleggelse av revisjonsberetning. (fra juni ett år- til mai påfølgende år).

Til informasjon så arbeider en i Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) også med å utarbeide en veileder for kontrollutvalgets påse-ansvar. Det er opplyst at en tar sikte på å ha et høringsutkast for denne veilederen klar før jul. Det må derfor ved vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for 2018, vurderes om en da skal ta utgangspunkt i den nye veilederen.

Sekretariatet har registrert at Møre og Romsdal IKS er i en positiv utvikling. Det ser ut til at det er tatt grep for å utvikle arbeidsmetodikk og systematikk i revisjonsgjennomføringen. Dette har gitt seg særlig utslag i en bedring når det gjelder rapporteringsform og innhold på rapporteringen til kontrollutvalget. Dette har igjen gitt kontrollutvalget bedre innsikt i revisjonens arbeid.

Den inngåtte oppdragsavtalen mellom Molde kommune v/kontrollutvalget og Møre og Romsdal Revisjon IKS, vil etter sekretariatets vurdering være et godt verktøy for videreutvikling av Møre og Romsdal Revisjon IKS og for kontrollutvalget i oppfølging av revisjonstjenestene.

Ut fra den vedlagte gjennomgangen vurderes revisjonsordningen som Molde kommune har hatt revisjonsåret 2017 å være forsvarlig.

Jane Anita Aspen
daglig leder

Kontrollutvalgets tilsynsansvar overfor revisjon Møre og Romsdal Revisjon IKS

Utarbeidet av Kontrollutvalgsekretariatet for Romsdal

REGNSKAPSREVISJON

Anbefaling	Vurdering revisjonsåret 2017 – Kontrollutvalget i Molde
1. Krav til utdanning og praksis for oppdragsansvarlig revisor – Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner (RF) § 11	Oppdragsansvaret for regnskapsrevisjon i Molde i 2018 har vært Veslemøy E. Ellinggard. Hun tilfredsstiller kravene iht. RF § 11 Alle oppdragsansvarlige revisorer tilfredsstiller NKRFs krav til etterutdanning i 2017.
2. Krav til vandel for oppdragsansvarlig revisor – RF § 12	Oppdragsansvarlig revisor er statsautorisert ansvarlig revisor
3. Dokumentasjon om revisors uavhengighet – RF § 15	-Dokumentasjon av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet leveres hvert år. Det er levert Uavhengighetserklæringen for 2017 for Molde kommune (Veslemøy E. Ellinggard), datert 18.10.2017.
4. Generelt om revisors uavhengighet og objektivitet	I tillegg til at oppdragsansvarlig revisor leverer uavhengighetserklæring til kontrollutvalget, jf. pkt. 3, så rapporterer alle revisorene i revisjonsteamene sin uavhengighet til oppdragsansvarlig revisor.
5. Kunnskap om revisjonens innhold	Det gis informasjon om regnskapsrevisjonen i engasjementsbevet fra MMR, og i oppdragsavtalen (i møte 30.11.17, sak 43/17). I tillegg får kontrollutvalget informasjon gjennom den årlige behandlingen av kommunikasjons-/revisjonsplan, jf. sak 36/17 i møte 18.10.17 Kontrollutvalget får også informasjon gjennom rapportering av regnskapsrevisjon, interimrapportering, jf. sak 03/18 i møte 31.01. 18 Kontrollutvalget får også informasjon om revisjonens arbeid ved behandling av årsregnskapet/revisjonsberetningen, jf. sakene 11/18 - 16/18 i møte 30.04.18 Øvrig informasjon om revisjonen gis i møter ved behov.
6. Avtaler mellom revisor og kontrollutvalget	Det er utarbeidet en oppdragsavtale mellom MRR og kontrollutvalget. Avtalen gjelder for en valgperiode om gangen. Som følge av at MMR først ble operative fra 01.02.17, gjelder nåværende avtale for perioden 01.11.17-31.12.19. Avtalen ble godkjent i møte 30.11.17, sak 43/17. MRR har rapportert i forhold til kravene i avtalen. Det er ikke laget andre avtaler mellom kontrollutvalget

	og revisor
7. Revisjonsstrategi	Oppdragsansvarlig revisor for kommunens årsregnskap rapporterer sitt arbeid årlig til kontrollutvalget slik: - Kommunikasjons/-revisjonsplan (høst) - Interimrapport (vinter) - Årsavslutning (vår)- revisjonsberetning og presentasjon av resultatet fra årsoppgjørsrevisjonen. MRR har ikke hatt ekstern kvalitetskontroll innen regnskapsrevisjon i 2017.
8. Nummererte brev – RF § 4	Kontrollutvalget har mottatt ett nummerert brev for Moldebadet KF (datert 27.8.2018) og ett nummerert brev for Molde Vann og Avløp KF (28.8.2018) knyttet til årsregnskapsrevisjonen revisjonsåret 2017. Kontrollutvalget har fått orientering om oppfølging av brevene.
9. Misligheter – RF § 3, RF § 4, Forskrift om kontrollutvalg (KF) § 8	Vi har den oppfatning at MRR følger bestemmelsene som er gitt i forhold til misligheter. Kontrollutvalget har ikke behandlet noen saker knyttet til misligheter i revisjonsåret 2017.
10. Revisjonsberetningen – RF § 5	Kontrollutvalget mottar kopi av revisjonsberetningen, slik bestemmelsen sier.
11. Revisors møteplikt og møterett – RF § 19, KF § 19	Oppdragsansvarlig revisor (eller den an bemyndiger) skal være tilstede når regnskapet blir behandlet. Sekretariatet har forstått det slik at det blir gjort, men i Molde kommune så protokollføres det ikke i kommunestyreprotokollen når revisor er tilstede. Dette er derfor ikke dokumentert. Oppdragsansvarlig revisor eller noen andre i fra revisjonsteamet er tilstede i kontrollutvalgets møter, når det er påkrevet. Det blir vurdert fra møte til møte.
12. Revisors opplysningsplikt - RF § 20	Kontrollutvalget får de opplysningene som det bes om. Det er vanskelig å vurdere om revisor skulle gitt ytterligere opplysninger.

Forklaring til punktene:

1. Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner (revisjonsforskriften) angir kvalifikasjonskrav til hvem som kan være ansvarlig for revisjon av årsregnskapene i en kommune. Den som er oppdrags ansvarlig skal ha bestått eksamen til bachelor i revisjon eller høyere revisoreksamen (master i revisjon) iht. Finanstilsynets krav til registrert og statsautorisert revisor, og i tillegg ha tre års praksis fra regnskapsrevisjon. Kvalifikasjonskravet gjelder ikke de øvrige revisorene i teamet. Dette er mest aktuelt å sjekke i forbindelse med skifte av oppdragsansvarlig revisor.
2. Det er i forskriften satt krav om vandelsattest for den som er ansvarlig for revisjonsoppdraget i en kommune. Registrerte og statsautoriserte revisorer vil ha fremskaffet vandelsattest i forbindelse med innvilget autorisasjon. Dette er mest aktuelt ved skifte av revisor.

3. Revisor har plikt til løpende foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Det skal avgis uavhengighetserklæring for hver kommune.
4. Det er gitt begrensninger for alle som deltar i revisjonen av en kommune i forhold til andre ansettelsesforhold, styreverv, interessekonflikter og rådgivningstjenester. Revisor er ansvarlig for å foreta de nødvendige vurderingene slik at utførelse av revisjonen og bemanningen er i henhold til krav i lov og forskrift. Det er ikke satt noen krav om at disse vurderingene dokumenteres overfor kontrollutvalget, men utvalget bør være kjent med de formelle begrensningene for utførelse av revisjonen og eventuelt forsikre seg om at revisor løpende foretar de nødvendige vurderingene.
5. For at kontrollutvalget skal kunne ha en oppfatning av om regnskapene blir revidert på en betryggende måte, må kontrollutvalgene ha kunnskap om hva revisjonsarbeidet omfatter.

Revisjonens engasjementsbrev vil kunne være til hjelp. Hensikten med engasjementsbrev er å informere den reviderte om revisjonsoppdraget og klargjøre de involverte partenes oppgaver og plikter. Her vil formål og innhold i revisjonen utdypes nærmere, sammen med en avklaring av hva som er kommunens ansvar. Det er utarbeidet en revisjonsstandard som omhandler vilkårene for at revisjonsoppdrag og engasjementsbrev. Kontrollutvalget må gjøre seg kjent med dette engasjementsbrevet.

Det viktigste verktøyet i dette arbeidet er likevel Oppdragsavtalen. Oppdragsavtalen er utarbeidet for å regulere hvilke tjenester revisor skal levere og løse for kommunen, samt hvilke forutsetninger og forventninger som ligger til grunn for denne leveransen. Denne avtalen er inngått mellom revisor og kontrollutvalget.

6. Mange har funnet det hensiktsmessig å utarbeide avtaler eller rutiner som regulerer samarbeidet mellom kontrollutvalget og revisor, slik det er gjort med Oppdragsavtale mellom Møre og Romsdal Revisjon IKS og kontrollutvalget.
 - Denne avtalen omhandler:
 - Rammeverk
 - Honorar
 - Andre forhold
 - Oppsigelse av avtalen
 - Vedlegg til avtalene er «Gjennomføring av regnskapsrevisjon», «Gjennomføring av forvaltningsrevisjon», «Reglement for kontrollutvalget», «Plan for kontrollutvalgets virksomhet 2017-2019» og «Honorar for gjeldende år»

Slike avtaler bidrar til en tydeligere avklaring av roller og hva kontrollutvalget kan forvente av revisor.

7. Revisor er underlagt flere faglige standarder for hvordan et revisjonsoppdrag skal planlegges, gjennomføres og rapporteres. Det skal blant annet utarbeides en overordnet revisjonsstrategi (revisjonsplan) for hvert revisjonsoppdrag.

Det er naturlig at kontrollutvalgene blir orientert om revisjonsstrategien så tidlig som mulig i revisjonsåret. Revisor presenterer de overordnede vurderingene som er gjort i forhold til risikobildet for revisjonsoppdraget, hvordan revisjonen er planlagt gjennomført og eventuelle risiko- og fokusområder for revisjonsoppdraget.

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet, så revisor skal også gjennom året gi tilbakemelding om revisjonsarbeidet følger oppsatt plan, eller om det er grunnlag for å endre revisjonsstrategien på noen områder. Revisor gir kontrollutvalget en presentasjon fra interimrevisjonen.

Revisor skal presentere en oppsummering av årets revisjon med funn og vurderinger i forbindelse med avleggelse av revisjonsberetningen og forut for kontrollutvalgets uttalelse til regnskapene.

Oppdragsavtalen mellom kontrollutvalg og revisjon regulerer rapporteringene.

8. I forskriften er det krav om at revisor i brev skriftlig skal påpeke nærmere angitte forhold overfor kontrollutvalget. Rådmannen skal ha kopi av brevet. Bestemmelsen er ikke til hinder for at revisor selv vurderer om det er andre forhold som også bør rapporteres til kontrollutvalget.

Det er listet opp syv forhold som krever slik rapportering:

- 1) Mangler ved plikten til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- 2) Feil og mangler ved organiseringen av den økonomiske internkontrollen
- 3) Misligheter
- 4) Feil som kan medfører feilinformasjon i årsregnskapet
- 5) om det ikke er redegjort for vesentlige avvik mellom beløpene i den revisjonspliktiges årsregnskap og regulert budsjett slik det fremstår etter gyldige vedtak/endringer fattet på riktig beslutningsnivå
- 6) begrunnelse for manglende underskrift ved bekreftelser overfor offentlige myndigheter som gis i henhold til lov eller forskrift
- 7) begrunnelse for å si fra seg oppdraget etter § 16.

Forholdene som er listet opp i § 4 er av alvorlig karakter. Slike forhold skal følges opp i revisjonsarbeidet, og kontrollutvalget kan be om rapportering fra revisor om rådmannen sørger for at det blir iverksatt korrigerende tiltak

Kontrollutvalget bør som ledd i det å holde seg løpende underrettet om revisjonsarbeidet, vurdere om det er hensiktsmessig å få tilsendt annen viktig korrespondanse mellom revisor og administrasjonen.

9. Revisor skal gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Dersom revisor konstaterer misligheter, skal det straks sendes en skriftlig, foreløpig innberetning til kontrollutvalget. Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal kontrollutvalget ha endelig innberetning. Rådmannen skal ha kopi av innberetningen. Misligheter er nevnt som en av de syv punktene, som krever nummerert brev fra revisor til kontrollutvalget.

Rapportering om misligheter kan gjøres muntlig, så lenge revisor ikke har brakt klarhet i om det er misligheter eller ikke.

Etter ISA 240 Revisors oppgaver og plikter til å vurdere misligheter ved revisjon av regnskaper skal revisor forespørre ledelsen om dens vurdering av risiko for misligheter og etablerte kontroller for å hindre og avdekke misligheter. Kontrollutvalget kan be om å bli orientert om ledelsens og revisors vurderinger på dette området.

10. Kontrollutvalgene skal avgi en uttalelse om årsregnskapet etter at revisor har avgitt revisjonsberetningen, men før regnskapet vedtas av kommunestyret. Revisor skal avgi sin revisjonsberetning innen 15. april, med kopi til kontrollutvalget.

Siden en normalberetning ikke gir særlig informasjon utover selve bekreftelsen av regnskapet, skal revisor i møte hvor kontrollutvalget avgir sin uttalelse oppsummere årets revisjon og kommentere forhold knyttet til regnskapet. Her vil revisor også kommentere forhold som bør følges opp for å bedre kvaliteten. Revisor bør også avklare om det ved årsavslutningen foreligger uavklarte forhold som etter revisors mening er hensiktsmessig at kontrollutvalget også følger opp.

11. Revisor har plikt til å møte i kommunestyret når det behandler saker som har tilknytning til revisors oppdrag. For øvrig har oppdragsansvarlig revisor møterett i kommunestyret. Oppdragsansvarlig revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter.

Kontrollutvalget og revisor bør uavhengig av forskriften, ta stilling til om det om det enkelte møte er nødvendig med revisors deltakelse. Dette avhenger av saker og orienteringer der det er behov for at revisor er tilstede.

12. Revisor har, når dette kreves, opplysningsplikt overfor medlemmer av kommunestyret og kontrollutvalget om forhold som revisor har fått kjennskap til gjennom revisjonen. Revisor har ikke plikt til å gi opplysningene til enkeltmedlemmer, men kan kreve å få gitt disse til utvalget som kollegium.

FORVALTNINGSREVISJON

Anbefaling	Vurdering revisjonsåret 2017 – Kontrollutvalget i Molde
1. Krav til kompetanse for oppdragsansvarlig revisor – RF § 11 Forskriften stiller krav om at oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor skal ha minimum tre års utdanning fra universitet/høyskole	Når det gjelder oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor, så vil dette variere fra prosjekt til prosjekt. Det var i 2017, Einar Andersen som var oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor, knyttet til prosjektet «Molde Eiendom KF – forvaltning, drift og vedlikehold av utleieboliger». Prosjektet som ble gjennomført i 2017, startet allerede i revisjonsåret 2016. Han tilfredsstiller begge kravene gitt i revisjonsforskriften § 11. Alle oppdragsansvarlige revisorer oppfylte NKRFs krav til etterutdanning i 2017.
2. Krav til vandel for oppdragsansvarlig RF § 12	Oppdragsansvarlige forvaltningsrevisor knytte til Molde kommune tilfredsstiller kraven gitt i forskriften § 12.
3. Dokumentasjon av revisors uavhengighet – RF § 15	Siden prosjektet startet allerede i revisjonsåret 2016, så la oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Einar Andersen frem uavhengighetserklæring i møte 21.09.16, PS 30/16.
4. Generelt om revisors uavhengighet og objektivitet - RF § 13 & 14	I tillegg til at oppdragsansvarlig revisor leverer uavhengighetserklæring til kontrollutvalget, jf. pkt. 3, så rapporterer alle revisorene i revisjonsteamene sin uavhengighet til oppdragsansvarlig revisor.
5. Grunnlaget for gjennomføring av et forvaltningsrevisjonsprosjekt – Kommuneloven (KL) §§ 77-78, RF § 6-8 Forvaltningsrevisjonen skal basere seg på NKRFs standart for forvaltningsrevisjon (RSK 001) NKRF har også utarbeidet en veileder for forvaltningsrevisjon.	Alle forvaltningsrevisjoner gjennomføres på bakgrunn av bestilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget innstiller til kommunestyret på bestilling av prosjekt. Prosjektene blir gjennomført av MRR. Bestillingen tar utgangspunkt i Overordnet analyse - Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019, vedtak i Molde kommunestyre vedtok 6.10.2016 i K sak 94/16.
6. Prosjektplan Prosjektplanen bør inneholde følgende pkt: - Bakgrunn for prosjektet - Målsetting og problemstillinger - Revisjonskriterier eller grunnlag for disse - Metodisk tilnærming - Organisering og ansvar, ressursbehov og tidsplan	På bakgrunn av bestillingen, lager revisjonen en prosjektplan. Prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjekt «Molde Eiendom KF – forvaltning, drift og vedlikehold av utleieboliger» var behandlet i møte 1.3.17, sak 03/17 (revisjonsåret 2016). Prosjektplan ble utarbeidet i tråd med RSK 001. Kontrollutvalget godkjente framlagte prosjektplan, med de merknader og tillegg som fremkom i møte. Det var gjort en avgrensning som gjorde at prosjektet ville ha hovedfokus på utleieboliger. Prosjektplanen dannet grunnlag for gjennomføring av prosjektet.
7. Endringer i prosjektplanen Dersom det oppstår behov for å gjøre vesentlige endringer i forhold til prosjektplanen, skal endringene legges fram for kontrollutvalget for godkjenning	Det ble ikke gjort vesentlige endringer i dette prosjektet, etter at prosjektplanen ble lagt frem.
8. Orientering til kontrollutvalget	Prosjektet skulle etter planen behandles i

undervegs Ved omfattende prosjekter kan kontrollutvalget ha behov for orientering fra revisor undervegs om hvordan prosjektet utvikler seg, for å forsikre seg om at det er i tråd med bestilling og fremdriftsplan	kontrollutvalget 13.9.2017. Men prosjektet ble først levert til møtet 18.10.2018 Det er ønskelig at det varsles om forsinkelser når de oppstår. Det er uheldig dersom det varsles om forsinkelsen først når rapporten skulle vært levert.
9. Kvalitetskontroll Kontrollutvalget bør forsikre seg om at forvaltningsrevisjonsprosjektet gjennomføres i samsvar med kraven i RSK 001 <i>Standard for forvaltningsrevisjon</i>. Det er sekretariatets oppgave å veilede kontrollutvalget i denne vurderingen	Møre og Romsdal Revisjon IKS hadde ikke ekstern kvalitetskontroll innen forvaltningsrevisjon i 2017.
10. Framlegging av ferdig rapport Kontrollutvalget må kontrollere at rapporten er i henhold til bestillingen, og at alle problemstillingene er besvart. Dersom kontrollutvalget vurderer at revisors rapport ikke er god nok eller ikke svarer på bestillingen, bør dette avklares gjennom dialog med revisor	Sekretariatets saksfremlegg til møte 18.10.2017 hadde fokus på at rapporten hadde klare anbefalinger og svarte ut de overordnede problemstillinger som lå i prosjektet. Kontrollutvalget synes at rapporten gav gode anbefalinger, men vurderer at den er for lite konkret i faktagrunnlaget og beskrivelsene. Kontrollutvalget sendte rapporten tilbake og bad om at revisjonen tydeliggjør og konkretiserer rapporten i forhold til det som fremkom i møte. Kontrollutvalget synes også det var uheldig at det er lav svarprosent på undersøkelsen. Revisjonen supplerte rapporten med mer faktaopplysninger og tabeller som underbygget og forklarte konklusjoner i rapporten og purret på svar på spørreundersøkelsen. Bearbeidet rapport ble fremlagt i kontrollutvalgets møte 30.11.2017, sak 42/17. Endelig rapport ble behandlet i Molde kommunestyre 14.12.17, sak 85/17.
11. Misligheter – RF § 3, RF § 8, KF § 8 Kontrollutvalget bør forsikre seg om at revisjonen har rutiner som sikrer en forsvarlig håndtering av misligheter og feil som blir avdekket i forbindelse med forvaltningsrevisjon.	Vi har den oppfatning av at MRR følger bestemmelsene som er gitt i forhold til misligheter. Det er ikke behandlet noen saker knyttet til misligheter i 2017.
12. Revisors møteplikt og møterett – RF § 19, KF § 19. Revisor har plikt til å møte i kommunestyret når det behandler saker som har tilknytning til revisors oppdrag. For øvrig har oppdragsansvarlig revisor møterett i kommunestyret. Oppdragsansvarlig revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter.	Forvaltningsrevisor er tilstede i kommunestyrets møte når forvaltningsrevisjonsrapporter blir behandlet. Sekretariatet har forstått det slik at det blir gjort, men i Molde kommune så protokollføres det ikke i kommunestyreprotokollen når revisor er tilstede. Dette er derfor ikke dokumentert. Dersom ordfører ønsker de kan revisor orientere kommunestyret om rapporten, og eller svar på spørsmål.
13. Revisors opplysningsplikt – RF § 20	Kontrollutvalget får de opplysningene som det bes om. Det er vanskelig å vurdere om revisor skulle gitt ytterligere opplysninger.

Veileder vedrørende kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor

Fastsatt av styret i NKRF

24. oktober 2010

Innholdsfortegnelse

Bakgrunn	3
Arbeidsgruppe	4
Innledning	5
Formelle bestemmelser	6
Den gode dialogen	8
Kvalitet	9
Anbefalinger	10
Sluttkommentarer	14

Bakgrunn

Styret i NKRF vedtok på sitt styremøte den 2. februar 2010, i sak 5/10, å opprette en arbeidsgruppe for å komme med en anbefaling vedrørende kontrollutvalgets påseansvar overfor regnskapsrevisor. Det ble i den forbindelse vist til rapporten med "85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane" utarbeidet av en arbeidsgruppe på oppdrag fra Kommunal- og regionaldepartementet.

Rapportens punkt 9.3 omtaler kontrollutvalgets ansvar for å føre tilsyn med revisor.

"Arbeidet og kompetansen til revisor står heilt sentralt når ein skal få til ein velfungerande eigenkontroll i kommunane. Revisor gjer sine revisjonar på sjølvstendig fagleg grunnlag. Kontrollutvalet har etter kommunelova § 77 nr. 4 eit ansvar for å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Dette inneber ikkje at kontrollutvalet har ansvaret for revisjonsarbeidet, men at det har ansvar for å sørge for at det blir gjort, innanfor dei rammene som kommunestyret set, jf. kommunelova § 76 og § 78 nr 3"

Det er vanskeleg å måle eksakt kvaliteten på det arbeidet ein revisor gjer. Det er krevjande for eit folkevalt organ som kontrollutvalet å gjere seg opp ein sjølvstendig meining om "kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte", jf. kommunelova § 77 nr. 4. Kontrollutvalet si oppgåve er utdjupa i kontrollutvalsforskrifta § 6:

Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap og kommunale eller fylkeskommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at dette foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruksjer, eller avtaler med revisor.

Arbeidsgruppa meiner at kontrollutvalet har ei utfordrande oppgåve i påse-ansvaret overfor rekneskapsrevisor. Dette gjeld sjølv om kontrollutvalet har fagleg støtte frå sekretariatet."

Tilråding 40:

Det er behov for rettleiing om kontrollutvalet sitt påse-ansvar overfor rekneskapsrevisor. Kontrollutvala bør få vite om rolla til revisor, dei formelle krava til revisor og gode spørsmål som ein kan stille revisor for å etablere ein dialog og for å få informasjon om arbeidet hennar eller hans.

Arbeidsgruppe

Styret nedsatte følgende arbeidsgruppe til å utarbeide en rettleiding som nevnt i anbefalingen over:

Mette Jensen Moen, leder	Kontroll- og kvalitetsutvalgets sekretariat Rogaland fylkeskommune
Hans-Olaf Lunder	Vestfold Interkommunale KontrollutvalgsSekretariat
Inger Anne Fredriksen	Buskerud Kommunerevisjon IKS
Morten Alm Birkelid	Hedmark Revisjon IKS

Arbeidsgruppen ble bedt om å avlegge en rapport til styret innen utgangen av mai 2010.

Innledning

Kontrollutvalget skal se til at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. I praksis vil det si at kontrollutvalget gjennom ulike handlinger må danne seg en oppfatning av om kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Revisor har det faglige ansvaret for revisjonens utførelse, men kontrollutvalgene skal ha en oppfatning av om revisjonen utføres i tråd med lover, forskrifter, god revisjonsskikk og eventuelle instruksjoner eller avtaler mellom revisor og kontrollutvalget. Det er opp til revisor å definere innholdet i og omfanget av revisjonsarbeidet. Revisorene er profesjonelle yrkesutøvere.

Kontrollutvalget fører tilsyn på vegne av kommunestyret. Hvordan skal så politikere, som legfolk, kunne føre tilsyn med at utøverne av en profesjon gjør dette på en tilfredsstillende god måte? Kontrollutvalgene vil kunne ha stor nytte av en veiledning til denne oppgaven. Formålet med denne rapporten er å legge bedre til rette for at kontrollutvalgene skal kunne avgjøre om det er etablert en tilfredsstillende revisjonsordning. Hva bør kontrollutvalgene fokusere på for å kunne konkludere med at regnskapene revideres på en betryggende måte?

Vi vil her presentere momenter kontrollutvalgene kan vurdere i forhold til sitt påseansvar overfor regnskapsrevisor.

Kommunestyre er benyttet som en fellesbetegnelse på kommunestyre, bystyre og fylkesting. Kommune er brukt som fellesbetegnelse for fylkeskommune og kommune.

Formelle bestemmelser

Nedenfor følger en oversikt over de mest sentrale lov- og forskriftsbestemmelser om tilsyn og kontroll i kommuner i forhold til påse-ansvaret. Oversikten er ikke nødvendigvis uttømmende.

Kommuneloven - KL

§ 77 Kontrollutvalget

Nr 4. Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. (1. setning)

§ 78 Revisjon

Nr 1. Revisjon av kommunal og fylkeskommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Nr 2 Revisjonsarbeidet skal omfatte regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Nr 5. Kommunens eller fylkeskommunens revisor skal rapportere resultatene av sin revisjon og kontroll til kontrollutvalget.

§ 79 Revisors uavhengighet

Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner - KF

§ 6 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap og kommunale eller fylkeskommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at dette foregår i samsvar med bestemmelser som følge av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruksjer, eller avtale med revisor.

§8 Oppfølging av revisjonsmerknader

§19 Saksbehandling. Møte- og talerett i kontrollutvalgets møter

Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner - RF

§ 3 Revisjonens innhold

§ 4 Revisors plikter

§ 5 Revisjonsberetningen

§ 9 Dokumentasjon av revisjonens utførelse

§ 11 Krav til utdanning og praksis for oppdragsansvarlig revisor

§ 12 Krav til vandel for oppdragsansvarlig revisor

§ 13 Spesielle krav til uavhengighet

§ 14 Rådgivningstjenester

§ 15 Dokumentasjon av uavhengighet

§ 19 Revisors møteplikt, møterett, opplysningsplikt og begrensninger i taushetsplikt

§ 20 Opplysningsplikt til kommunen / fylkeskommunen

For øvrig har Kommunal- og regionaldepartementet blant annet i rundskriv H-02/09 oppsummert spørsmål knyttet til samspillet mellom kontrollutvalg og kommunens revisor. Rundskrivet refererer til korrespondanse om temaene.

Den gode dialogen

For at kontrollutvalgene skal kunne ha en oppfatning av revisjonsarbeidet må det være dialog mellom revisor og utvalget. Kontrollutvalgene må få kunnskap om hva revisjonsarbeidet går ut på. Utvalget er på sin side pålagt å holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet.

Kontrollutvalget og revisor bør ha en felles oppfatning av hvilke forutsetninger som må være tilstede for at kontrollutvalgene skal kunne utøve sitt påse-ansvar overfor regnskapsrevisor. Ettersom revisor er den profesjonelle aktøren må han/hun formidle informasjon om arbeidet som utføres. Dette kan gjøres både muntlig og skriftlig. Lover og forskrifter gir noen holdepunkter om hvordan dialogen kan og skal være, og hva det skal informeres om.

I praksis er det ofte gjort skriftlige avtaler mellom revisor og kommune/kontrollutvalg, og/eller revisor skriver et engasjementsbrev som avklarer formålet med og innholdet i revisjonen og revisors plikter. I disse ligger det en god mulighet til å avtale og avklare blant annet forventinger til og innhold i dialogen mellom revisor og kontrollutvalg. Se nærmere om forslag til innhold i slike avtaler nedenfor.

Kvalitet

Utførelsen av revisjonen er langt på vei styrt av lover, forskrifter, faglige standarder og profesjonskrav. I tillegg har kontrollutvalgene anledning til å gi sine instruksjoner. God kvalitet på revisjonsarbeidet vil avhenge av at alle disse forutsetningene oppfylles. Kvaliteten bør i tillegg også oppleves som god, både av de som blir revidert og hos kontrollutvalgene som skal se til at regnskapene blir revidert på en betryggende måte.

Hva innebærer så god kvalitet på revisjonsarbeidet? Det er nødvendig å gjøre både de "rette tingene" og "tingene rett". Kvalitet handler ikke bare om den tjenesten eller varen som leveres, men også om prosesser og metoder, relasjoner, informasjon og kommunikasjon mellom revisor og kontrollutvalg. Derfor må revisor ha et helhetssyn på resultatet som skal leveres.

I denne sammenheng er det ikke tilstrekkelig at revisjonen er utført i henhold til lover, regler, god kommunal revisjonsskikk og standarder. Behovene og forventningene hos de reviderte og oppdragsgiverne må også i tilstrekkelig grad bli oppfylt. Derfor har revisorene en viktig oppgave i å informere om revisjonsarbeidet og kommunisere resultatene av dette.

Kontrollutvalget bør stille krav om at revisor er underlagt ekstern kvalitetskontroll. Kontrollutvalget bør etterspørre dokumentasjon for gjennomført kvalitetskontroll hos revisor.

Anbefalinger

Punktene under er ment å hjelpe kontrollutvalgene med å systematisere oppgaven med å påse at regnskapene blir revidert på en betryggende måte.

Her presenteres innspill til hva kontrollutvalgene kan stille spørsmål om, undersøke eller avtale med revisor for å forsikre seg om at regnskapene blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalgene bør så langt det passer dokumentere hva de har gjort for å utøve sitt påse-ansvar overfor revisor. Dokumentasjon kan skje gjennom skriftlige avtaler, skriftlig kommunikasjon eller fattede vedtak.

- 1. Krav til utdanning og praksis for oppdragsansvarlig revisor – RF § 11**
Revisjonsforskriften angir kvalifikasjonskrav til hvem som kan være ansvarlig for revisjon av årsregnskapene for kommunene. Det er krav om bestått bachelor eller master i revisjon samt tre års praksis fra regnskapsrevisjon for oppdragsansvarlig revisor. Forskriftene hjemler en overgangsordning. Kvalifikasjonskravet gjelder ikke de øvrige revisorene i teamet. Dette er mest aktuelt å sjekke i forbindelse med skifte av oppdragsansvarlig revisor.
- 2. Krav til vandel for oppdragsansvarlig revisor – RF § 12**
Det er i forskriften satt krav om vandelsattest for den som er ansvarlig for revisjonsoppdraget i en kommune. Registrerte og statsautoriserte revisorer vil ha fremskaffet vandelsattest i forbindelse med innvilget autorisasjon. Dette er mest aktuelt ved skifte av revisor.
- 3. Dokumentasjon av revisors uavhengighet – RF § 15**
Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Det skal avgis uavhengighetserklæringer for hver kommune.
- 4. Generelt om revisors uavhengighet og objektivitet – RF § 13 & 14**
Det er gitt begrensninger for alle som deltar i revisjonen av en kommune i forhold til andre ansettelsesforhold, styreverv, interessekonflikter og rådgivningstjenester. Revisor er ansvarlig for å foreta de nødvendige vurderingene slik at utførelse av revisjonen og bemanning er i henhold til krav i lov og forskrift. Det er ikke satt noen krav om at disse vurderingene dokumenteres overfor kontrollutvalget, men utvalget bør være kjent med de formelle begrensningene for utførelse av revisjonen og eventuelt forsikre seg om at revisor løpende foretar de nødvendige vurderingene.
- 5. Kunnskap om revisjonens innhold**
For at kontrollutvalget skal kunne ha en oppfatning av om regnskapene blir revidert på en betryggende måte, bør kontrollutvalgene ha kunnskap om hva revisjonsarbeidet omfatter.

Et engasjementsbrev fra revisor vil kunne være til hjelp. Hensikten med et engasjementsbrev er å informere den reviderte om revisjonsoppdragets art og klargjøre de involverte partenes oppgaver og plikter. Her vil formål og innhold i revisjonen utdypes nærmere, sammen med en avklaring av hva som er

kommunens ansvar. Det er utarbeidet en revisjonsstandard som omhandler vilkårene for et revisjonsoppdrag og engasjementsbrev. Spesielt forhold knyttet til rapportering og kommunikasjon vil kunne bidra til nyttige avklaringer i forhold til kontrollutvalgets oppgave og forventninger. Hva kan det forventes at revisor skal rapportere når og i hvilken form? Eksempler vil være revisjonsberetningen og hva som ligger til grunn for denne, rapporteringsrutiner om avdekkede misligheter, såkalte nummererte brev og hva som vil bli rapportert i disse og eventuelt annen rapportering fra revisor.

Det vises til *ISA 210 Inngåelse av avtale om vilkårene for revisjonsoppdraget* når det gjelder engasjementsbrev fra revisor. Kontrollutvalget må gjøre seg kjent med dette brevet.

6. **Avtaler mellom revisor og kontrollutvalget**

Mange har funnet det hensiktsmessig å utarbeide avtaler eller rutiner som regulerer samarbeidet og arbeidsfordelingen mellom kontrollutvalget og revisor. Dette blir ofte gjort for forhold som ikke er tilstrekkelig regulert gjennom lov og forskrift.

Slike avtaler/rutiner kan eksempelvis omtale:

- Krav til skriftlighet i rapportering /kommunikasjon
- Avklare kontrollutvalgets innsynsrett i revisors arbeidspapirer
- Definere kvalitet på tjenesteleveransen med resultatmål og frister
 - Revisjonsstrategi / Planleggingsmemo pr oppdrag med fordeling av ressurser (i løpet av høsten)
 - Nummererte revisjonsbrev (løpende)
 - Kopi av revisjonsberetning innen angitte frister
 - Årsrapport / Oppsummeringsbrev pr. revisjonsoppdrag (våren) som kan inneholde:
 - Funn og resultater i forhold til overordnet revisjonsstrategi
 - Hovedtrekkene i gjennomført revisjon
 - Kommentarer/merknader til årsregnskap og årsberetning
 - Administrasjonens oppfølging av revisors merknader, revisjonsbrev og prosjekter
- Revisors forslag til budsjett for revisjonsoppdraget for kommende år og hvilke tjenester som dekkes (høsten), og evt. benchmarking
- Avklare hva som er tilleggstjenester
- Skriftlig egenvurdering av uavhengighet (årlig)
- Forholdet til media og avtale om hvem som uttaler seg
- Oppsigelse og reforhandling

Opplistingen over er ikke uttømmende. Slike avtaler/rutiner vil etter vårt syn bidra til en tydeligere avklaring av roller og hva kontrollutvalget kan forvente fra revisor. Behovet for slike avtaler/rutiner må imidlertid ses i sammenheng med selskapsavtaler og andre avtaler som allerede regulerer det enkelte oppdraget.

7. **Revisjonsstrategi**

Revisor er underlagt flere faglige standarder for hvordan et revisjonsoppdrag skal planlegges, gjennomføres og rapporteres. Det skal blant annet utarbeides en overordnet revisjonsstrategi for hvert revisjonsoppdrag.

Det er naturlig at kontrollutvalgene blir orientert om revisjonsstrategien så tidlig som mulig i revisjonsåret. Revisor kan presentere de overordnede vurderingene som er gjort i forhold til risikobildet for revisjonsoppdraget, hvordan revisjonen er planlagt gjennomført og eventuelle risiko- og fokusområder for revisjonsoppdraget.

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet, så revisor bør også gjennom året gi tilbakemelding om revisjonsarbeidet følger oppsatt plan, eller om det er grunnlag for å endre revisjonsstrategien på noen områder.

Revisor bør i alle tilfeller presentere en oppsummering av årets revisjon med funn og vurderinger i forbindelse med avleggelse av revisjonsberetningen og forut for kontrollutvalgets uttalelse til regnskapene.

Det er ulik praksis på om informasjonen som gis her er skriftlig eller muntlig. En fornuftig løsning kan være at revisjonsstrategi og eventuelle risikovurderinger gis muntlig, gjerne i form av en presentasjon (i lukket møte), det samme gjelder for statusrapportering av den løpende revisjonen, mens det for oppsummeringen med funn og vurderinger er hensiktsmessig med en skriftlig redegjørelse.

Rapporteringsform, muntlig eller skriftlig, må avtales med det enkelte kontrollutvalg.

8. **Nummererte brev – RF § 4**

I forskriften er det krav om at revisor i brev skriftlig skal påpeke nærmere angitte forhold overfor kontrollutvalget. Administrasjonssjefen skal ha kopi av brevet. Det er listet opp syv forhold som krever slik rapportering. Bestemmelsen er ikke til hinder for at revisor selv vurderer om det er andre forhold som også bør rapporteres til kontrollutvalget. Forholdene som er listet opp i § 4 er av alvorlig karakter. Slike forhold skal følges opp i revisjonsarbeidet, og kontrollutvalget kan be om rapportering fra revisor om administrasjonssjefen sørger for at det blir iverksatt korrigerende tiltak.

Kontrollutvalget bør som et ledd i det å holde seg løpende underrettet om revisjonsarbeidet vurdere om det hensiktsmessig å få tilsendt annen viktig korrespondanse mellom revisor og administrasjonen.

9. **Misligheter – RF § 3, RF § 4, KF § 8**

Revisor skal gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Dersom revisor konstaterer misligheter, skal det straks sendes en skriftlig foreløpig innberetning til kontrollutvalget. Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal kontrollutvalget ha endelig innberetning. Administrasjonssjefen skal ha kopi av innberetningene. Misligheter er nevnt

som en av de 7 forholdene i punktet over som krever nummerert brev fra revisor til kontrollutvalget.

Rapportering om misligheter kan gjøres muntlig så lenge revisor ikke har brakt klarhet i om det er misligheter eller ikke.

Etter *ISA 240 Revisors oppgaver med og plikter til å vurdere misligheter ved revisjon av regnskaper* skal revisor forespørre ledelsen om dens vurdering av risiko for misligheter og etablerte kontroller for å hindre og avdekke misligheter. Kontrollutvalget kan be om bli orientert om ledelsens og revisors vurderinger på dette området.

10. Revisjonsberetningen – RF § 5

Kontrollutvalgene skal avgi en uttalelse om årsregnskapet etter at revisor har avgitt revisjonsberetningen, men før regnskapet vedtas av kommunestyret. Revisor skal avgi sin revisjonsberetning innen 15. april, med kopi til kontrollutvalget.

Siden en normalberetning ikke gir særlig informasjon utover selve bekreftelsen av regnskapet, bør revisor i møtet hvor kontrollutvalget avgir sin uttalelse oppsummere årets revisjon og kommentere forhold knyttet til regnskapet og årsmeldingen. Som regel vil revisor oppsummere revisjonen og kommentere forhold som bør følges opp i et eget brev.

I årsoppgjørsbrevet avklarer/bekrefter revisor om det ved årsavslutningen foreligger uavklarte forhold som det etter revisors vurdering er hensiktsmessig at kontrollutvalget også følger opp.

11. Revisors møteplikt og møterett – RF § 19, KF § 19

Revisor har plikt til å møte i kommunestyret når det behandler saker som har tilknytning til revisors oppdrag. For øvrig har oppdragsansvarlig revisor møterett i kommunestyret. Oppdragsansvarlig revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter.

Kontrollutvalget og revisor bør uavhengig av forskriftens krav ta stilling til om det er nødvendig med revisors deltakelse i kontrollutvalgsmøter.

12. Revisors opplysningsplikt – RF § 20

Revisor har opplysningsplikt overfor medlemmer av kommunestyret og kontrollutvalget om forhold som revisor har fått kjennskap til gjennom revisjonen, når dette kreves. Revisor har ikke plikt til å gi opplysningene til enkeltmedlemmer men kan kreve å få gitt disse til utvalget som kollegium.

Sluttkommentarer

Anbefalingene/punktene over angir hvordan NKRF mener dialogen mellom revisor og kontrollutvalget bør og kan være innrettet når det settes fokus på kontrollutvalgte påse-ansvar overfor regnskapsrevisor. De er også ment å gi innspill og inspirasjon til hvilke momenter som kan vurderes i forhold til form og innhold i samhandlingen mellom revisor og kontrollutvalget.

Kontrollutvalgene må selv bidra til medlemmenes kompetanse og rolleforståelse slik at utvalget blir best mulig skikket til å ivareta sine oppgaver på vegne av kommunestyret for eksempel ved å:

- Sørge for skolering av utvalgets medlemmer og gi dem innsikt i de ulike rollene og oppgavene til henholdsvis kommunestyre, kontrollutvalg, sekretariat, revisor og kommuneadministrasjon.
- Benytte seg av revisors kompetanse og kunnskap om den aktuelle kommunen
- Sørge for at det gis anledning til å delta på kurs og konferanser
- Abonnere på fagtidsskrift

Veileder vedrørende kontrollutvalgets
påse-ansvar
for
forvaltningsrevisjon

Fastsatt av styret i NKRF

1.september 2011

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Formelle bestemmelser	4
3. Kontrollutvalgets påse-ansvar for forvaltningsrevisjon	5
4. Den gode dialogen.....	7
5. Kvalitet	8
6. Anbefalinger.....	9
7. Sluttkommentar	13
Vedlegg 1 Noen sentrale bestemmelser	14
Vedlegg 2 RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon	17

1. Innledning

Kontrollutvalget og revisjonen er kommunestyret/fylkestingets redskap for å kontrollere at de øvrige politiske organers og administrasjonens virksomhet og aktiviteter er i tråd med de regler, mål og føringer som er gitt. Kontrollutvalgets oppgaver er nærmere beskrevet i kommuneloven § 77 nr. 4 og 5. Ifølge bestemmelsene skal kontrollutvalget påse:

- at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)
- at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. (selskapskontroll)

Kontrollutvalgets oppgaver er ytterligere utdypet i en egen forskrift hvor det framgår at kontrollutvalget skal påse:

- at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning

I dette ligger at kontrollutvalget har en tilsynsfunksjon overfor revisjonen. Hva en slik tilsynsfunksjon innebærer, kan imidlertid ikke leses direkte av selve regelverket. Det er derfor behov for nærmere veiledning, noe som også var én av konklusjonene i Kommunal- og regionaldepartementets rapport *85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane* (KRD 2009).

På denne bakgrunn har Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) fått utarbeidet en veileder vedrørende kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor. Kontrollutvalgets påse-ansvar omfatter imidlertid ikke bare regnskapsrevisor, men må også omfatte revisors arbeid med forvaltningsrevisjon. Derfor har NKRFs styre bedt om at det blir utarbeidet en tilsvarende veileder også på dette feltet.

I denne veilederen presenteres forhold og momenter som kontrollutvalget kan vurdere i forbindelse med sitt påse-ansvar overfor revisors arbeid med forvaltningsrevisjon.

Vi gjør oppmerksom på at i fortsettelsen blir kommunestyre benyttet som en fellesbetegnelse på kommunestyre, bystyre og fylkesting. Kommune blir brukt som fellesbetegnelse for fylkeskommune og kommune.

2. Formelle bestemmelser

Nedenfor følger en oversikt over lov- og forskriftsbestemmelser som har relevans for kontrollutvalgets påse-ansvar. Oversikten er ikke nødvendigvis uttømmende. Innholdet i de mest sentrale bestemmelsene gjengis i vedlegg.

Kommuneloven

§ 77 Kontrollutvalget nr 4

§ 78 Revisjon

Nr 1.

Nr 2.

Nr 5.

§ 79 Revisors uavhengighet

Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (KF)

§§ 9-12, 19

Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner (RF)

§§ 6-15, 19-20

Andre kilder

Følgende andre kilder er også relevante å trekke inn:

- Andersen, K. M., B. Laastad, S. O. Songstad og A. Ølnes (2006): *Veileder i forvaltningsrevisjon*. Oslo: Norges Kommunerevisorforbund
- Bråthen B., B. Frydenberg og O. K. Rogndokken (2007): *Tilsyn og revisjon i kommunal sektor*. Oslo: Norges Kommunerevisorforbund
- Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (FOR-2004-06-15-905) med departementets merknader
- Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner m.v. (FOR-2004-06-15-904 med departementets merknader)
- Kommunal- og regionaldepartementet (2011): *Kontrollutvalgsboken*.
- Kommunal- og regionaldepartementet, rundskriv:
 - H-09/04
 - H-19/05
 - H-02/09
- Ot.prp. nr. 70 (2002-2003). *Om lov om endringer i lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. (kommunal revisjon)*
- RSK 001 *Standard for forvaltningsrevisjon*. (2011). Oslo: Norges Kommunerevisorforbund

3. Kontrollutvalgets påse-ansvar for forvaltningsrevisjon

Kommuneloven med forskrifter pålegger kontrollutvalget å påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning, og at det blir gjennomført både regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. En forsvarlig revisjonsordning må innebære at kommunen har valgt revisor, at revisor oppfyller alle formelle krav, og at revisjonen skjer i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Kontrollutvalgets ansvar innebærer å påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon, det vil si at det årlig blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger, herunder de ulike typene undersøkelser som er listet opp i revisjonsforskriften § 7. Kontrollutvalget skal utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon som skal vedtas av kommunestyret. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger. Kommunestyret som sitter med det overordnede tilsynsansvaret, kan dessuten gi instruksjoner om iverksetting av de forvaltningsrevisjonsprosjekter som det måtte ønske.

Kontrollutvalgets påse-ansvar for forvaltningsrevisjon består således av to deler:

- å påse at det årlig blir utført forvaltningsrevisjon
- å påse at forvaltningsrevisjon skjer i henhold til regelverkets krav

I departementets merknad til kontrollutvalgsforskriften § 9 framgår det at kontrollutvalgets påse-ansvar innebærer at kontrollutvalget har en bestillerrolle innenfor de rammer som kommunestyret gir. I dette ligger et ansvar for å påse at det blir bestilt forvaltningsrevisjonsprosjekter iht. til plan for forvaltningsrevisjon og eventuelle andre vedtak om igangsetting av prosjekter innenfor de tilgjengelige budsjetttrammer.

Men er kontrollutvalgets påse-ansvar for at det blir utført forvaltningsrevisjon begrenset til en bestillerrolle? Knut Løken gir i sin bok *Kontroll* (1996) følgende definisjon av hva som ligger i begrepet påse/se til at:

Dette begrepet er sterkere enn ”å føre tilsyn med”, idet det forutsetter at man ved avvik også igangsetter og følger opp tiltak for å bringe forholdet i orden.

Ifølge denne definisjonen går et påse-ansvar betydelig lenger enn en bestillerrolle.

Ved kontrollutvalgets vurdering av i hvilket omfang og på hvilken måte kontrollutvalgets skal ivareta sitt tilsynsansvar med revisjonen, må det tas hensyn til at det er avgjørende forskjell på regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. I forvaltningsrevisjonen er det kommunestyret som etter innstilling fra kontrollutvalget bestemmer omfanget av revisjonen. Og det er enten kommunestyret eller kontrollutvalget som bestemmer hva som skal forvaltningsrevideres. Innholdet i forvaltningsrevisjonsrapporten er nærmere bestemt i RSK 001 pkt 40 og skal legges fram for kontrollutvalget.

Kontrollutvalget får derfor gjennom sin behandling av planer og rapporter et omfattende grunnlag for å vurdere kvaliteten på forvaltningsrevisjonen. Det må tas hensyn til kontrollutvalgets oppfatning av kvaliteten på revisjonsarbeidet på nevnte grunnlag før utvalget vurderer ytterligere aktiviteter for å ivareta sitt tilsynsansvar med revisjonen.

En forutsetning for at det årlig kan bli utført forvaltningsrevisjon, må være at kontrollutvalget får stilt tilstrekkelige økonomiske rammer til sin disposisjon. Siden kontrollutvalget er kommunestyrets redskap for tilsyn og kontroll, er det kommunestyret som fastsetter de økonomiske rammene for utvalgets arbeid på lik linje med øvrig virksomhet i kommunen. Det er viktig at kommunestyret er seg bevisst at omfanget av kontrollutvalgets virksomhet bestemmes av de økonomiske rammer som kommunestyret gir.

Dersom de årlige rammene ikke gir rom for å bestille forvaltningsrevisjon, innebærer påse-ansvaret etter den refererte definisjonen at kontrollutvalget må sette i verk hensiktsmessige tiltak. Ett slikt tiltak kan være at kontrollutvalget gjør kommunestyret – som sitter med det øverste tilsynsansvaret – oppmerksom på at kontrollutvalgsforskriftens krav ikke kan oppfylles, hvilke uheldige konsekvenser dette kan ha, og foreslå tiltak for å bringe forholdet i orden.

Når det gjelder påse-ansvaret for den enkelte forvaltningsrevisjon, må dette innebære at kontrollutvalget forsikrer seg om

- at revisor oppfyller regelverkets formelle krav
- at kontrollutvalget får levert de prosjektene som er bestilt
- at prosjektene er i henhold til bestillingen
- at gjennomføring og rapportering skjer i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området

Det er denne delen av kontrollutvalgets påse-ansvar som det gis anbefalinger om i denne veilederen.

En viktig premiss for kontrollutvalgets påse-ansvar er at den som utfører revisjonstjenester for kommunen, utøver arbeidet under selvstendig faglig ansvar. Det er derfor nødvendig at både kontrollutvalget, sekretariatet og revisor har gjensidig forståelse og respekt for hverandres roller. Måten dette kan oppnås på, er gjennom en god dialog.

4. Den gode dialogen

For at kontrollutvalgene skal kunne ivareta sitt påse-ansvar for gjennomføring av forvaltningsrevisjon, må det være jevnlig dialog mellom revisor og utvalget. Den naturlige arenaen for slik dialog vil være kontrollutvalgsmøtene der oppdragsansvarlig revisor eller dennes stedfortreder har møterett og talerett.

Kontrollutvalget og revisor bør ha en felles forståelse for hvilket informasjonsbehov kontrollutvalget har for å kunne utøve sitt påse-ansvar i forbindelse med forvaltningsrevisjon. Formålet med informasjonen må være å gi kontrollutvalget tilstrekkelig informasjon til at det kan ivareta sitt påse-ansvar i forbindelse med det enkelte prosjekt slik dette ble spesifisert i fire kulepunkt i forrige avsnitt.

I praksis er det ofte gjort skriftlige avtaler mellom revisor og kommunen/kontrollutvalget. Her ligger det en god mulighet til å avtale og avklare blant annet forventinger til og innhold i dialogen mellom revisor og kontrollutvalget. Behovet for dialog og informasjon vil kunne variere med type og omfang av det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjektet.

5. Kvalitet

Både kontrollutvalget og revisor har en felles interesse i at revisjonen gjennomføres på forsvarlig måte og med god kvalitet.

Utførelsen av revisjonen er langt på vei styrt av lover, forskrifter, faglige standarder og profesjonskrav. I tillegg har kontrollutvalget anledning til å gi sine instruksjoner, men disse må selvsagt ikke gå på tvers av de øvrige kravene.

God kvalitet på revisjonsarbeidet vil avhenge av at alle kravene i de ulike kildene oppfylles. Kvaliteten bør i tillegg også oppleves som god, både av dem som blir revidert og hos kontrollutvalgene.

Kvalitet i forvaltningsrevisjon er selvsagt sterkt knyttet opp mot kvaliteten i den ferdige rapporten, men de prosesser og metoder som ligger til grunn for rapporten, står også helt sentralt. Derfor må revisor ha et helhetssyn på hele forvaltningsrevisjonsprosessen fra bestilling til framleggelse av ferdig rapport.

I denne sammenheng er det ikke tilstrekkelig at revisjonen er utført i henhold til lover, regler, god kommunal revisjonsskikk og standarder. Det er også nødvendig at den gjennomførte forvaltningsrevisjonen har tillit og legitimitet både hos de reviderte og oppdragsgiverne – kontrollutvalget og kommunestyret. Dette oppnås gjennom kontinuerlig fokus på kvalitet i utførelsen, den gode revisjonsdialogen og informasjon.

Det er et standardfestet krav at alle revisjonsenheter har et kvalitetskontrollsystem. Kontrollutvalget bør be om å få en grundig orientering om dette systemet. Dessuten bør kontrollutvalget stille krav om at revisor i tillegg til sin interne kvalitetskontroll også er underlagt ekstern kvalitetskontroll. Kontrollutvalget bør etterspørre dokumentasjon for gjennomført kvalitetskontroll hos revisor.

6. Anbefalinger

Punktene under er ment å hjelpe kontrollutvalgene med å systematisere sitt påse-ansvar i forbindelse med forvaltningsrevisjon med angivelse av hvilke sjekkpunkter kontrollutvalgene bør bygge sitt påse-ansvar rundt.

Det er opp til kontrollutvalget å bestemme at sekretariatet får ansvar for å følge opp påse-ansvaret på de forskjellige punktene under. Dersom kontrollutvalget har få møter, kan det være hensiktsmessig at sekretariatet står for det meste av det løpende påse-ansvaret etter punktene under.

1. **Krav til kompetanse for oppdragsansvarlig revisor – RF § 11**

Revisjonsforskriften stiller krav om at oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor skal ha minimum tre års utdanning fra universitet/høyskole. Dette er aktuelt å sjekke i forbindelse med skifte av oppdragsansvarlig revisor. Det er et krav i standard for forvaltningsrevisjon at oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor må sørge for at forvaltningsrevisjonen gjennomføres med tilstrekkelig kunnskap om og ferdigheter i relevant metodikk, og med tilstrekkelig kunnskap om temaet som revisjonen omhandler.

2. **Krav til vandel for oppdragsansvarlig revisor – RF § 12**

Det er i forskriften satt krav om at den som ansettes som revisor i en kommune eller gis ansvar for revisjonsoppdrag for en kommune, må ha ført hederlig vandel, være i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, og være myndig. Kravene må dokumenteres gjennom en vandelsattest. Det er tilstrekkelig å konstatere at kravene er oppfylt ved ansettelse eller tildeling av oppdrag. Dette er således mest aktuelt ved skifte av revisor.

3. **Dokumentasjon av revisors uavhengighet – RF § 15**

Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet.

Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Det skal avgis uavhengighetserklæringer for hver kommune.

4. **Generelt om revisors uavhengighet og objektivitet – RF § 13 & 14**

Det er gitt begrensninger for alle som deltar i revisjonen av en kommune i forhold til andre ansettelsesforhold, styreverv, interessekonflikter og rådgivningstjenester. Revisor er ansvarlig for å foreta de nødvendige vurderingene slik at utførelse av revisjonen og bemanning er i henhold til krav i lov og forskrift. Det er ikke satt noen krav om at disse vurderingene dokumenteres overfor kontrollutvalget, men utvalget bør være kjent med de formelle begrensningene for utførelse av revisjonen og eventuelt forsikre seg om at revisor løpende foretar de nødvendige vurderingene. Bestemmelsene om uavhengighet gjelder også revisjonsmedarbeidere.

5. Grunnlaget for gjennomføringen av et forvaltningsrevisjonsprosjekt

Kontrollutvalget bør få seg forelagt og drøfte et utkast til prosjektplan, se punkt 6. Den vedtatte prosjektplanen danner grunnlaget for gjennomføringen av prosjektet.

Behovet for ytterligere formalisering vil avhenge av hvilken avtalemessig regulering av revisjonstjenesten kommunen har valgt. Dersom kontrollutvalget ser behovet for en skriftlig avtale om gjennomføringen, kan en slik avtale omtale forhold som

- foreløpig tittel
- formål og foreløpige problemstillinger
- tids-, ressursramme og leveringstidspunkt
- rapportering
- forholdet til offentlighet
- mediekontakt

6. Prosjektplan

Prosjektplanen bør omtale følgende punkter:

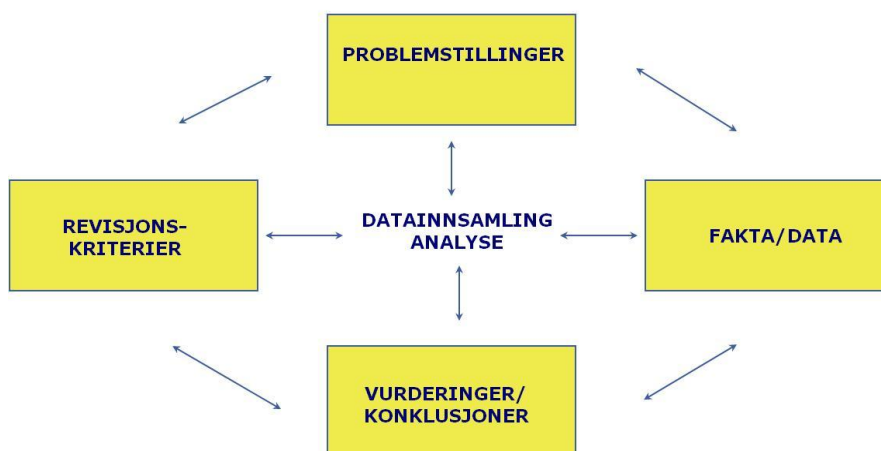
- bakgrunn for prosjektet inkludert klargjøring av vesentlighet og risiko
- problemstillinger
- ressursbehov
- leveringstidspunkt

Prosjektplanen kan også gi informasjon om

- formål (utfyllende informasjon)
- revisjonskriterier eller grunnlaget for disse
- metodisk tilnærming
- organisering og ansvar
- detaljert tidsplan

Selv om det er et mål at prosjektplanen skal være mest mulig dekkende for den forvaltningsrevisjonen som skal utføres, er det viktig at kontrollutvalget er innforstått med at arbeidet med forvaltningsrevisjon ikke har et lineært forløp. Elementene og stadiene griper inn i hverandre på en dynamisk måte der de valgene som gjøres, stadig må vurderes på nytt i lys av ny kunnskap som framkommer i løpet av undersøkelsen. Dette innebærer at det kan oppstå behov for å endre problemformuleringen og revisjonskriteriene underveis. Men slike justeringer må likevel ikke endre selve formålet med undersøkelsen.

overordnet modell grunnelementene i forvaltningsrevisjon

Modellen illustrerer hvordan elementene og stadiene i en forvaltningsrevisjon griper inn i hverandre, noe som kan innebære at de valgene som gjøres, stadig må vurderes på nytt i lys av ny kunnskap som framkommer i løpet av undersøkelsen. Dette innebærer at det kan oppstå behov for å endre problemformuleringen og revisjonskriteriene underveis. Men slike justeringer må likevel ikke endre selve formålet med undersøkelsen.

7. Endringer i prosjektplanen

Dersom det oppstår behov for å gjøre vesentlige endringer i forhold til prosjektplanen, som er lagt fram for kontrollutvalget jfr. pkt 6, skal endringene legges fram for kontrollutvalget for godkjenning.

8. Orientering til kontrollutvalget underveis

Ved omfattende prosjekter kan kontrollutvalget ha behov for orientering fra revisor underveis om hvordan prosjektet utvikler seg for å forsikre seg om at det er i tråd med bestillingen og tidsplanen. Slik informasjon kan gis på ulike måter og med ulik grad av formalitet.

9. Kvalitetskontroll

Kontrollutvalget bør forsikre seg om at forvaltningsrevisjonsprosjektet gjennomføres i samsvar med kravene i RSK 001 *Standard for forvaltningsrevisjon*. Standarden inneholder krav om at forvaltningsrevisjon skal kvalitetssikres. Kontrollutvalget bør få en orientering fra revisor om det kvalitetskontrollsystemet som er iverksatt.

10. Framlegging av ferdig rapport

Revisor bør presentere det ferdige prosjektet for kontrollutvalget og svare på spørsmål i et møte.

Kontrollutvalget må kontrollere at rapporten er i henhold til bestillingen, og at alle problemstillingene er besvart. Men rapportens utforming, herunder dens innhold,

vurderinger og konklusjoner faller inn under revisors selvstendige, faglige ansvar. Kontrollutvalget kan ikke selv endre en forvaltningsrevisjonsrapport. Dersom kontrollutvalget mener at revisors rapport ikke er god nok eller ikke svarer på bestillingen, bør dette avklares gjennom en dialog med revisor.

11. Misligheter – RF § 3, RF § 4, KF § 8

Kontrollutvalget bør forsikre seg om at revisjonsenheten har rutiner som sikrer en forsvarlig håndtering av misligheter og feil som blir avdekket i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

12. Revisors møteplikt og møterett – RF § 19, KF § 19

Revisor har plikt til å møte i kommunestyret når det behandler saker som har tilknytning til revisors oppdrag. For øvrig har oppdragsansvarlig revisor møterett i kommunestyret. Dette gjelder også i de tilfeller dørene lukkes. Oppdragsansvarlig revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter.

13. Revisors opplysningsplikt – RF § 20

Revisor har opplysningsplikt overfor medlemmer av kommunestyret og kontrollutvalget om forhold som revisor har fått kjennskap til gjennom revisjonen, når dette kreves. Revisor har ikke plikt til å gi opplysningene til enkeltmedlemmer, men kan kreve å få gi disse til utvalget som kollegium.

7. Sluttcommentar

Anbefalingene/punktene over angir hvordan NKRF mener dialogen mellom revisor og kontrollutvalget bør og kan være innrettet når det gjelder kontrollutvalgets påse-ansvar for forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalgene må selv bidra til medlemmenes kompetanse og rolleforståelse slik at utvalget blir best mulig skikket til å ivareta sine oppgaver på vegne av kommunestyret for eksempel ved:

- å sørge for skoloring av utvalgets medlemmer og gi dem innsikt i de ulike rollene og oppgavene til henholdsvis kommunestyre, kontrollutvalg, sekretariat, revisor og kommuneadministrasjon
- å benytte seg av revisors kompetanse og kunnskap om den aktuelle kommunen
- å sørge for at det gis anledning til å delta på kurs og konferanser
- å abonnere på fagtidsskrift

Vedlegg 1 Noen sentrale bestemmelser

Nedenfor følger utdrag fra de mest sentrale forskriftsbestemmelsene som har særlig relevans for kontrollutvalgets påse-ansvar.

Utdrag fra forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (KF)

§ 4 Tilsyn og kontroll

Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Utvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

§ 9 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med bestemmelsene i dette kapittel. Forvaltningsrevisjon kan utføres av andre enn den som er ansvarlig for revisjon av kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap eller et kommunalt eller fylkeskommunalt foretaks årsregnskap.

§ 10 Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

§ 11 Rapporter om forvaltningsrevisjon

Med utgangspunkt i planen for gjennomføring av forvaltningsrevisjon, skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og om resultatene av disse, jf. § 8 i forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner.

§ 12 Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporter

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp.

Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvordan kommunestyrets eller fylkestingets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

§19 Saksbehandling. Møte- og talerett i kontrollutvalgets møter

Utdrag fra forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner (RF)

§ 6 Revisjonsplikt

Kommunens eller fylkeskommunens virksomhet skal være gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med bestemmelsene i dette kapittel.

Forvaltningsrevisjon kan utføres av andre enn den som er ansvarlig for revisjon av kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap, eller et kommunalt eller fylkeskommunalt foretaks årsregnskap.

Der en interkommunal revisjonsenhet, et revisjonsselskap eller annet foretak/selskap er valgt, skal revisjonsenheten eller selskapet utpeke en ansvarlig forvaltningsrevisor for hvert oppdrag (oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor).

§ 7 Forvaltningsrevisjonens innhold

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger. Herunder om

- a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,*
- b) forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,*
- c) regelverket etterleves,*
- d) forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,*
- e) beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav*
- f) resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets eller fylkestingets forutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten er nådd.*

Gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjon skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området, og det skal etableres revisjonskriterier for det enkelte prosjekt.

§ 8 Rapportering om forvaltningsrevisjon

Revisor skal fortløpende rapportere til kontrollutvalget om resultatene av gjennomførte forvaltningsrevisjoner.

Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet skal gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som fremgår av rapporten. Administrasjonssjefens eller kommune- /fylkesrådets kommentarer skal fremgå av rapporten.

Der et kommunalt/fylkeskommunalt foretak er gjenstand for forvaltningsrevisjon, skal styret og daglig leder gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som fremgår av rapporten.

Øvrige bestemmelser

§ 9 Dokumentasjon

§ 10 Oppbevaring

§ 11 Krav til utdanning og praksis for oppdragsansvarlig revisor

§ 12 Krav tilandel for oppdragsansvarlig revisor

§ 13 Spesielle krav til uavhengighet

§ 14 Rådgivningstjenester

§ 15 Dokumentasjon av uavhengighet

§ 19 Revisors møteplikt, møterett, opplysningsplikt og begrensninger i taushetsplikt

§ 20 Opplysningsplikt til kommunen / fylkeskommunen

Vedlegg 2 RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon

Fastsatt av NKRFs styre 1. februar 2011 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjonsprosjekter med oppstart etter samme dato.

Innhold	Punkt
Innledning	1-5
Krav til revisor	6-9
Bestilling	10-11
Revisjonsdialogen	12-17
Prosjektplan	18-19
Problemstilling(er)	20-21
Revisjonskriterier	22-25
Metode og data	26-30
Vurderinger og konklusjoner	31-33
Anbefalinger	34
Prosjektrapport	35-41
Dokumentasjon	42-44
Kvalitetssikring og kvalitetskontroll	45-47

Denne standarden angir hva som er god kommunal revisjonsskikk i forvaltningsrevisjon, og består av grunnleggende prinsipper og revisjonshandlinger i forvaltningsrevisjon. Tekst skrevet med uthevet skrift er obligatoriske krav. For å forstå og anvende de grunnleggende prinsipper og nødvendige revisjonshandlinger, må man ta hensyn til hele teksten i standarden.

Innledning

1) Rammene for denne standarden følger av lov om kommuner og fylkeskommuner [kapittel 12, forskrift](#) om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner og [forskrift](#) om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv.

2) Hensikten med denne standarden er å fastsette normer for og gi veiledning om planlegging, gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjonsprosjekter i kommuner og fylkeskommuner.

3) Standarden baserer seg på internasjonale prinsipper og standarder fastsatt av International Organization of Supreme Audit Institutions ([INTOSAI](#)) og Institute of Internal Auditors ([IIA](#)).

4) Gjennomføring av forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave i kommuner og fylkeskommuner. Kontrollutvalget skal påse at det årlig blir gjennomført forvaltningsrevisjon, og at det utarbeides plan for forvaltningsrevisjon basert på en overordnet analyse. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget.

5) Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger. Forvaltningsrevisjon skal ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

Krav til revisor

6) **Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor må oppfylle kvalifikasjonskravene i [§ 11](#) i forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner.**

7) **Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor må sørge for at forvaltningsrevisjonen gjennomføres med tilstrekkelig kunnskap om og ferdigheter i relevant metodikk, og med tilstrekkelig kunnskap om temaet som revisjonen omhandler.**

8) **Revisor skal være uavhengig og objektiv ved utførelsen av sine oppgaver. For hvert forvaltningsrevisjonsprosjekt skal det gjennomføres og dokumenteres en vurdering av prosjektteamets uavhengighet. Uavhengigheten skal også vurderes løpende gjennom prosjektet.**

9) **Dersom revisor benytter arbeid utført av andre, skal revisor sikre at kravene i punkt 8 er oppfylt også for disse.**

Bestilling

10) **Revisor må gjennomføre forvaltningsrevisjonen i samsvar med kontrollutvalgets bestilling.**

11) **Revisor må vurdere om kontrollutvalgets bestilling lar seg gjennomføre, og om revisor er faglig uavhengig. Dersom revisor finner det påkrevd, må revisor avklare bestillingen med kontrollutvalget, eventuelt vurdere å si fra seg forvaltningsrevisjonsprosjektet.**

Revisjonsdialogen

I det etterfølgende menes med administrasjonssjef også kommune-/fylkesråd og daglig leder og styre i kommunalt/fylkeskommunalt foretak.

12) God kommunikasjon med bestiller, revidert enhet og andre relevante aktører er nødvendig for en effektiv forvaltningsrevisjon. God kommunikasjon bidrar til forankring av revisjonsarbeidet, revisjonskriteriene og kvalitetssikring av forvaltningsrevisjonsprosjektet.

13) Revisor skal sende oppstartsbrev til administrasjonssjefen så tidlig som mulig i prosjektet og senest før datainnsamlingen starter.

14) Det bør avholdes oppstartsmøte med administrasjonssjefen/revidert(e) enhet(er). På oppstartsmøte bør det redegjøres for bakgrunn for prosjektet, problemstillinger, revisjonskriterier eller grunnlaget for disse, informasjonsbehov, tidsplan, undersøkelsesopplegg og rammer for dialogen med revidert(e) enhet(er) og andre interessenter.

15) Dersom revisor ser behov for å endre prosjektets problemstilling(er) eller annet underveis i en slik grad at det har vesentlig betydning i forhold til bestillingen, skal dette avklares med kontrollutvalget.

16) Administrasjonssjefen skal gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som framgår av rapporten. Høringssvaret skal vedlegges rapporten som går til behandling i kontrollutvalget. Det kan også være hensiktsmessig å presentere utkast til rapport i et møte med administrasjonssjefen.

17) Endelig rapport skal oversendes kontrollutvalget med kopi til administrasjonssjefen.

Prosjektplan

18) For hvert prosjekt skal det utarbeides en skriftlig prosjektplan hvor det redegjøres for prosjektets problemstilling(er), revisjonskriterier eller grunnlaget for disse, og metodebruk.

19) Prosjektplanen bør også redegjøre for planlagt tids- og ressursbruk inklusive bruk av ekstern bistand og milepæler i prosjektet. I tillegg kan det i prosjektplanen redegjøres for bakgrunn for prosjektet, avgrensinger, formål og annen relevant informasjon.

Problemstilling(er)

20) Det skal utarbeides problemstilling(er) for den enkelte forvaltningsrevisjonen.

21) Med utgangspunkt i bestillingen fra kontrollutvalget må revisor operasjonalisere problemstillingen(e) slik at de blir tilstrekkelig konkretisert og avgrenset til å kunne besvares.

Revisjonskriterier

22) Med utgangspunkt i problemstillingen(e) skal det etableres revisjonskriterier for hvert forvaltningsrevisjonsprosjekt. Revisjonskriterier er de krav, normer og/eller standarder som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til.

23) Revisjonskriteriene skal være begrunnet i, og utledet fra, autoritative kilder innenfor det reviderte området.

24) Kilder til revisjonskriterier kan være:

- lover
- forskrifter
- forarbeider
- rettspraksis
- politiske vedtak, mål og føringer
- administrative retningslinjer, mål, føringer og lignende
- statlige føringer, veiledere og lignende
- andre myndigheters praksis
- anerkjent teori
- reelle hensyn (vurderinger av hva som er rimelig, formålstjenlig, effektivt eller lignende)

25) Revisjonskriteriene skal være relevante, konkrete og i samsvar med de kravene som gjelder for forvaltningsrevisjonsobjektet innenfor den aktuelle tidsperioden.

Metode og data

26) Problemstillingen(e) i prosjektet er bestemmende for valg av metode for innsamling av data. Eksempler på metoder som kan benyttes er: intervju, spørreskjema, observasjon, dokumentanalyse, statistiske analyser, regnskapsanalyse og systemanalyse. I den grad det er tjenlig, bør det benyttes flere metoder for innsamling av data.

27) I valg av metode må revisor sikre dataenes relevans (gyldighet, validitet) i forhold til problemstillingen(e). Datainnsamlingen må gjennomføres på en måte som sikrer dataenes pålitelighet (reliabilitet).

28) Revisor må innhente data i tilstrekkelig omfang til å kunne gjøre vurderinger og svare på problemstillingen(e).

29) Data innsamlet ved hjelp av intervjuer skal som hovedregel verifiseres.

30) Data som inneholder personopplysninger, må behandles i tråd med kravene i [personopplysningsloven](#).

Vurderinger og konklusjoner

31) Revisor må analysere de innsamlede dataene i forhold til revisjonskriteriene og vurdere om praksis eller tilstand er i tråd med kriteriene.

32) Revisors vurderinger må være objektive og logiske.

33) På bakgrunn av vurderinger av dataene opp mot kriteriene skal revisor konkludere i forhold til problemstillingen(e). Dersom revisor finner vesentlige avvik, skal dette komme tydelig til uttrykk i forvaltningsrevisjonsrapporten.

Anbefalinger

34) Der det er hensiktsmessig bør revisor gi anbefalinger. **Anbefalinger må aldri formuleres som pålegg til administrasjonen. Revisor skal også være varsom med å foreslå detaljerte løsninger.**

Prosjektrapport

35) **Det skal skrives rapport fra hvert gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekt.**

36) Rapporten bør utformes så lesevennlig som mulig.

37) **Rapporten skal vise sammenheng mellom problemstillinger, revisjonskriterier, innsamlede data, vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger.**

38) **Praksis eller tilstand innen det reviderte området må beskrives i et omfang som i tilstrekkelig grad underbygger revisors vurderinger og konklusjoner.**

39) **Det må gå klart fram hva som er presenterte data, og hva som er revisors vurderinger.**

40) **Rapporten skal inneholde:**

- **sammendrag**
- **bakgrunn for prosjektet/bestilling**
- **problemstilling(er)**
- **metode**
- **revisjonskriterier**
- **data**
- **vurderinger**
- **konklusjoner og eventuelle anbefalinger**
- **oversikt over sentrale dokumenter og litteratur**
- **administrasjonssjefens kommentarer**

41) Revisor kan selv vurdere omfanget og rekkefølgen av de enkelte delene i rapporten. Revisor kan utdype elementene i rapporten i vedlegg.

Dokumentasjon

42) **Forvaltningsrevisjon skal dokumenteres på en måte som er tilstrekkelig til å gi en totalforståelse av utførelsen av prosjektet, og til å underbygge revisors vurderinger og konklusjoner.**

43) **Forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter eller feil, skal dokumenteres særskilt med angivelse av hva revisor har foretatt seg.**

44) **Dokumentasjon skal oppbevares i 10 år.** Det må vurderes om dokumentasjon også må oppbevares utover 10 år etter bestemmelsene i [arkivlov/-forskrift](#). For øvrig anbefales det å følge kravene i [ISA 230](#) *Revisjonsdokumentasjon* så langt de passer.

Kvalitetssikring og kvalitetskontroll

45) **Utføring av forvaltningsrevisjon skal kvalitetssikres.**

46) **Kvalitetssikring skal sikre at undersøkelsen og rapporten har nødvendig faglig og metodisk kvalitet. Videre må det sikres at det er konsistens mellom bestilling, problemstillinger, revisjonskriterier, data, vurderinger og konklusjoner.**

47) **Revisjonsenheten må dokumentere et system for kvalitetskontroll.** Det anbefales å følge kravene i [ISQC 1](#) *Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og begrenset revisjon av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester* så langt det passer.

MOLDE KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/07
Arkiv: 033
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 27.11.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 53/18	Kontrollutvalget	5.12.2018

OPPFØLGINGSLISTE

Sekretariatets innstilling

I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

Saksopplysninger

Vedlagt følger:

- Ajourført oppfølgingsliste pr. 22.10.2018

I dette møtet er det ikke lagt opp til orientering fra administrasjonen knyttet til saker på oppfølgingslisten.

VURDERING

Dersom det er saker utvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i et senere møte, kan disse bli fremmet i møtet for oppføring på oppfølgingslisten.

Jane Anita Aspen
daglig leder

**KONTROLLUTVALGET I
MOLDE KOMMUNE**

SAKSOPPFØLGING

(ajourført pr. 22.10.2018)

Saker som er tatt opp:	Merknad:	Status:
09.03.16 Oppfølging av politiske vedtak Ansvar: Adm./sekr.	Ifølge kommunens årshjul skal restanseliste for oppfølging av politiske vedtak oversendes kontrollutvalget som i sin tur skal rapportere til kommunestyret. Denne oversikten skal inneholde vedtak fattet av formannskapet, kommunestyret og andre politiske utvalg med beslutningsmyndighet, og som av ulike årsaker ikke er iverksatt innen slutten av kalenderåret.	20.06.16: Kontrollutvalget ønsker å få fremlagt en slik oversikt i kontrollutvalgets møte i september. 21.09.16: Oversikt over oppfølging av politiske vedtak pr. 31.12.15 fremlagt i dagens møte, jf. sak 31/16. 01.03.17: Utvalgsleder opplyste om at det under fremleggelsen av denne saken for K-styre i 2016, så ble det i debatten etterlyst en synliggjøring av hva som er gjennomført av vedtak, ikke bare igangsatt. Utvalget ønsker å følge det opp ved årets rapportering. 21.09.17: Oversikt over oppfølging av politiske vedtak pr. 31.12.16 fremlagt i dagens møte, jf. sak 26/17. 30.04.18: Kontrollutvalget ber om at oversikten også inneholder oppfølging av interpellasjoner. 12.09.18: Oversikt over oppfølging av politiske vedtak 2017 ble fremlagt i dagens møte, jf. sak 32/18. Kontrollutvalget ønsker at rapporteringen for 2018 også inneholder oppfølging av oversendingsforslag. 22.10.18: Under kommunestyrets behandling fremkom det ønske om at oversikten også inneholder status knyttet til saker fra tidligere år, som ikke er avsluttet. Kontrollutvalget vil for fremtidige rapporteringer be om at oversikten fra administrasjonen også inneholder slik status.
02.05.16 Konsekvenser for de ansatte av innsparingstiltakene Ansvar: Adm./sekr.	Kontrollutvalget hadde bedt om orientering fra administrasjonen om det er kartlagt hvilke langtidseffekter innsparingene har.	02.05.16: Anne Marie Mordal, rådgj. Personal og Ann-Mari Abelvik, konst. kommunalsjef drift, orienterte i dagens møte jf. OS 11/16. 07.12.16: Orientering i dagens møte OS 19/16 berørt også temaet: Hvilke utfordringer gir innsparinger for arbeidsmiljøet. Orienteringen ble gitt av fagsjef Kjersti Bakken og kons. kommunalsjef drift, Ann-Mari Abelvik. 21.06.17: Kontrollutvalget ber sekretariatet i neste møte legge ved som orienteringssak saksfremlegg til Drift og forvaltningsutvalget; Rapport sykefravær 2016, samt siste tertialrapport på sykefravær. 13.09.17: Kontrollutvalget fikk i dagens møte fremlagt som orienteringssak (OS15/17 og OS 16/17) saksfremlegg til Drift og forvaltningsutvalget; Rapport sykefravær 2016, samt siste tertialrapport på sykefravær. Utvalget vurderer at det ser ut til at dette blir godt fulgt opp. Utvalget ønsker å få fremlagt

		tilsvarende rapporter om 1 år. 30.04.18: Under behandling av Molde kommunes årsregnskap 2017, sak 1218, opplyser rådmannen at det ikke ser ut til at innsparingstiltakene har gått ut over tjenestetilbudet. 12.09.18: Kontrollutvalget fikk i dagens møte jf. RS 41/18, fremlagt saksfremlegg til Drift og forvaltningsutvalget; Sykefraværsrapport Molde kommune 2017. Kontrollutvalget ser ikke grunnlag for noe direkte oppfølging av denne, men vil ha informasjonen med seg i sitt videre arbeid.
01.03.17 Kommunereform Ansvar: Adm./sekr.	Kommunestyret i Molde har fattet vedtak om å slå seg sammen med Nesset og Midsund kommuner. Kontrollutvalget har en tilsynsfunksjon på vegne av kommunestyret og skal påse at prosessene blir ivaretatt og at risikoområder og sentrale spørsmål blir drøftet og gjennomført. Kontrollutvalget bør jevnlig bli orientert om prosessen.	01.03.17: Kontrollutvalget ønsker å be om en orientering i neste kontrollutvalgsmøte. 24.04.17: Sekretær har ikke bedt administrasjonen om orientering i dette kontrollutvalgsmøte, da det er mange saker og administrasjonen deltar på KS-samling om kommunereformen denne dagen. 21.06.17: Prosjektleder for nye Molde kommune; Britt Rakvåg Roald orienterte utvalget i dagens møte jf. OS 14/17. Kontrollutvalget ønsker å invitere kontrollutvalgene i Midsund og Nesset til et felles kontrollutvalgsmøte der kontrollutvalgene får diskutert felles problemstillinger og får presentere for hverandre hva som er særegent for det enkelte kontrollutvalg. Det foreslås lagt til utvalgets siste møte i 2017; 30. november. 30.04.18: Utvalgsleder opplyser at styret i Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal har oppfordret til at utvalgslederne i kommunene som skal sammenslås, oppfordres til å følge opp sak om fremtidig sekretariatsordning for den nye kommunen. Dette fordi sekretariatet er inhabile til å forberede denne saken.
31.01.18 Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten «Kommunens økonomiske situasjon innen helse og omsorg – styring og rapportering Ansvar adm./sekr.	Kontrollutvalget behandlet forvaltningsrevisjonsrapport i møte 07.12.16 sak 44/16. Saken ble oversendt kommunestyret som behandlet rapporten i K-sak 1/17, i møte 16.02.17. Oppfølging av rapporten er ventet våren 2018	07.03.18: Sekretær har bedt om en skriftlig tilbakemelding som etter planen kan behandles i møte 30.04.18. 30.04.18: saken utsettes til neste møte, grunnet mange saker på dagens sakskart. 13.06.18: Oppfølging av rapporten ble behandlet i dagens møte jf. sak 25/18. Kontrollutvalget ønsker å følge opp om kommunens målsetninger i ny helse og omsorgsplan kommer tydeligere frem i neste økonomiplan.
31.01.18 Innkjøp og offentlige anskaffelser Ansvar adm./sekr.	Anskaffelsesregelverket er omfattende og erfaringsvis er dette et risikoområde som det er viktig at kontrollutvalget følger opp. Kontrollutvalget har tidligere fulgt opp brudd på regelverk som er avdekket fra revisjonen. Molde	07.03.18: Innkjøpssjef Roar Bye gav utvalget en statusrapport i dagens møte jf. OS 05/18. 12.09.18: På bakgrunn anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapportene gjennomført på området innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma og Aukra kommuner, ønsker kontrollutvalget en tilbakemelding om hvordan disse forholdene er ivaretatt i Molde kommune.

	kommune er også vertskommune for innkjøps samarbeidet ROR Innkjøp. Kontrollutvalget ønsker en årlig oppdatering av status på innkjøpsområdet. Dette innbefatter bl.a. status for rammeavtaler.	Kontrollutvalget ønsker at tilbakemeldingen gis i samme møte som den årlige statusrapporten fra innkjøpsområdet.
31.01.18 Henvendelse vedrørende kommunalt tomt salg på nedre Fugelset. Ansvar: Adm./revisjon/sekr.	Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse til Molde kommune, fra en innbygger i kommunen. Det stilles spørsmål ved om det har vært forskjellsbehandling ved salg av kommunal grunn. Søker opplyser at han i 1999 kontaktet kommunen med ønske om å kjøpe kommunal grunn. Det ble forklart at arealet ikke kunne selges, da det var uklart hvor mye av dette som ville gå med til fremtidig vegbygging. Innbygger hevder at han i 2016 ble klar over at kommunen i 2012 hadde solgt tomten uten at han, eller eventuelt andre potensielle kjøpere var blitt kontaktet.	31.01.18: Utvalget vurderte henvendelsen i dagens møte under sak 08/18 Eventuelt. Utvalget ønsker å bestille fra revisjonen en avtalt kontrollhandling av vedtak om avhending av kommunal grunn fra 2012. Samt stille spørsmål til rådmann om sikring av garanti for eventuell rivning av bygg og samt fastsetting av leiebeløpet på bakgrunn av prissetting av tomt. 07.03.18: Kontrollutvalget behandlet prosjektplan for avtalt kontrollhandling i dagens møte sak 11/18. 30.04.18: Kommunestyret har i møte 19.04.18, sak 12/18 godkjent at kontrollutvalget bestiller to avtalte kontrollhandlinger. 13.06.18: Kontrollutvalget behandlet i dagens møte sak 24/18. For videre oppfølging inneholdt vedtaket følgende punkt: Kontrollutvalget vil anbefale at fastsettelse av vederlag for parkering på kommunens eiendom, samt mulighet for eventuell opsjonsavtale blir fastsatt i et reglement. Kontrollutvalget ber om en oversikt over aktive leieavtaler på parkeringsareal i Molde kommune. Oversikten må inneholde opplysninger om navn på leietaker, hvor arealet er, varighet, pris, størrelse på arealet og eventuelle opsjonsavtaler på kjøp som er knyttet til leieavtalen. 12.09.18: Rådmannen har i e-post datert 31.08.18, bedt om tid frem til neste møte for å svare ut henvendelsen om oversikt over aktive leieavtaler på parkeringsareal i Molde kommune mv. Kontrollutvalget konkluderte i dagens møte om å informere kommunestyret om resultatet av de to avtalte kontrollhandlingene, når resultatet fra begge foreligger. Kontrollutvalget ønsker ikke at det gjennomføres en forvaltningsrevisjon konkret på forholdene som Bugge tar opp i henvendelsen, jf. sak 35/18 Eventuelt. 22.10.18: Kontrollutvalget vil som det i forrige møte ble konkludert med, informere kommunestyret om resultatet av de to avtalte kontrollhandlingene.
31.01.18 Egenandel for opphold ved omsorgshjem – Kontroll av årsavregninger og avstemming	Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse fra en person som hadde sine foreldre boende på omsorgssenter i	31.01.18: Kontrollutvalget bestiller fra revisjon en avtalt kontrollhandling av konkret avregning og innbetaling. 07.03.18: Kontrollutvalget behandlet

mellom årsavregning og innbetaling Ansvar: Adm./revisjon/sekr.	Molde kommune fra 2013-2016. Vedkommende ønsker at kontrollutvalget gjennomfører en kontroll av kommunens avregning fra 2013-2016, og om årsavregningene og faktisk innbetaling stemmer overens.	prosjektplan for avtalt kontrollhandling i dagens møte sak 12/18. 30.04.18:Kommunestyret har i møte 19.04.18, sak 12/18 godkjent at kontrollutvalget bestiller to avtalte kontrollhandlinger. 12.09.18: Revisjonen har ikke avsluttet arbeidet med kontrollhandlingen. Den vil bli levert slik at den kan behandles i neste kontrollutvalgsmøte. Kontrollutvalget konkluderte i dagens møte om å informere kommunestyret om resultatet av de to avtalte kontrollhandlingene, når resultatet fra begge foreligger. 22.10.18: Kontrollutvalget behandlet i dagens møte sak 38/18 revisjonens rapport fra den avtalte kontrollhandlingen. Det ble fattet følgende vedtak: <i>Kontrollutvalget tar revisjonens rapport fra avtalt kontrollhandling til orientering. Kontrollutvalget ber administrasjonen vurdere om det er etablert gode nok kvalitetssikringsrutiner knyttet til oppfølging og bruk av de etablerte rutinene.</i> Kontrollutvalget vil som det i forrige møte ble konkludert med, informere kommunestyret om resultatet av de to avtalte kontrollhandlingene.
07.03.18 Varslinger og rettstvister Ansvar: Adm./sekr.	Kontrollutvalget har bedt rådmannen om en oversikt over varslingssaker. For å skaffe seg et bilde på omfang av tvistesaker, type tvistesaker, mulig økonomisk tap og omdømme tap, har kontrollutvalget også bedt kommuneadvokaten om en oversikt over rettstvister fra foregående og inneværende år. Dette for at kontrollutvalget skal kunne vurdere om omfang og type saker kan indikere systemsvikt/og eller rom for forbedring av kommunen sine rutiner og internkontroll.	07.03.18: Kontrollutvalget fikk i dagens møte fremlagt oversikt over varslingssaker, jf. RS 13/18 og rettstvister, jf. RS 14/18. Kontrollutvalget ønsker årlig tilsvarende oversikter over varslingssaker og rettstvister. Kontrollutvalget ber til neste møte kommuneadvokaten om en tilbakemelding om det er noen av rettstvistene som det vises til i oversikten som har stor økonomisk eller omdømmemessig betydning. 12.09.18: Kontrollutvalget fikk i dagens møte, jf. RS 40/18 fremlagt brev fra rådmannen datert 18.04.18, som svar på oppfølgingsspørsmål fra kontrollutvalget. Rådmannen opplyser at dette er ordinære saker som etter rådmannens vurdering ikke gir spesielle utfordringer hverken økonomisk eller omdømmemessig.
30.04.18 Tilsyn med helse- og omsorgstjenester til barn i kommunal avlastningsbolig Ansvar: Adm./sekr./fylkesmann	Fylkesmannen har hatt tilsyn med helse- og omsorgstjenester til barn i kommunal avlastningsbolig. Tilsynet avdekket 3 avvik. 1)Molde kommune sikrer ikke at de fysiske rammene i Røbekk avlastningsbolig er tilpasset hvert enkelt barns særlige behov. 2)Molde kommune sikrer ikke at det alltid blir innhentet politiattest før personell starter i kommunal avlastningsbolig.	30.04.18: Molde kommunes svar på endelig tilsynsrapport var vedlagt dagens saksfremlegg, RS 26/18. Kommunalsjef drift, Ann-Mari Abelvik, opplyste i møte at fylkesmannen har svart kommunen og bl.a. bedt om noe innstramming i tidsplanen kommunen har skissert. Kontrollutvalget ber om at fylkesmannens svarbrev og kommunens nye brev sendes sekretariatet. 12.09.18: Kontrollutvalget fikk i dagens møte, jf. RS 42/18 fremlagt Oversendelse av korrespondanse mellom fylkesmannen og tiltak funksjonshemmede i forhold til tilsynsrapport av 13.2.2018, brev datert 12.3.2018 fra Molde

	3) Molde kommune sikrer ikke at alt personell som arbeider i kommunale avlastningsboliger har fått tilstrekkelig opplæring.	kommune til FM i M&R, brev datert 6.4.2018 fra FM i M&R til Molde kommune og brev datert 4.5.2018 fra Molde kommune til FM i M&R.
22.10.18 Tilsyn med arkivholdet i Molde kommune Ansv. Adm./arkivverket/sekret.	Rapporten etter tilsyn med Molde kommunes arkivhold, datert 12.2.2015 viste 7 pålegg om å utbedre avvik. Avvikene var knyttet til følgende forhold: Flere arkivskapere i samme arkiv, periodisering i Ephorte, interkommunale samarbeid, kvalitetssikring, behandling av post og saksdokument, arkivlokaler og avlevering av elektronisk materiale. Arkivverket har i brev 16.1.2018 avsluttet dette tilsynet. I avslutningsbrevet står det: «De gjenstående avvikene gir grunn til fortsatt bekymring over arkivdanningen og forvaltningen av kommunens eldre arkiver, som på sikt kan svekke både individuelle og kollektive rettigheter om innsyn i gjeldende materiale. Gjenstående avvik må føres inn i kommunens system for internkontroll(). Arkivverket vil vurdere å politianmelde avvikene som brudd på arkivforskriften»	22.10.18: Kontrollutvalget fikk i dagens møte jf. RS 48/18 fremlagt Oversendelse av korrespondanse mellom Arkivverket og dokument- og arkivtjenesten i Molde kommune i forhold til tilsyn med arkivholdet i Molde kommune 26.11.2014, samt Varsel om stedlig tilsyn med arkivholdet i Molde kommune 5.12.2018, brev datert 2.7.2018 fra Arkivverket til Molde kommune, jf. RS 49/18. Kontrollutvalget ønsker å følge opp resultatet av nytt tilsyn og ber om å få tilsendt rapport etter gjennomført tilsyn.

MOLDE KOMMUNE

Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/07
Arkiv: 033
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 27.11.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 54/18	Kontrollutvalget	5.12.2018

DELTAGELSE PÅ KONTROLLUTVALGSKONFERANSER I 2019

Sekretariatets innstilling

Saksopplysninger

NKRF sin kontrollutvalgskonferanse januar/februar og FKT sin fagkonferanse i mai/juni, er viktige møteplasser for kontrollutvalgene i Norge. Hensikten med konferansene er bl.a. at utvalgene skal kunne ha en fast møteplass hvor felles tema og problemstillinger kan diskuteres, samt at deltakelse på konferanser utgjør en vesentlig del av nødvendig opplæring av kontrollutvalgsmedlemmer.

NKRF arrangerer årlig en konferanse spesielt rettet mot landets kontrollutvalg. Tidligere års konferanser har fått gode tilbakemeldinger, deltakerne har gitt uttrykk for at det har vært sentrale tema og gode forelesere.

Konferansen avvikles på Clarion Hotel Oslo Airport, Gardermoen 30. og 31. januar 2019 med påmeldingsfrist 18. desember 2018. Deltakeravgiften for denne konferansen er fastsatt til kr 6 700.- pr. person, som inkl. overnatting med full pensjon.

I programmet går det frem at Tolga-saken, boligbygg-saken i Oslo, ny kommunelov og forskrifter, samt personvern/GDPR blir blant temaene.

Den andre konferansen som er spesielt rettet mot kontrollutvalgene er FKT sin fagkonferanse og årsmøte 2019, som skal avvikles i Kristiansand, 4.-5. juni 2019. Programmet for denne konferansen er ikke klart, men det er opplyst at to av temaene er kontrollutvalgets betydning for lokaldemokratiet og Ethiske perspektiver – kan de veilede kontrollutvalget? Prisen for tilsvarende konferanse i 2018 var 6 500 pr. person som inkl. overnatting med full pensjon. Tidligere års fagkonferanser har hatt et faglig bra innhold. Fagkonferansen har hatt langt færre deltaker enn NKRF sin kontrollutvalgskonferanse, den kan derfor kanskje virke mer oversiktlig for deltagerne.

VURDERING

I kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontroll og tilsyn er det budsjettert med kr 22 000,- til opplæring og kursavgifter, slik at 3 medlemmer fra kontrollutvalget i Molde kan delta på en av disse konferansene (evt. 2+1).

Dersom kontrollutvalget velger at noen skal delta på konferansene, så er det ønskelig at representant(er) på konferansen i etterkant gir et kortfattet referat til resten av utvalget.

Dersom det er aktuelt å melde noen på NKRF sin konferanse 30.-31. januar, så er det viktig at kontrollutvalgsmedlemmene i forkant av møtet avklarer sin mulighet til å kunne delta. Dersom utvalget ønsker å være representert på FKT sin fagkonferanse 4.-5. juni, så har utvalget lenger tid på å avklare hvem som deltar.

Jane Anita Aspen
daglig leder

NKRFS

Kontrollutvalgskonferanse

30-31 januar 2019

The Qube – Clarion Hotel & Congress Oslo Airport

Hovedtemaer:

Tolga-saken ⋮

Ny kommunelov ⋮

Bruk av offentlige midler ⋮

Boligbygg-saken ⋮

Personvern ⋮

Målgruppe

Ledere/medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, revisorer, ordførere, rådmenn og andre som er interessert i tilsyn og kontroll i kommunesektoren

#ku19nkrf

09.00

Registrering og kaffe + noe å bite i

10.00

Velkommen

▶ Daglig leder Rune Tokle, NKRF og møteleder Anne Grosvold

10.10

Åpning

▶ Kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland (H)

10.40

Slik jobbet VG med Tolgasaken

▶ Mona Grevi Norman, Maria Mikkelsen og Frank Haugsbø, VG

11.30

Pause / utstilling

11.50

“Tolga med TÆL – rydder med TRÆL” Arbeid med internkontroll

▶ Marit Gilleberg (A), leder av kontrollutvalget i Tolga kommune

12.30

Lunsj

13.30

Kommunal egenkontroll i samspill med statlige tilsyn

▶ Rune Fjeld, assisterende fylkesmann i Hordaland

14.15

Pause / utstilling

14.35

Den nye kommuneloven og forskriftene – konsekvenser for kontrollutvalgene

▶ Erland Aamodt, utredningsleder i Kommunal- og moderniseringsdepartementet

15.30

Pause / utstilling

15.50

Samtale om bruk av offentlige midler

▶ Anne Grosvold

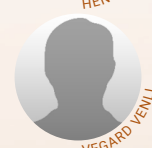
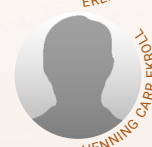
▶ Henning Carr Ekroll, forfatter av boka «Skattepengene som forsvant»
og nyhetssjef i Aftenposten

▶ Vegard Venli, journalist i NRK

17.00

19.30

Middag

— på vakt for fellesskapets verdier

09.00

Slik avdekket Dagens Næringsliv Boligbygg-skandalen

▶ Kjetil Sæter og Knut Gjernes, Dagens Næringsliv

KJETIL SÆTER

10.00

Pause / utstilling

KNUT GJERNES

10.20

Boligbygg-saken – kontrollutvalgets rolle

▶ Ola Kvisgaard (H), leder av kontrollutvalget i Oslo kommune

OLA KVISGAARD

11.20

Pause / utstilling

11.40

Personvern i kommune-Norge

▶ Camilla Nervik, fagdirektør i Datatilsynet

CAMILLA NERVIK

12.20

Medias rolle i den kommunale egenkontrollen – medspillere eller motspillere?

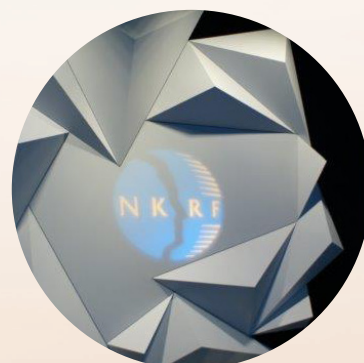
▶ Tone Sofie Aglen, politisk redaktør i Adresseavisen

TONE SOFIE AGLÉN

13.00

Lunsj

NKRFs

Kontrollutvalgskonferanse

30-31 januar 2019

Påmelding

- Påmeldingsfrist: 18. desember 2018.
- Bindende påmelding skal skje via NKRFs nettsider.
- Faktura vil bli tilsendt etter påmeldingsfristens utløp.
- Det tas forbehold om endringer i programmet.

Konferansepriser*

- Kr 6 700 eks. mva. med overnatting (ikke-medlemmer: Kr 7 100)
- Kr 5 040 eks. mva. uten overnatting (ikke-medlemmer: Kr 5 440)
- Kr 1 062 eks. mva. for overnatting m/frokost fra 29. til 30. januar 2019

*) Deltakere fra kontrollutvalg i kommuner/fylkeskommuner hvor sekretærtjenesten ivaretas av virksomheter som er bedriftsmedlem i NKRF, oppnår medlemspris.

Avbestillingsbetingelser

- Avbestilling må skje skriftlig.
- Det vil ved avbestillinger etter påmeldingsfristens utløp kreves et gebyr på kr 500 til dekning av administrasjonsutgifter. Ved avbestilling senere enn en uke før konferansestart belastes 50 % av konferanseavgiften.
- Avbestilling ved legitimert sykdom behandles særskilt.
- Avmelding på konferansedagen, eller ev. uteblivelse, medfører full konferanseavgift.
- Ved hotellreservasjon kommer i tillegg ev. ansvaret overfor hotellet.
- Deltakelse kan ved behov overføres til en annen kollega.

Konferansested

The Qube - Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen

Forhåndsgodkjenning

11 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning.

Norges Kommunerevisorforbund
 Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo
 Telefon 23 23 97 00, post@nkrf.no, www.nkrf.no
www.facebook.com/nkrf.no
www.twitter.com/nkrf

Velkommen på konferanse!

MOLDE KOMMUNE

Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/07
Arkiv: 033
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 27.11.2018

Saksframlegg

Utvalgssaknr	Utvalg	Møtedato
PS 55/18	Kontrollutvalget	5.12.2018

EVENTUELT

Fastsetting av dato for kontrollutvalgets første møte i 2019

Kontrollutvalgets møteplan for et helt år fastsettes normalt av utvalget i det første møte i nytt år. Dette fordi en må vente til alle kommunene som sekretariatet betjener, har fastsatt sin møteplan.

Det kan være formålstjenlig at dato for kontrollutvalgets første møte i nytt år blir avtalt i det siste møtet i inneværende år.

Molde kommunes møteplan for politiske møter i 2019 er nå klar. I Molde er møter i formannskap normalt vært avholdt på tirsdager og kommunestyret på torsdager. I 2019 bør en også prøve å unngå dager der det blir avvirket fellesnemndsmøter. Disse blir normalt avholdt på onsdager. Sekretariatet vil foreslå **tirsdag 15. januar** som dato for utvalgets første møte i 2019.

Ny henvendelse vedr. tomtesak på Nedre Fuglset

Kontrollutvalget har mottatt e-post datert 6.11.2018 fra han som fremmet saken til kontrollutvalget. Det er i e-posten kommentert brevet som kontrollutvalget oversendte kommunestyret om resultatet av de to avtalte kontrollhandlingene som ble bestilt. Det blir i e-posten hevdet at det i brevet til kommunestyret er gitt feilinformasjon, og det fremsettes flere spørsmål knyttet til forhold som han mener kontrollutvalget burde ha avklart. Det er også fremsatt krav om at kontrollutvalget skulle oversende et nytt brev til kommunestyret, vedlagt brevet fra hans advokat.

Sekretær har, i samråd med kontrollutvalgets leder, i e-post 6.11.2018 gitt tilbakemelding om at brevet som var oversendt kommunestyret var godkjent av kontrollutvalgets medlemmer, og at det ikke ville bli sendt noe nytt brev til kommunestyret. Samt at hans e-post ville bli fremlagt for kontrollutvalget i møte 5.12.2018.

Det er bare kommunestyret som kan pålegge kontrollutvalget oppgaver. Når det gjelder henvendelser fra andre parter, må kontrollutvalget selv vurdere om utvalget vil behandle forespørselen eller ikke, jf. kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder for kontrollutvalgets arbeid «Kontrollutvalgsboken».

Kontrollutvalget må i møte ta stilling til om utvalget ønsker å følge opp henvendelsen på en annen måte en det som så langt er gjort.

Plan nr. 201609, Detaljregulering - Julsundvegen 91 og 93.

Kontrollutvalget, sammen med ordfører og Møre og Romsdal Revisjon IKS, har mottatt kopi at et brev stilet til rådmann i Molde kommune. Brevet er knyttet til det samme forholdet som kontrollutvalget mottok henvendelse om tidligere i år, og som ble lagt frem i møte 13.6.2018. I dette brevet datert 15.11.2018 etterlyses det informasjon om status og informasjon om vedtaket.

Kontrollutvalget bør være forsiktig med å engasjere seg i saker som er under behandling, og der det er klageadgang. Eventuelle systemfeil blir forhåpentligvis fanget opp av det pågående forvaltningsrevisjonsprosjektet som kontrollutvalget har bestilt; *Plan- og byggesaksbehandling*. Brevet fremlegges som informasjon til utvalget.

Erfaring fra opplæringsamling 7.11.2018

Det gis en kort oppsummering fra opplæringsdagen med hovedtema habilitet, som var arrangert for kontrollutvalgsmedlemmer og varamedlemmer.

Jane Anita Aspen
daglig leder

Fra:
Til:
Kopi:
Emne: Vedr. tomtesak på Nedre Fuglset.
Dato: 6. november 2018 12:53:59

Hei

Jeg ville minne dere på at denne saken handler om grov forskjellsbehandling, fravær av rettferdighet i saksbehandlingen overfor byens borgere og brudd på likebehandlingsprinsippet.

1. Jeg ser at dere igjen, i brev til kommunestyret av 31.10.18 skriver at jeg i 1999 (for 18 år siden) kontaktet kommunen med ønske om å få kjøpe kommunal grunn.

I denne sammenheng vil jeg vise til min mail av 28.09.18 til kontrollutvalget hvor jeg påpeker og dokumenterer i detalj at jeg har tatt opp tomtesaken med kommunen hele fire ganger. Først i 1999 og 2003, så den 27.02.10, med arealplansjef Jostein Bø, og siste gang den 04.01.16 da jeg ble kjent med at kommunen fra sin side hadde inngått en ulovlig opsjonsavtale.

Denne alvorlige feilinformasjonen og direkte usannheter omkring min person fra kontrollutvalgets side til kommunestyret, aksepteres overhodet ikke skal gå ut til kommunestyremedlemmene.

Som dere selvsagt vet, tidsforløp svekker alltid en sak.

Det blir ikke akseptert at Grydeland kun informerer om dette i kommunestyremøtet etter at medlemmene har lest saksdokumentene og gjort sine vurderinger.

Jeg krever at kontrollutvalget oversender et nytt og korrekt brev til kommunestyret.

2. I møte med Trygve Grydeland, med min datter og meg selv den 10.09.18, samt i telefonsamtale med enhetsleder Grydeland den 24.10.18, var det enighet om at det fra kommunens side var inngått en ulovlig opsjonsavtale.

Vi kunne også få dette skriftlig, men Grydeland foreslo at kontrollutvalget skulle bringe saken inn for kommunestyret, noe vi aksepterte. Dette for å løfte saken mente Grydeland.

I telefonsamtale med Grydeland den 05.10.18 uttrykte han at han ville skrive i sin rapport til kommunen at Plan -og utviklingsstyret burde ha lagt ned dele -og byggeforbud i mai 2010.

Hverken revisjonen eller kontrollutvalget har ennå ikke greid å få avklart hvem som har avtalt denne opsjonsavtalen muntlig med tiltakshaver, i møter som revisjon skriver.

Grydeland hadde heller ikke greid å finne ut hvem i Molde kommune som hadde solgt tomten, noe han opplyste til oss på møte den 10.09.18, og heller ikke revisjonen har avklart hvem som solgte tomten.

Da er det vel særdeles vanskelig å avklare om salget er gjennomført i henhold til fullmakter.

Men revisjonen er tydelig på hvem som ikke kunne inngå denne opsjonsavtalen, at avtalen ikke er politisk behandlet og at administrasjonen ikke hadde lov til å selge tomten.

Da er det faktisk ingen igjen i Molde kommune som kunne ha inngått opsjonsavtalen ifølge fullmakter.

Men fremdeles konkluderer dere med at det er helt greit fordi dere mener at det fant få regler og rutiner på området når avhending fant sted. Dette er jo direkte feil.

Revisjonsrapporten sier jo på side 1 at reglement for kommunestyre, formannskap og fast utvalg,

var gjeldende ved avtaleinngåelse den 20.1.12 og at det da uten tvil kun er formannskapet som kan avhende eller å avstå en rettighet i fast eiendom opptil kr 5 mill.

Revisjonen skriver sitat: «Hvorvidt avtale om leie og opsjon på salg burde vært håndtert som reelt salg er ikke avklart i de bestemmelsene som var gjeldende ved avtaleinngåelsen i 2012. Sitat slutt.

Da må man igjen få presisere at det selvsagt ikke kan foreligge regler i en kommune på å behandle flere forhold i samme avtale. I molde kommune er det klart definert hvem som kan leie ut tomter og også klart definert hvem som kan selge eiendom.

Fra deres side da å uttrykke at dette da «lovliggjør» en slik transaksjon er helt utrolig. Når en avtale er utformet som i dette tilfellet, er det alltid det forholdet med høyest juridisk rang i saken som er avgjørende for hvem som skal inngå avtalen.

Mener dere virkelig at en som kun har fullmakt til å leie ut en tomt i kommunen også på eget initiativ både da kan inngå en opsjonsavtale på salg på samme tomt, og samtidig unnlate å ta med i avtalen av det foreligger en garantistillelse som kan spare det offentlige for 30 mill?

3. Når det gjelder lov -og regelbrudd vedrørende et absolutt krav til beregning av antall parkeringsplasser, og eventuelt beregning og utfakturering av frikjøpsbeløp for pr. manglende parkeringsplass, så er dette en svært alvorlig saksbehandlingsfeil, også i forhold til god og betryggende økonomisk forvaltningsskikk, som er en rettslig standard. Kommunen har ikke beregnet og vurdert krav til antall parkeringsplasser som kommunens reglement krever.

At kontrollutvalget sammen med rådmannen og kommunalsjefen her sitter passiv og samtidig vet, og ikke ønsker å avklare et betydelig inntektsbeløp for kommunen, er for meg helt uforståelig. Det er både rådmannens, og ikke MINST kontrollutvalgets forvaltningsmessige ufravikelige plikt, til straks å få avklart forholdene omkring brudd på beregning og krav til antall parkeringsplasser, samt å få en avklaring omkring frikjøpsbeløpets størrelse.

Kontrollutvalget starter jo i deres brev av 31.10.18 til Molde kommunestyre i første avsnitt som følger. Sitat « Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontroll -og tilsynsorgan og skal forestå det løpende tilsyn med

kommunen og kommunens virksomhet på vegne av kommunestyret jfr. Kommuneloven § 77. Sitat slutt.

Kontrollutvalget har i denne saken ikke utført sine oppgaver i henhold til Kommuneloven § 77 punkt 4 og etter god og betryggende saksbehandlingsskikk.

Her må man få lov til å kommentere følgende:

Dette åpner jo for at alle borgere i Molde og spesielt næringsdrivende da nå står fritt til å sette opp for store bygg, uten nok parkeringsplasser, da man uten problem kan få leie kommunens grunn ved siden av og i tillegg få kjøpe den hvis det er ønskelig.

Dette må jo Moldes befolkning få vite om! Dette er jo en fantastisk gavepakke og kommunen har jo da faktisk endret sin etterlevelse av Plan –og Bygningsloven, som da selvsagt nå må gjelde alle. Eneste som kan bli et problem er jo hvem man skal spørre, for å få inngått en slik ulovlig avtale.

4.Garantistillelsen som kontrollutvalget har tatt opp på eget initiativ i denne saken.

Min datter og jeg var på et møte med Jane Anita Aspen i sommer for å fremlegge vår sak som gjaldt den omtalte tomten. For første gang ble vi fortalt fra offentlig hold, av Jane Anita Aspen,

at det var tiltakshaver som skulle bære rivningskostnadene på et eventuelt senere tidspunkt dersom reguleringen av E-39 krevde det. Eventuelle rivningskostnader og erstatningsbeløp (her ca. 30 mill. egen vurdering) ville ikke bli betalt fra det offentliges side.

Det var opplyst at bilistene i Molde ikke skulle betale bompenger (egen vurdering 60% av beløpet kr. 18 mill) som bompengavgift over mange år. Her vil jeg sitere fra protokoll fra møte i kontrollutvalget den 13.06.18 side 1, hvor kontrollutvalget gjorde følgende konklusjon. Sitat fra punkt 2: Kontrollutvalget ber rådmannen om en skriftlig tilbakemelding på hvordan garantien for eventuell riving av bygg på Fannestrandsvegen 85 er sikret, om det her blir nødvendig i forbindelse med utbygging av E-39. Dette for ikke å påføre offentlige instanser ekstra kostnader. Sitat slutt.

Dette er skrevet ut ifra et brev fra tiltakshavers advokat den 18.08.10 til Molde kommune ved rådmannen. Også i møte i PUS den 28.09.10 går det frem hva saksbehandlerne har skrevet på side tre, andre avsnitt, om den avgitte garantierklæringen.

Ut ifra disse dokumentene har kontrollutvalget ettersøkt garantistillelsen fra Molde Kommune i eget vedtak. Det pussige i denne saken er at både kommunen og kontrollutvalget her kun referer til saksdokumentene i vedtaket den 18.05.10 når de søker å avvise denne erklæringen. Begge instanser har altså lagt feil fakta i feil vedtak til grunn basert på et saksdokument i PUS den 18.05.10.

For det var først i sakspapirene, i den siste og endelige saksbehandlingen i PUS den 28.09.10, at garantierklæringen var avgitt fra advokat, og behandlet i PUS i den 28.09.10. Vegvesenet klaget jo på vedtaket fra Mai 2010, og derfor ny og endelig behandling i PUS senere.

Dessuten sår rådmannen og kommunalsjefen usikkerhet i sin uttalelse om garantien på side 2 i brevet deres av 06.03.10 til kontrollutvalget. Sitat fra deres brev er som følger - sitat: Det virker som om det er konkludert med---. Sitat slutt.

Det er helt klart uansvarlig og ikke lov til å komme med en slik uttalelse når det gjelder en mulig fremtidig kostnad for fellesskapet i størrelsesorden kr. 30 mill. Hva med Moldes kjørende og bompenger?

Dessuten har hverken rådmannen og kommunalsjefen fullmakt eller myndighet, til å avgjøre og behandle saker som har en økonomisk kostnadskonsekvens på i størrelsesorden kr. 30 mill.

Vi må være klar over at de 12 medlemmene i PUS av Mai i 2010 gikk imot fagetatenes kompetanse og anbefalinger når det gjaldt oppsett av bygget i Fannestrandsveien 85. Dette selvfølgelig med bakgrunn i at det i denne saken var en særdeles høy og uforsvarlig risiko for å påføre samfunnet en kostnad i størrelsesorden kr. 30 mill. Med en så høy risiko for å påføre samfunnet en kostnad på ca. 30 mill., så er det ikke en kommune i Norge som ville sagt nei til en slik garantierklæring fra tiltakshaver.

Når kontrollutvalget i denne saken skriver - sitat: Ut fra de kontrollhandlinger som revisjonen har gjort, så ser ikke ut til at det har vært brudd på regler og fullmakter. Sitat slutt.

Jeg er faktisk dypt sjokkert. Det dere da mener er at det eneste dere har funnet, er at det er en kar på Nedre Fuglset som søkte på en tomt i 1999?

Derfor utøver nå kontrollutvalget en kritikk til kommunen på at de burde ha svart på forespørselen han sendte for 18 år siden?

Denne saken handler jo om at de fikk kjøpe den og ikke jeg?!

Og at salget i tillegg har skjedd av personer som ingen vet hvem er?

Men det er fremdeles greit? Dette er altså deres konklusjon på saken?

At rutinene i Molde Kommune, som dere står ansvarlig for å påse etterleves, fremdeles utøves etter egendefinerte fullmakter og regler, og at man kan gjøre som man vil?

Saken fremstår som om kontrollutvalget ukritisk legger rådmannens vurderinger til grunn og helt mangler vilje og evne til en konkret og kritisk gjennomgang av de faktiske forhold, for å komme til bunns i saken.

Dette er jo svært alvorlig, da det er rådmannen som har ansvaret for at lover og kommunale regler skal etterleves i kommunens saksbehandling. Her bør det nevnes, hva med rådmannens inhabilitet og uavhengighet i denne saken?

Da kontrollutvalget har kritisert kommunen for ikke å svare på min forespørsler fra 1999, imøteser jeg begrunnede og dokumenterbare svar fra kontrollutvalget hvor det refereres til lover og regler på de spørsmål jeg reiser til kontrollutvalget.

Jeg vil også ha svar på om rådmannen og kommunalsjefen har hjemmel/fullmakt til nå i ettertid å avvise en slik garantierklæring som PUS 28.09.10 har behandlet. Dette var jo forutsetningen for at de fikk bygge!

Jeg vil anbefale at kontrollutvalget vedlegger brev fra min advokat av 07.08.18 til kommunestyret, slik at de på selvstendig grunnlag kan konkludere med at de støtter en slik saksbehandlingsprosess.

Jeg avventer svar i løpet av førstkommende torsdag.

Vennlig hilsen
Nils I Bugge

Til

Molde kommune ved
Rådmann Arne Sverre Dahl

Molde 15. november 2018

Plan nr. 201609, Detaljregulering – Julsundvegen 91 og 93

Plan- og utviklingsutvalget i Molde kommune vedtok med hjemmel plan- og bygningsloven den 23. januar i år å legge plan nr. 201609 på offentlig ettersyn;
Detaljregulering - Julsundvegen 91 og 93.

Tiden går og vi er svært forundret over at Molde kommune ikke orienterer oss om status i saken. På muntlig henvendelse fikk vi av saksbehandler vite at saken har stoppet opp blant annet på grunn av tunge innsigelser. Men hva betyr det for kommunens videre behandling av saken? Hva er kommunens selvstendige vurderinger til merknadene? Hva er rådmannens innstilling til vedtak? Hva blir det politiske vedtaket?

Vi er sjokkert og skremt over at det «tilsynelatende ikke er framdrift i saken», og at vi fortsatt holdes utenfor informasjonsloopen!

Vi er nærmeste naboer til planforslaget og direkte berørt part. Vi etterlyser informasjon fra Molde kommune:

1. **Vedtaket** - Hva er resultatet av kommunens behandling av saken med de merknader som er kommet inn?
2. **Innsyn** i prosess og saksdokumenter

1. Vedtaket

Vi viser til plan- og bygningsloven som sier at reguleringsplanforslag bør være ferdigbehandlet for vedtak innen 12 uker etter høringsfristens utløp. En frist som kan forlenges med seks uker ved kompliserte og store saker:

§ 12-10. Behandling av reguleringsplanforslag

Forslag til reguleringsplan sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

Planforslaget gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Frist for å gi uttalelse og eventuelt fremme innsigelse skal være minst seks uker. Dersom reguleringsplan er underlagt krav om konsekvensutredning etter § 4-2, skal konsekvensutredningen følge planforslaget.

Registrerte grunneiere og festere og så vidt mulig andre rettighetshavere i planområdet samt naboer, skal når de blir direkte berørt, på hensiktsmessig måte underrettes om forslag til reguleringsplan med opplysning om hvor det er tilgjengelig.

Forslagsstiller skal varsle berørte som nevnt i andre ledd om at det ikke blir ny nabovarsling i byggesak, dersom det kan bli aktuelt at den vedtatte planen blir detaljert nok til å benytte adgangen i § 21-3 femte ledd. Dette gjelder både ved underretning som nevnt i andre ledd og i §§ 12-8 andre ledd og 12-12 fjerde ledd.

*Når fristen er ute, tar kommunen saken opp til behandling med de merknader som er kommet inn. Forslaget bør være ferdigbehandlet for vedtak **innen tolv uker**. Fristen kan forlenges med ytterligere seks uker dersom det er nødvendig i store og kompliserte saker og der det er behov for ytterligere avklaring mv.*

(Lov om planlegging og byggesaksbehandling § 12-10)

Høringsfristen var 16. mars. Det har nå gått 35 (!) uker siden høringsfristen utløp. På grunn av mangelfull saksbehandling av planforslaget fra kommunen sin side fikk vi utvidet frist til 20. april. Det er gått 30 uker siden Molde kommune fikk vår merknad til saken.

Vi etterlyser vedtaket (Eller det administrative ferdighandlede forslaget til vedtak)

Hva er resultatet av kommunens behandling av saken med de merknader som er kommet inn?

- Hvordan er innkomne uttalelser til planforslaget vurdert?
- Hvordan vurderer kommunen vår merknad?
- Hvordan er konsekvensene av planen vurdert?
- Hvilken betydning er konsekvensene av planen tillagt?

2. Innsyn i prosess og saksdokumenter

Vi har ved flere anledninger signalisert til Molde kommune at vi ønsker innsyn i prosessen og i saksdokumenter. Ønske om innsyn er formidlet skriftlig og muntlig, og gjentatt over tid, siden sommeren 2017.

Ifølge offentlighetslova er saksdokumenter åpne for innsyn, og alle kan kreve innsyn:

§ 3 Hovedregel

Saksdokument, journalar og liknande register for organet er opne for innsyn dersom ikkje anna følgjer av lov eller forskrift med heimel i lov. Alle kan krevje innsyn i saksdokument, journalar og liknande register til organet hos vedkommande organ

(Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd)

Vi velger å tro at Molde kommune aktivt har arbeidet med denne plansaken over de 35 uker som er gått siden 16. mars. Derfor vil vi også tro at det i sakens anledning bør være saksdokumenter, ut over merknadene fra høringsinstansene, som vi kanskje har rett på innsyn i / kunnskap om.

Vi etterlyser innsyn i prosess og saksdokumenter i perioden 16. mars – d.d. og framover

- Hva har kommunen gjort i saken siden 16. mars 2018?
- Hva tenker Molde kommune å gjøre framover i plansaken?
- Eksisterer det dokumenter i saken fra etter 16. mars som vi kan ha krav på å få innsyn i?

Nå lakker og lir det snart mot et år siden Plan- og utviklingsutvalget vedtok å legge saka offentlig ut. Vi vet ingenting mer enn det som står i høringsinstansenes merknader.

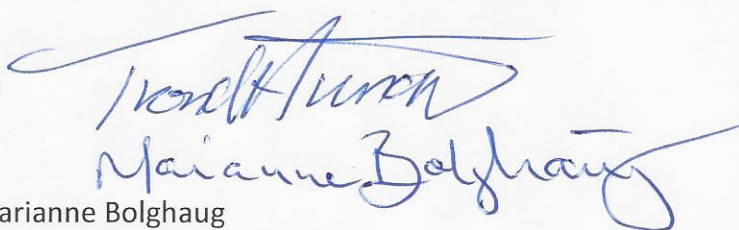
Effektive planprosesser kjennetegnes blant annet ved god informasjonsflyt. Overrumpling derimot gjør oss utrygge og svekker tilliten til planprosessen.

Våre politikere er avhengig av konsistent administrativ saksbehandling for å kunne ta adekvate beslutninger på innbyggernes vegne. Konsistent saksbehandling bærer preg av faglig tyngde og juridisk forståelse. Her inngår samhandling med berørte parter.

Vi er berørt part!

Vi ser fram til å høre fra Molde kommune i sakens anledning.

Med vennlig hilsen

Trond Aunan og Marianne Bolghaug
Julsundvegen 89

Kopi:

Ordfører Torgeir Dahl
Kontrollutvalget Molde kommune
Møre og Romsdal revisjon IKS